

ΓΡΑΦΕΙΟ
ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ
ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ

για τους
εκπαιδευτικούς
πρωτοβάθμιας
και δευτεροβάθμιας
εκπαίδευσης

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

ΚΥΠΡΙΑΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ,
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Ετοιμασία κειμένων και γενική επιμέλεια έκδοσης:
Γραφείο Επιτρόπου Εθελοντισμού και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων

Συντονισμός έκδοσης και γλωσσική επιμέλεια:
Αντωνία Σωκράτους Πεδόνε, Λειτουργός Τύπου και Πληροφοριών

Εκτύπωση: R.P.M. Lithographica Ltd

Σχεδιασμός: Άννα Κυριάκου

Εκδότης: Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών

143/2020-1.200

ISBN 978-9963-50-329-2

ΓΡΑΦΕΙΟ
ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ
ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ

για τους
εκπαιδευτικούς
πρωτοβάθμιας
και δευτεροβάθμιας
εκπαίδευσης

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

από τον Επίτροπο
Εθελοντισμού
και Μη Κυβερνητικών
Οργανώσεων

Η ενίσχυση του εθελοντισμού, η καλλιέργεια εθελοντικής συνείδησης και η ενθάρρυνση του ενεργού πολίτη να συμμετέχει στα κοινά με δράσεις που τον καθιστούν ένα ζωντανό κύτταρο της κοινωνίας του είναι βασικές έννοιες και στόχοι που περιλαμβάνονται σε αυτό το Εγχειρίδιο. Ετοιμάστηκε από το Γραφείο Επιτρόπου Εθελοντισμού και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας και φέρει τον τίτλο «Καλλιέργεια Εθελοντισμού και Ενεργού Πολίτη στα Σχολεία». Αποτελεί ένα πρώτο βήμα στην όλη προσπάθεια για προώθηση του εθελοντισμού και για καλλιέργεια εθελοντικής συνείδησης, από τα πρώτα στάδια ανάπτυξης και εκπαίδευσης των παιδιών και νέων. Στοχεύει τόσο στους εκπαιδευτικούς όσο και στους μαθητές και μαθήτριες της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και προωθεί τη διδασκαλία του εθελοντισμού, μέσω της διασύνδεσης της μη τυπικής μάθησης με την τυπική εκπαίδευση και τη διά βίου μάθηση.

Η ενημέρωση, η ευαισθητοποίηση, η εκπαίδευση και η κινητοποίηση των παιδιών και νέων σχετικά με τον εθελοντισμό μπορεί να συμβάλει αποτελεσματικά στη διαμόρφωση συνείδησης και στάσης ενεργού πολίτη, που αναλαμβάνει δράση, συμμετέχει και παρεμβαίνει στα σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα. Ο βασικός στόχος αυτής της έκδοσης είναι η εξοικείωση με την έννοια του εθελοντισμού και η εφαρμογή εργαλείων για το πώς θα μπορούσε να καλλιεργηθεί ως μια έννοια προσιτή και χρήσιμη. Για αυτό τον λόγο, ανατρέχουμε σε εργαλεία μη τυπικής μάθησης που δεν προτείνουν μια και μόνο θεώρηση του θέματος, αλλά που διευκολύνουν την κατανόηση κι ενθαρρύνουν τη συνεργασία και αλληλεπίδραση των μαθητών και μαθητριών. Πέραν αυτού, συνδέονται με επιμέρους τομείς του αναλυτικού προγράμματος, εξυπηρετώντας τη συνολική γνωστική, συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών.

Οι γενικοί στόχοι του εγχειριδίου είναι:

- α) η εξοικείωση των μαθητών με τις έννοιες, τις αξίες και τις αρχές του εθελοντισμού, του εθελοντή και του ενεργού πολίτη,
- β) η απόκτηση γνώσης και η εξοικείωση με τους τομείς της εθελοντικής προσφοράς,
- γ) η ενθάρρυνση των μαθητών για την ενασχόληση σε εθελοντικές δραστηριότητες παρέχοντάς τους τα απαραίτητα εργαλεία για την ανάπτυξη εθελοντικών δράσεων,
- δ) η υποβολή, προς τον εκπαιδευτικό, προτάσεων αναφορικά με δραστηριότητες που θα του επιτρέψουν να μεταδώσει με δυναμικό τρόπο τις αξίες του εθελοντισμού στους μαθητές με χρήση μεθοδολογιών μη τυπικής μάθησης.

.....

Το Εγχειρίδιο απευθύνεται στους εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης προσφέροντάς τους κατευθυντήριες γραμμές και προτείνοντάς τους δραστηριότητες για περαιτέρω διερεύνηση του θέματος με τρόπο βιωματικό, ελκυστικό και ευχάριστο. Σχεδιάστηκε ώστε να επιτρέπει τη χρήση του σε περιβάλλον τυπικής εκπαίδευσης (σχολείο). Περιλαμβάνει, επίσης, πλήθος δραστηριοτήτων που αφορούν τους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης και τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις.

Σημειώνεται ότι η χρήση εργαλείων μη τυπικής μάθησης δίνει την ελευθερία στους εκπαιδευτικούς να προσαρμόσουν τις δραστηριότητες ανάλογα με τον αριθμό και την ηλικία των μαθητών, τα ενδιαφέροντά τους, το κοινωνικό περιβάλλον στο οποίο λειτουργεί το σχολείο κ.ά. Το παρόν Εγχειρίδιο περιλαμβάνει υλικό με ιδέες, μεθόδους και τεχνικές σε ό,τι αφορά τον τρόπο θεωρητικής επεξήγησης και βιωματικής εκπαίδευσης των παιδιών και νέων στον εθελοντισμό. Τέλος, εξοικειώνει τον αναγνώστη τόσο με την έννοια του εθελοντισμού, της Κοινωνίας των Πολιτών και των ΜΚΟ, όσο και με το νομικό πλαίσιο και τις πιο πρόσφατες εξελίξεις και τάσεις στον τομέα.

Το Γραφείο Επιτρόπου Εθελοντισμού και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων συστάθηκε το 2013 αποσκοπώντας στην ενίσχυση και τον εκσυγχρονισμό του Εθελοντικού Κινήματος, καθώς και στην ενθάρρυνση του πολίτη, ιδιαίτερα των παιδιών και νέων, για ενεργό συμμετοχή στα κοινά. Σε αυτό συμβάλλει η εφαρμογή εργαλείων, όπως είναι οι δημόσιες διαβουλεύσεις, οι διαδικτυακές συζητήσεις, οι έρευνες κτλ. Πρόσθετα, σε μια προσπάθεια να δοθεί η ευκαιρία στον πολίτη να προσφέρει, αλλά και να αποκτήσει γνώσεις και δεξιότητες μέσα από τον εθελοντισμό, θεσμοθετήθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο η Διακήρυξη για τα Δικαιώματα και Ευθύνες των Εθελοντών, η οποία καθορίζει μια κοινή βάση για τον τρόπο λειτουργίας του Εθελοντικού Κινήματος. Η Διακήρυξη μαζί με το Εγχειρίδιο για την Καλλιέργεια του Εθελοντισμού στα Σχολεία αποτελούν σημαντικά εργαλεία, τα οποία συμβάλλουν στην ενδυνάμωση, τη βελτίωση, αλλά και την ανάληψη ενεργού δράσης στον τομέα του εθελοντισμού.

Ως Γραφείο Επιτρόπου Εθελοντισμού και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, αναγνωρίζουμε την τεράστια αξία του εθελοντισμού και τα οφέλη που προκύπτουν μέσα από αυτόν. Για παράδειγμα, επιτυγχάνεται η πρόληψη και η αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων, όπως της εξάρτησης από ουσίες (π.χ. αλκοόλ, κάπνισμα, ναρκωτικά). Ακόμη, στηρίζουμε εθελοντικές πρωτοβουλίες που ενθαρρύνουν την ενεργό συμμετοχή των πολιτών και ειδικότερα των παιδιών και νέων, σε ζητήματα περιβαλλοντικής ευαισθησίας, εκπαίδευσης, πολιτισμού, αθλητισμού κ.ά.

Ο εθελοντισμός, ως στάση ζωής, αφορά όλους - μικρούς και μεγάλους. Όλοι μαζί μπορούμε καλύτερα! Εύχομαι το παρόν Εγχειρίδιο να αποτελέσει το έναυσμα για νέες ιδέες, δράσεις και νέους ανερχόμενους εθελοντές!

Με εκτίμηση,

Γιάννης Γιαννάκης

Επίτροπος Εθελοντισμού και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

από τον Υπουργό Παιδείας,
Πολιτισμού, Αθλητισμού και
Νεολαίας

Οι πρωτόγνωρες συνθήκες που αντιμετωπίζουμε σήμερα, με την πανδημία του COVID-19, καθιστούν τον κοινωνικό ρόλο του εθελοντισμού σημαντικότερο παρά ποτέ άλλοτε. Οι τεράστιες αλλαγές στη λειτουργία της κοινωνίας σε όλα τα επίπεδα και οι αυξημένες ανάγκες που επιφέρει η προσπάθειά μας να αντιμετωπίσουμε την απειλή της επιδημίας, συχνά επιδεινώνουν τις συνθήκες, ιδιαίτερα για ορισμένες ευάλωτες κατηγορίες συμπολιτών μας, και, επομένως, δημιουργούν πρόσθετες ανάγκες στήριξής τους.

Ταυτόχρονα, η συνεχιζόμενη πίεση την οποία ασκεί στην κυπριακή κοινωνία το προσφυγικό και μεταναστευτικό ρεύμα δημιουργούν, επίσης, πρόσθετες ανάγκες κοινωνικής μέριμνας. Μέσα σε αυτές τις συνθήκες είναι ιδιαίτερα σημαντική η δραστηριότητα εθελοντών, οι οποίοι έρχονται και συνεπικουρούν την κοινωνική πρόνοια που παρέχεται από κρατικές υπηρεσίες. Εθελοντές που προσφέρουν στον δυσπραγούντα συνάνθρωπο είτε υλική στήριξη από το υστέρημά τους είτε και τον χρόνο τους, δίνουν ένα λαμπρό παράδειγμα αλληλεγγύης, αλtruισμού και κοινωνικής ευθύνης.

Η εμπειρία των προηγούμενων χρόνων, με τα παραδείγματα ανθρωπιάς και κοινωνικής συμπαραστάσης που επέδειξαν εθελοντές μέσα στην οξύτατη οικονομική κρίση του 2012-13 οδηγεί και τις σημερινές πρωτοβουλίες εθελοντισμού, οι οποίες χαίρουν πάντοτε μεγάλης εκτίμησης και αναγνώρισης. Το δημόσιο σχολείο, όπου στοχεύουμε να αναδείξουμε και να μεταδώσουμε στη νέα γενιά αξίες και παραδείγματα αρετής, επικροτεί και στηρίζει τις δραστηριότητες εθελοντισμού, με τους ίδιους τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς συχνά να συμμετέχουν ή και να πρωταγωνιστούν σε αυτό τον τομέα. Επομένως, αποσκοπούμε σε στενή συνεργασία του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας με το Γραφείο του Επιτρόπου Εθελοντισμού και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων.

Μέσα στον χώρο του σχολείου μεταφέρονται και αποτυπώνονται αναπόφευκτα δυσκολίες και προβλήματα που αναδεικνύονται στην ευρύτερη κοινωνία. Γι' αυτό τον λόγο είναι πολύ σημαντικό να αναπτύσσεται και η δυναμική της κοινωνικής ευαισθησίας, της αλληλεγγύης και της προσφοράς στον συνάνθρωπο που χαρακτηρίζουν τον εθελοντισμό. Η καλλιέργεια του χαρακτήρα και της προσωπικότητας του ανθρώπου στη σύγχρονη κοινωνία, που είναι πάντοτε επιδίωξη του δημόσιου σχολείου, πέραν της μετάδοσης συγκεκριμένων γνώσεων και άλλων δεξιοτήτων, εμπλουτίζεται με τις αξίες του εθελοντισμού. Γι' αυτό τον λόγο είναι πολύ χρήσιμο το Εγχειρίδιο που κρατάτε στα χέρια σας και το οποίο προβάλλει αυτές τις αξίες, μέσα από ιδέες και συγκεκριμένες δράσεις που παραθέτει.

.....

Αυτό το Εγχειρίδιο μπορεί να αξιοποιηθεί από τους εκπαιδευτικούς τόσο στην πρωτοβάθμια όσο και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, μέσα από μια διαθεματική προσέγγιση που θα καλύπτει διάφορα γνωστικά αντικείμενα. Οι διδακτικές προσεγγίσεις που προτείνει υποστηρίζουν και ενδυναμώνουν τη διερεύνηση, οργάνωση και υλοποίηση συλλογικών δράσεων βιωματικού χαρακτήρα. Οι μαθητές και οι μαθήτριες θα μπορέσουν σε αυτή τη βάση να αναπτύξουν τέτοιες δράσεις στον χώρο του σχολείου, αλλά και ευρύτερα στην οικογένεια και την κοινότητα, με στόχο την αμοιβαιότητα και τη συνεργασία για το κοινό καλό. Επιπρόσθετα, το Εγχειρίδιο αυτό συμβάλλει στην ανάπτυξη του Σχεδίου Πρόληψης της Παραβατικότητας. Διότι η συμμετοχικότητα και η συνύπαρξη μέσα από συνεργασίες, που είναι το περιβάλλον και η λογική των εθελοντικών δράσεων, συντείνουν στην υπέρβαση διακρίσεων και καταργούν φραγμούς και τείχη. Ο εθελοντισμός, περισσότερο και από την προσφορά υλικών αγαθών προβάλλει ως από καρδιάς προσφορά χρόνου και κόπου και για τον λόγο αυτό μπορεί να καλλιεργηθεί γόνιμα μέσα στο σχολείο.

Με αυτές τις σκέψεις εύχομαι να αξιοποιηθεί αυτό το Εγχειρίδιο και να φανούν χρήσιμες οι συμβουλές και οι κατευθύνσεις που δίνει σε εκπαιδευτικούς και μαθήτριες και μαθητές για τη βελτίωση του ανθρώπινου κλίματος και της καθημερινότητας μέσα στα σχολεία μας.

Με εκτίμηση,

Πρόδρομος Προδρόμου

Υπουργός Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΕΛ.

ΑΝΤΙ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ: Η ΜΗ ΤΥΠΙΚΗ ΜΑΘΗΣΗ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

8

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Ο ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Ο ΕΘΕΛΟΝΤΗΣ

13

ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ

14

ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΗ

15

ΟΙ ΑΞΙΕΣ ΤΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΗ

21

Ο ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΝΕΟΙ

22

ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΚΑΙ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ

24

ΟΙ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ (ΜΚΟ)

24

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ

25

Ο ΕΘΕΛΟΝΤΗΣ

25

ΠΙΘΑΝΑ ΕΜΠΟΔΙΑ ΕΝΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟ

27

ΟΦΕΛΗ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ – ΟΦΕΛΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΘΕΛΟΝΤΗ

30

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΘΕΛΟΝΤΗ

31

Ο ΚΥΚΛΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΗ

32

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

37

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

38

Η ΙΔΕΑ

38

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ

45

ΤΟ ΠΛΑΝΟ ΔΡΑΣΗΣ

50

Η ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

51

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

54

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

56

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ

56

ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ-ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ

59

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

60

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΚΟΥΤΙ ΙΔΕΩΝ ΓΙΑ ΔΡΑΣΕΙΣ

65

ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

66

ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ

67

ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

68

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ - ΚΛΕΙΔΙΑ

72

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΜΙΚΡΟΙ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΝ

73

ΟΔΗΓΟΣ-ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

74

ΔΕΙΓΜΑΤΑ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΩΝ

80

ΑΣΚΗΣΕΙΣ/ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

88

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: Ο ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΣΤΑΣΗ ΖΩΗΣ

92

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΕΘΕΛΟΝΤΗ

94

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

103

ΑΝΤΙ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ:

Η ΜΗ ΤΥΠΙΚΗ ΜΑΘΗΣΗ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Η **τυπική μάθηση** ορίζεται ως το ιεραρχημένο, δομημένο και οργανωμένο χρονικά σε βαθμίδες εκπαιδευτικό σύστημα, από την πρωτοβάθμια εκπαίδευση έως το πανεπιστήμιο, που περιλαμβάνει τόσο τις γενικές ακαδημαϊκές σπουδές όσο και τα εξειδικευμένα προγράμματα και τους θεσμούς ολοκληρωμένης επαγγελματικής και τεχνικής εκπαίδευσης (Jeffs & Smith, 1990).

Η **μη τυπική μάθηση** ορίζεται ως η οποιαδήποτε οργανωμένη εκπαιδευτική δραστηριότητα εκτός του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος, που απευθύνεται σε συγκεκριμένους εκπαιδευόμενους και έχει συγκεκριμένους εκπαιδευτικούς στόχους (Jeffs & Smith 1990). Αφορά οποιαδήποτε προγράμματα προσωπικής και κοινωνικής εκπαίδευσης, τα οποία είναι οργανωμένα και συγκροτημένα και πραγματοποιούνται στο πλαίσιο εκπαιδευτικού περιβάλλοντος εκτός του τυπικού συστήματος εκπαίδευσης. Η μη τυπική μάθηση διαφοροποιείται από την τυπική, ως προς τους στόχους, τη διάρκεια, το περιεχόμενο, την οργανωτική λειτουργία και τους μηχανισμούς ελέγχου και συχνά πραγματοποιείται από εναλλακτικούς οργανισμούς (οργανώσεις νεολαίας κτλ.).

Η **άτυπη μάθηση** αφορά τις μαθησιακές δραστηριότητες που διεξάγονται εκτός οργανωμένου εκπαιδευτικού πλαισίου, σε όλη τη διάρκεια της ζωής του ανθρώπου, στο πλαίσιο του ελεύθερου του χρόνου ή των επαγγελματικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων του. Περιλαμβάνει τις κάθε είδους δραστηριότητες αυτομόρφωσης, απόκτηση γνώσεων μέσω έντυπου υλικού ή υλικού που λαμβάνει μέσω διαδικτύου καθώς και τις γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που αποκτά το άτομο από την επαγγελματική εμπειρία του. Η διαδικασία της συγκεκριμένης μάθησης εντάσσεται στο πλαίσιο της διά βίου μάθησης και συχνά είναι μια μη συνειδητοποιημένη μορφή μάθησης.

Η τυπική, η μη τυπική και η άτυπη μάθηση είναι συμπληρωματικά και αλληλο-ενισχυόμενα στοιχεία της διαδικασίας της διά βίου μάθησης και θα πρέπει να συνυπάρχουν στη σχολική ζωή.

Τα περισσότερα εκπαιδευτικά προγράμματα στοχεύουν στη μετάδοση γνώσεων και πληροφοριών, εστιάζοντας στο γνωστικό αντικείμενο. Η εισαγωγή στη διδασκαλία εργαλείων μη τυπικής μάθησης επιτρέπει την ανάπτυξη κοινωνικό-συναισθηματικών δεξιοτήτων, απαραίτητων για την ολόπλευρη ανάπτυξη του ατόμου. Η μη τυπική μάθηση είναι μια συμμετοχική, μαθητοκεντρική, οργανωμένη διαδικασία, με συγκεκριμένους εκπαιδευτικούς στόχους, οι οποίοι προσανατολίζονται στην ανάπτυξη δεξιοτήτων που χρησιμεύουν στην προετοιμασία των παιδιών για την ανάληψη ρόλων ενεργού πολίτη. Αφετηρία της είναι οι ανάγκες των συμμετεχόντων και δίνεται ιδιαίτερο βάρος στη διαδικασία της μαθησιακής εμπειρίας. Επίσης, είναι σχεδιασμένη έτσι, ώστε να περιλαμβάνει τόσο την ατομική όσο και την ομαδική μάθηση με μια συλλογική προσέγγιση. Η έντονη αίσθηση συμμετοχής και υπευθυνότητας, που αποκτούν οι μαθητές μέσα από τη διαδικασία της μη τυπικής μάθησης, ενισχύει την αίσθηση της αλληλεγγύης και την ενασχόληση με κοινωνικές δράσεις. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται η σύνδεση του σχολείου με την κοινωνία καθώς οδηγεί στην ενασχόληση των μαθητών με τα προβλήματα της κοινότητας.

Σκοπός των εργαλείων μη τυπικής μάθησης είναι οι μαθητές:

- να εξοικειωθούν και να κατανοήσουν θέματα που άπτονται του εθελοντισμού,
- να ενημερωθούν για τα προβλήματα της κοινωνίας και να αποκτήσουν επίγνωση της ατομικής υπευθυνότητας για την κοινωνική αλλαγή,
- να αναπτύξουν ικανότητες και να διαμορφώσουν στάσεις, αξίες και συμπεριφορές που θα τους επιτρέψουν να διαχειριστούν ζητήματα που αφορούν την κοινωνία τους και να συμβάλουν στην προώθηση του εθελοντισμού ως πρόταση για την επίλυσή τους,
- να βρουν κίνητρα και να προετοιμαστούν κατάλληλα ώστε να δράσουν με υπευθυνότητα για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ίδιων αλλά και των συνανθρώπων τους,
- να ενεργοποιήσουν τη φαντασία τους, ώστε να είναι σε θέση να βρίσκουν λύσεις όπου χρειάζεται, να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και να ασχοληθούν με συλλογικές δραστηριότητες και συνεργασίες.

Αξίζει να σημειωθεί ότι τα εργαλεία μη τυπικής μάθησης, εξαιτίας της βιωματικής τους διάστασης και της συναισθηματικής τους ανάμειξης, προσφέρουν ευχαρίστηση μέσα από τη συμμετοχή, ωθώντας τα παιδιά να αναπτύξουν πρωτοβουλίες και να εκφραστούν ελεύθερα. Μέσα από την ομαδική εργασία, τα παιδιά μοιράζονται ευθύνες και γνώσεις, ενώ παράλληλα αναλαμβάνουν δράση σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο. Τέλος, δίδεται η ευκαιρία στα παιδιά να συμμετέχουν στη διαδικασία της μάθησης, καθώς εμπλέκονται στη συλλογή πληροφοριών, στη διατύπωση ιδεών, στην κατανόηση και αποτύπωση εννοιών.

Τα εργαλεία μη τυπικής μάθησης πρέπει να εντάσσονται στο πλαίσιο μιας μαθησιακής διαδικασίας και να χρησιμοποιούνται ως σημείο εκκίνησης για προβληματισμό και ανάληψη δράσεων καθώς και ως κίνητρο μαθησιακών διαδικασιών. Μέσα από τη χρήση εργαλείων μη τυπικής μάθησης οι μαθητές αποκτούν δεξιότητες χρήσιμες τόσο εντός όσο και εκτός σχολείου.

Μέσα από τις διαδικασίες μη τυπικής μάθησης επιδιώκεται ο προσανατολισμός στις αξίες του εθελοντισμού με βιωματικό τρόπο. Παρέχεται η δυνατότητα στους μαθητές να υιοθετήσουν υπεύθυνη και συνεπή στάση αναφορικά με τις προσωπικές δράσεις που αναλαμβάνουν, να εκφράσουν τη συμπαράσταση και αλληλεγγύη τους προς την κοινωνία και να αναλάβουν δράση προκειμένου να προαχθούν οι αξίες του εθελοντισμού σε τοπικό και διεθνές επίπεδο. Μέσα από διάφορες δραστηριότητες επιδιώκεται η σύνδεση της έννοιας του εθελοντισμού με την εκπαίδευση σε περιβαλλοντικά θέματα και σε θέματα που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η χρήση του εγχειρίδιου εξαρτάται από τον κάθε εκπαιδευτικό, την εμπειρία και την εξοικείωσή του με εργαλεία μη τυπικής μάθησης, αλλά και από την ανταπόκριση των μαθητών. Για κάθε δραστηριότητα θα πρέπει να προσδιοριστεί ο εκπαιδευτικός στόχος και να προσαρμοστεί η δραστηριότητα στην ομάδα των εκπαιδευομένων. Στο εγχειρίδιο υπάρχουν πληροφορίες για τον αναγκαίο χρόνο, τον αριθμό ατόμων και την προετοιμασία που απαιτείται.

Η βιωματική προσέγγιση των εργαλείων μη τυπικής μάθησης συνεπάγεται ενεργό συναισθηματική εμπλοκή από όσους συμμετέχουν. Ο εκπαιδευτικός μέσα από τη συζήτηση και την ανατροφοδότηση, μπορεί να καθοδηγήσει τους συμμετέχοντες στο να αντιληφθούν, να περιεργαστούν και να αξιολογήσουν τις συναισθηματικές τους αντιδράσεις και τις σκέψεις που προέκυψαν από τη συμμετοχή τους στη δραστηριότητα. Η ορθότητα των ερωτήσεων συμβάλλει στην ομαλή καθοδήγηση της μαθησιακής διαδικασίας.

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι να:

- παρεμβαίνει, διευκολύνει, συνοδεύει, καθοδηγεί, ενθαρρύνει, εμπυκλώνει, δίδει κατευθυντήριες γραμμές και ερεθίσματα χωρίς όμως να επιβάλλει τη γνώμη του,
- αναγνωρίζει τις ανάγκες και τις επιθυμίες της ομάδας,
- ενθαρρύνει την ανάληψη πρωτοβουλιών,
- ακούει, παρατηρεί και παρέχει γνώση όταν του ζητηθεί, διευκολύνει τη μαθησιακή διαδικασία, όταν χρειάζεται, με την χρήση υποστηρικτικών ερωτήσεων που συμβάλλουν στη δημιουργία περιβάλλοντος μάθησης,
- εμπιστεύεται την ικανότητα αυτορρύθμισης της ομάδας και τη γνώση των μαθητών,
- φροντίζει για τη δημιουργία θετικού κλίματος συνεργασίας μέσα στην ομάδα, το οποίο να επιτρέπει την ειλικρινή και ελεύθερη έκφραση των συμμετεχόντων,
- λειτουργεί ως πρότυπο συμπεριφοράς κατά τη συμμετοχή του στην κάθε δραστηριότητα,
- αναγνωρίζει ότι η νέα γνώση χτίζεται πάνω στην προηγούμενη και ότι ο αναστοχασμός και η ανατροφοδότηση, τόσο σε ατομικό όσο και σε ομαδικό επίπεδο, βοηθούν στην κατανόηση της αποκτούμενης γνώσης,

Οι τεχνικές που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στη μη τυπική μάθηση, είναι ο συνδυασμός ενός ή περισσοτέρων από τα πιο κάτω ανάλογα με την δραστηριότητα που θα επιλεγεί:

Καταιγισμός ιδεών (brainstorming): Η μέθοδος αυτή είναι κατάλληλη στην αρχή της μαθησιακής διαδικασίας. Ενθαρρύνει την αυθόρμητη και ελεύθερη έκφραση των ιδεών όλων των μαθητών χωρίς να προαπαιτείται γνώση του θέματος. Ακολουθεί η επεξεργασία των προτάσεων ώστε να εξευρεθούν λύσεις σχετικά με το υπό εξέταση θέμα.

Μελέτη περιπτώσεων: Το υπό εξέταση θέμα αναλύεται μέσα από τη μελέτη αυθεντικού υλικού (εφημερίδες, έντυπα, ταινίες, διαδίκτυο, συνεντεύξεις κτλ.). Ο εκπαιδευτικός επιλέγει κατά πόσο θα συγκεντρώσει ο ίδιος το απαραίτητο υλικό ή αν θα ζητήσει από τους μαθητές να το πράξουν.

Δημιουργική-καλλιτεχνική έκφραση: Η δυναμική που έχουν οι τέχνες στη μαθησιακή διαδικασία είναι ανεκτίμητη. Η χρήση κόμικς, κολάζ, ζωγραφικής, η δημιουργία σεναρίου για θεατρικό δρώμενο κτλ., αποτελούν πηγή γνώσης για τα παιδιά. Συνδυάζεται η καλλιτεχνική έκφραση με τον μαθησιακό στόχο.

Δομημένη συζήτηση: Οι μαθητές καλούνται να αναπτύξουν επιχειρήματα προς υποστήριξη κάποιας θέσης γύρω από το υπό διαπραγμάτευση θέμα. Αφού ακουστούν οι διάφορες απόψεις, εξετάζεται η ευστοχία και η τεκμηρίωση των επιχειρημάτων.

Προσομοίωση, παιχνίδι ρόλων, δραματοποίηση: Χρήση σεναρίου ως σημείου εκκίνησης για να δραματοποιηθούν καταστάσεις πραγματικές ή φανταστικές έτσι ώστε να καταγραφούν θιγόμενες κοινωνικές ομάδες, να αναδειχθούν συγκρούσεις, να εκφραστούν απόψεις και συναισθήματα και να αναζητηθούν λύσεις. Ο διάλογος είναι σημαντικός και συμβάλλει στο να βρεθούν κοινωνικά αποδεκτές λύσεις.

Εργασίες συλλογής, επεξεργασίας στοιχείων και υλοποίησης δράσεων: Πρόκειται για μια διαμορφωμένη ιδέα μιας δράσης για την οποία υπάρχει πρόθεση προς πραγματοποίησή της (Huber, 1999:42). Συγκεκριμένα είναι μια ιδέα που αποτελείται από ένα σύνολο ανθρωπίνων μέσων και εργαλείων που συντείνουν στο να πετύχουν έναν συγκεκριμένο στόχο, σε συγκεκριμένο χρόνο ακολουθώντας μια προκαθορισμένη πορεία (Raynal & Rieunier 1997:301).

.....

Σημειώνεται ότι τα θέματα προς συζήτηση πρέπει να εμπίπτουν στα ενδιαφέροντα των νέων, να τα θεωρούν σημαντικά και να μπορούν να τα συσχετίσουν με τις δικές τους ζωές. Στο τέλος του εγχειριδίου παρατίθενται ημερομηνίες - κλειδιά κατά τη διάρκεια των οποίων θα μπορούσαν να αναπτυχθούν ή να υλοποιηθούν κάποιες δραστηριότητες.

Πρόσθετα αναφέρεται ότι για κάθε δραστηριότητα θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν τα ακόλουθα:

- Έντυπα αξιολόγησης εμπειρίας/δραστηριότητας μέσω ερωτηματολογίου.
- Επανεξέταση και αξιολόγηση μετά από κάθε δραστηριότητα. Η συζήτηση μετά από κάθε δραστηριότητα χρησιμοποιείται για να αποκαλυφθεί η κεντρική ιδέα.
- Ημερολόγιο εμπειριών μάθησης όπου οι μαθητές καταγράφουν όσα έχουν μάθει.
- Ομάδες αναστοχασμού. Η συλλογική εργασία σε μικρές ομάδες βοηθά στην κατανόηση πολύπλοκων εννοιών και αυξάνει τις δυνατότητες επίλυσης προβλημάτων καθιστώντας τους συμμετέχοντες ικανούς να επεξεργαστούν περισσότερο αποτελεσματικές και πρακτικές λύσεις.
- Καλλιτεχνικές μέθοδοι. Τα παιδιά καλούνται να εκφραστούν γράφοντας μαζί μια ιστορία, ζωγραφίζοντας ή αναπαριστώντας θεατρικά τη διαδικασία μάθησης, αναφέροντας το σημείο και τον τρόπο εκκίνησης της διαδικασίας μάθησης, τα στάδια που ακολουθήθηκαν/μεσολάβησαν, και απαντώντας στο ερώτημα πού βρίσκονται τώρα και τι προσβλέπουν για το μέλλον.

Η «**εκπαίδευση για τον εθελοντισμό**» σχετίζεται άμεσα με την περιβαλλοντική, διαπολιτισμική και αναπτυξιακή εκπαίδευση, καθώς επίσης και με την εκπαίδευση σε θέματα σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Αποκτώντας γνώση και μέσα από τη διαδραστική και συμμετοχική εκπαιδευτική διαδικασία, οι μαθητές, θα είναι σε θέση να συνειδητοποιήσουν ότι μικρές δράσεις σε τοπικό επίπεδο, μπορούν να αποφέρουν σημαντικές, μόνιμου χαρακτήρα βελτιώσεις αλλάζοντας την υπάρχουσα τάξη πραγμάτων.

Στην συνέχεια προτείνονται ενδεικτικές βιωματικές πρακτικές και δράσεις οι οποίες μπορούν να προσαρμοστούν ανάλογα με την ηλικία, τα ενδιαφέροντα και τον αριθμό των παιδιών μιας τάξης ή ενός σχολείου. Σημειώνεται ότι το παρόν εγχειρίδιο βασίστηκε, κυρίως, στη φιλοσοφία του εγχειριδίου «Διδάσκοντας τον Εθελοντισμό», το οποίο είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα:

www.slideshare.net/pappa_anna/egxeiridio-ethelontismos

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Ο ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Ο ΕΘΕΛΟΝΤΗΣ

ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ

Ο **εθελοντισμός** ξεκινά από την καρδιά τού καθενός και διαχέεται στο περιβάλλον του χωρίς φραγμούς και περιορισμούς. Το πρώτο απαραίτητο βήμα είναι να δει κανείς τον εαυτό του στον συνάνθρωπό του. Ο εθελοντής βάζει τον εαυτό του στη θέση τού συνανθρώπου του και **«παίρνει» «προσφέροντας»**. Προσφέροντας οικονομική βοήθεια, προσφέροντας έναν καλό λόγο, προσφέροντας λίγη βοήθεια, προσφέροντας κάθε είδους συμπαράσταση, προσφέροντας λίγο χρόνο, προσφέροντας λίγη αγάπη. Γενικά, ο εθελοντισμός ορίζεται ως η πρόθυμη δέσμευση ενός ατόμου να εργαστεί χωρίς αμοιβή για ένα καθορισμένο ή αόριστο χρονικό διάστημα για το γενικό καλό της κοινωνίας.

Οι βασικές αρχές που διέπουν τον εθελοντισμό σε κάθε του μορφή είναι:

- Ο εθελοντισμός **ωφελεί** την κοινωνία και τον εθελοντή.
- Η εργασία των εθελοντών είναι **άμισθη - μη αμειβόμενη εργασία**.
- Ο εθελοντισμός διενεργείται όχι μόνο μέσω των εθελοντικών οργανώσεων αλλά και απευθείας από άτομα (**άτυπος ή άμεσος εθελοντισμός**).
- Ο εθελοντισμός είναι πάντα θέμα επιλογής - **μη υποχρεωτική εργασία** (προκύπτει από την αυτόβουλη συμμετοχή).
- Ο εθελοντισμός **προάγει** τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ισότητα.
- Ο εθελοντισμός **σέβεται** τα δικαιώματα, την αξιοπρέπεια και τον πολιτισμό όλων των ανθρώπων.
- Ο εθελοντισμός είναι ένα θεμιτός τρόπος με τον οποίο οι πολίτες μπορούν να **συμμετέχουν** στις δραστηριότητες της κοινωνίας τους.
- Ο εθελοντισμός είναι ο μόνος τρόπος με το οποίο άτομα ή ομάδες μπορούν να εκφράσουν **ανθρώπινες, περιβαλλοντικές και κοινωνικές** ανάγκες.
- Ο εθελοντισμός είναι μια δραστηριότητα που επιτυγχάνεται μόνο σε **μη κερδοσκοπικό** πλαίσιο.

Ο εθελοντισμός είναι πρόοδος, είναι πολιτισμός, είναι έκφραση, είναι τρόπος ζωής. Ο εθελοντισμός αφορά ΟΛΟΥΣ.

Σαφής αναφορά στο τι είναι εθελοντισμός γίνεται στο δίπτυχο ενημερωτικό φυλλάδιο «Ο εθελοντισμός είναι στάση ζωής» που εξέδωσε το Γραφείο Επιτρόπου Εθελοντισμού και μη Κυβερνητικών Οργανώσεων και το οποίο φιλοτεχνήθηκε και εκτυπώθηκε από το Τυπογραφείο Κυπριακής Δημοκρατίας. (βλ. Παράρτημα Ι - σελ. 92)

Σύμφωνα με τη «Διακήρυξη των Δικαιωμάτων και Ευθυνών των Εθελοντών» που ενέκρινε το Υπουργικό Συμβούλιο στις 11 Σεπτεμβρίου 2013, **εθελοντικές δραστηριότητες** διεξάγονται από εθελοντές και αφορούν μη κερδοσκοπικό σκοπό, με στόχο την βελτίωση της κοινωνίας. Η δραστηριότητα μπορεί να πραγματοποιηθεί από φορέα εθελοντισμού ή με πρωτοβουλία του ίδιου του εθελοντή.

.....

Στη Διακήρυξη ορίζεται ως **φορέας εθελοντισμού**, η μη κερδοσκοπική οργάνωση, η ομάδα ή ο φορέας που είναι ανεξάρτητος και αυτοδιοικούμενος. Ο εν λόγω φορέας δραστηριοποιείται στη δημόσια ζωή και η δραστηριότητά του συμβάλλει στο κοινό καλό.

Γιατί να θέλει να γίνει κάποιος εθελοντής;

- Θέλει να προσφέρει στην κοινωνία.
- Θέλει να είμαι μαζί με ανθρώπους που μοιράζονται τις ίδιες αξίες, αρχές και πιστεύω.
- Θέλει να αισθανθεί χρήσιμος και απαραίτητος και παράλληλα να διασκεδάζει.
- Θέλει να αξιοποιήσει τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις εμπειρίες του.
- Θέλει να αποκτήσει νέες δεξιότητες και εμπειρίες που ενδεχομένως να του φανούν χρήσιμες στη πορεία της ζωής του.

Ο **εθελοντής** είναι αυτός που προσφέρει χρόνο, ενέργεια, γνώσεις και δεξιότητες σε κάποιο άτομο ή σε μια ομάδα ή σε μια οργάνωση χωρίς να πληρώνεται. Σύμφωνα με την προαναφερόμενη Διακήρυξη, εθελοντής είναι ο πολίτης εκείνος που έχοντας **ελεύθερη βούληση**, διεξάγει δραστηριότητες για μη κερδοσκοπικό σκοπό. Οι δραστηριότητες αυτές συμβάλλουν στην προσωπική ανάπτυξη του εθελοντή ο οποίος αφιερώνει το χρόνο και την ενέργειά του για το γενικό καλό χωρίς οικονομική ανταμοιβή.

ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΗ

- Είναι οργανωμένος και εκπαιδευμένος.
- Έχει εξειδικευτεί στον τομέα του ώστε να μπορεί να προσφέρει τα μέγιστα τη στιγμή που θα ζητηθεί.
- Έπειτα από κατάλληλη εκπαίδευση, ο εθελοντής είναι σε θέση να αναλάβει πρωτοβουλίες όπου και όταν χρειαστεί.
- Είναι πρόθυμος να οργανωθεί και να συντονιστεί με τις υπόλοιπες ομάδες εθελοντών ή με άλλες κρατικές υπηρεσίες ή ομάδες που έχουν αναπτύξει ένα εσωτερικό δεσμό και μπορούν να λειτουργούν πιο εύκολα μεταξύ τους.

Σημείωση:

1. Η «Διακήρυξη των Δικαιωμάτων και Ευθυνών των Εθελοντών» ενδυναμώνει και βελτιώνει τον τρόπο λειτουργίας του Εθελοντικού Κινήματος καθώς και τη διαχείριση των εθελοντών. Περιλαμβάνει βασικές αρχές Κώδικα Δεοντολογίας και καθορίζει μια κοινή βάση για τον εκσυγχρονισμό του Εθελοντικού κινήματος στον τόπο μας. Η «Διακήρυξη των Δικαιωμάτων και Ευθυνών των Εθελοντών» παρουσιάζεται στο Παράρτημα II, σελ. 94, για εύκολη αναφορά.

Δραστηριότητες
για σκοπούς
εξοικείωσης των
παιδιών με την
έννοια του
εθελοντισμού:

Παίζοντας μαθαίνει
το παιδί τι είναι
και τι δεν είναι
εθελοντισμός

Παιχνίδι

ΕΙΝΑΙ Ή ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ;

Ποια ζητήματα προσεγγίζει;	έννοια και αξίες εθελοντισμού
Ποιοι είναι οι στόχοι;	να αναπτύξουν τα παιδιά την επίγνωση των προσωπικών στάσεων για τον εθελοντισμό και να αναπτύξουν δεξιότητες συζήτησης και διαπραγματεύσεων
Χρόνος:	60 λεπτά
Για πόσα άτομα;	από 10 μέχρι 40
Τι θα χρειαστείτε	2 μεγάλες λευκές κόλλες χαρτί

Οδηγίες παιχνιδιού:

- Χωρίστε την αίθουσα στη μέση με μια διαχωριστική γραμμή όπου από τη μια μεριά είναι το **ΣΥΜΦΩΝΩ** και από την άλλη το **ΔΙΑΦΩΝΩ**
- Γράψτε σε λευκά χαρτιά κάποιες δηλώσεις σχετικά με το τι είναι εθελοντισμός
- Μετά από μια σύντομη εισαγωγή για την έννοια του εθελοντισμού, εξηγήστε ότι πρόκειται να διαβαστούν διάφορες δηλώσεις για τις οποίες θα πρέπει οι μαθητές να αποφασίσουν αν είναι ή δεν είναι εθελοντισμός

- Υποδείξτε τις δυο θέσεις ΣΥΜΦΩΝΩ και ΔΙΑΦΩΝΩ προς τις οποίες θα πρέπει να μετακινούνται και να στέκονται οι συμμετέχοντες ανάλογα με το τι πιστεύουν για τη δήλωση που διαβάζετε
- Οι συμμετέχοντες που δεν γνωρίζουν ή δεν μπορούν να αποφασίσουν αν μια δήλωση είναι ή δεν είναι εθελοντισμός, θα πρέπει να σταθούν στη διαχωριστική γραμμή
- Διαβάστε την πρώτη δήλωση και δώστε χρόνο στα παιδιά να πάρουν θέση ανάλογα με το αν διαφωνούν ή συμφωνούν με την δήλωση
- Ρωτήστε τους συμμετέχοντες να τεκμηριώσουν την απόφασή τους (να εξηγήσουν γιατί δηλώνουν ότι συμφωνούν ή διαφωνούν και ποια είναι η δική τους άποψη για τη δήλωση)
- Εξηγήστε ότι υπάρχει δυνατότητα αλλαγής θέσης (από το ΣΥΜΦΩΝΩ στο ΔΙΑΦΩΝΩ, και αντίστροφα) κατά τη διάρκεια της συζήτησης και δώστε σε όλους τους συμμετέχοντες τη δυνατότητα συμμετοχής στην συζήτηση
- Διαβάστε την επόμενη δήλωση
- Όταν διαβαστούν όλες τις δηλώσεις, συγκεντρώστε την ομάδα μαζί και προβείτε σε απολογισμό.

Ερωτήσεις που βοηθούν στην κατανόηση:

Πώς νιώσατε κατά τη διάρκεια της άσκησης; Ήταν δύσκολο να αποφασίσετε και να διαχωρίσετε τι είναι και τι δεν είναι εθελοντισμός; Γιατί; (να προσδιοριστούν τα σημεία δυσκολίας), Ήταν η άσκηση ωφέλιμη; (να τεκμηριωθεί η κάθε άποψη).

Παραδείγματα δηλώσεων:

- Εθελοντισμός είναι η διανομή τροφίμων, φαρμάκων και άλλων αγαθών σε ένα καταφύγιο.
- Εθελοντισμός είναι να βοηθάς μια μη κυβερνητική οργάνωση στη συλλογή δειγμάτων νερού χωρίς αποζημίωση.
- Εθελοντισμός είναι η παροχή νομικών συμβουλών χωρίς αποδοχές.
- Εθελοντισμός είναι να συμμετέχεις στην κατασκευή κατοικιών για αστέγους.
- Εθελοντισμός είναι να βοηθάς ένα παιδί να προετοιμαστεί για τα μαθήματα του σχολείου του.
- Εθελοντισμός είναι να λαμβάνεις αμοιβή για την προσφορά σου.
- Εθελοντισμός είναι να δίνεις μόνο λεφτά.
- Εθελοντισμός είναι να βοηθάς, μόνο, ανθρώπους της χώρας σου.
- Εθελοντισμός είναι να βοηθάς, μόνο, ανθρώπους της ίδιας θρησκείας ή φυλής με εσένα.
- Με τον εθελοντισμό μπορούν να ασχοληθούν μόνο όσοι είναι πλούσιοι ή υπάλληλοι μιας οργάνωσης.
- Εθελοντισμός σημαίνει προσφέρω αλλά κερδίζω και εγώ με το να νιώθω υπέροχα που βοηθώ και συνεισφέρω.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΓΙΑ ΕΣΑΣ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ;

Ποια ζητήματα προσεγγίζει;	έννοια και αξίες εθελοντισμού
Ποιοι είναι οι στόχοι;	να μάθουν τα παιδιά τι σημαίνει εθελοντισμός, οπτικοακουστική επικοινωνία, εργαλεία συνέντευξης
Χρόνος;	1 - 2 μέρες
Για πόσα άτομα;	από 2 μέχρι 20
Τι θα χρειαστείτε;	βιντεοκάμερα

Οδηγίες παιχνιδιού:

- Χωρίστε τους συμμετέχοντες σε μικρές ομάδες των 3 με 4 ατόμων και ζητήστε από τους συμμετέχοντες να φέρουν κάμερες χειρός (ή κινητό) για να μαγνητοσκοπήσουν τις συνεντεύξεις
- Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να γυρίσουν στη γειτονιά τους ή το σχολείο τους ζητώντας από νέους ή και άτομα μεγαλύτερης ηλικίας να εκφράσουν τη γνώμη τους για το «**τι είναι εθελοντισμός**»
- Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να παρουσιάσουν τα αποτελέσματα των συνεντεύξεων που πήραν είτε μέσα από ένα σύντομο φιλμάκι ή με κάποιον άλλο δημιουργικό τρόπο

Ερωτήσεις που βοηθούν στην κατανόηση:

Πώς νιώσατε κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας; Πώς αντέδρασε ο κόσμος; Ήταν εύκολο για τους συμμετέχοντες να εκφράσουν τη γνώμη τους για την έννοια του εθελοντισμού;

Συμβουλές:

Η δραστηριότητα αυτή χρειάζεται κάποια προετοιμασία ώστε τα παιδιά να κατανοήσουν τη μεθοδολογία της συνέντευξης αλλά και του οπτικοακουστικού μέρους. Οι μαθητές μπορούν να πάρουν συνεντεύξεις από εθελοντές και μέλη εθελοντικών οργανώσεων της κοινότητάς τους.

Προτάσεις για τη συνέχεια:

Το φιλμάκι μπορεί να αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του σχολείου ή στην ιστοσελίδα των οργανώσεων των οποίων τα μέλη συμμετείχαν στη συνέντευξη.

ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟ

Η οπτικοακουστική επικοινωνία, δηλαδή η επικοινωνία με εικόνες και ήχους, είναι μια σύγχρονη μορφή έκφρασης σκέψεων και συναισθημάτων, ανταλλαγής πληροφοριών και δημοσιοποίησης απόψεων. Τα ηλεκτρονικά, οπτικοακουστικά κείμενα είναι ένα μέσο που -στην εποχή μας- συνδέει άτομα, κοινότητες, πληθυσμούς και κοινωνικές ομάδες. Τα οπτικοακουστικά κείμενα στηρίζονται στη δημιουργικότητα, την πρωτοτυπία, το χιούμορ και την εκφραστική ένταση όσων τα δημιουργούν και όσων έμαθαν να επικοινωνούν με εικόνες και ήχους.

Θέλετε να βοηθήσετε τα παιδιά να διηγηθούν μια ιστορία με εικόνες και ήχους γύρω από τον εθελοντισμό; Εντοπίστε παιδιά του σχολείου σας που ήδη ασχολούνται με τον εθελοντισμό είτε σε ατομικό είτε σε ομαδικό επίπεδο (μέλος κάποιας εθελοντικής οργάνωσης) και πάρτε του συνέντευξη.

Ποια ζητήματα προσεγγίζει;	έννοια και αξίες εθελοντισμού
Ποιοι είναι οι στόχοι;	να μάθουν τα παιδιά τι σημαίνει εθελοντισμός, οπτικοακουστική επικοινωνία, εργαλεία συνέντευξης
Χρόνος:	1- 2 μέρες
Για πόσα άτομα;	από 2 μέχρι 20
Τι θα χρειαστείτε;	βιντεοκάμερα

Οδηγίες παιχνιδιού:

- Χωρίστε τους συμμετέχοντες σε μικρές ομάδες των 2 με 3 ατόμων και ζητήστε από τους συμμετέχοντες να φέρουν κάμερες χειρός (ή κινητό) για να μαγνητοσκοπήσουν τις συνεντεύξεις
- Τον ρόλο του δημοσιογράφου θα έχει ένας ή δύο από τους συμμετέχοντες ενώ ένας από τους συμμετέχοντες θα δίνει την συνέντευξη. Αυτός θα έχει τον ρόλο του εθελοντή, ο οποίος αναλαμβάνει να μοιραστεί την εμπειρία του ως εθελοντής αλλά και να ενημερώσει για το **τι είναι εθελοντισμός**
- Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να φτιάξουν στο τέλος ένα σύντομο φιλμάκι για την παρουσίαση της δουλειάς τους ή να χρησιμοποιήσουν κάποιον άλλο δημιουργικό τρόπο για να παρουσιάσουν τα αποτελέσματα

Ερωτήσεις που βοηθούν στην κατανόηση:

Γιατί αποφασίσατε να γίνετε εθελοντής; Πόσες ώρες αφιερώνετε στον εθελοντισμό; Δεν σας κουράζει η ενασχόληση με τον εθελοντισμό; Είναι εύκολο για ένα παιδί να ασχολείται με τον εθελοντισμό; Γιατί είναι σημαντικό να είναι κάποιος εθελοντής και ειδικότερα στις μέρες μας; Ποιο μήνυμα θέλετε να στείλετε σε όσους θα δουν τη συνέντευξη σας;

ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ ΣΤΑ ΚΑΡΕ (*)

(*το παιχνίδι αυτό θα μπορούσε να αποτελέσει και θέμα προκήρυξης διαγωνισμού ανάμεσα στα παιδιά του σχολείου – ΚΑΛΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ).

Ποια ζητήματα προσεγγίζει;	έννοια και αξίες εθελοντισμού
Ποιοι είναι οι στόχοι;	να εκφράσουν τα παιδιά με δημιουργικό τρόπο τι είναι εθελοντισμός και να περιγράψουν την τυπική μέρα ενός εθελοντή
Χρόνος:	90-120 λεπτά
Για πόσα άτομα;	από 10 μέχρι 30
Τι θα χρειαστείτε;	χαρτιά, μολύβια, γόμες, ξύστρες, πίνακα

Οδηγίες παιχνιδιού:

- Ζητήστε από τα παιδιά να δηλώσουν τι σημαίνει εθελοντισμός, αν συμμετείχαν σε κάποια εθελοντική δράση, και ποιες είναι οι δεξιότητες ενός εθελοντή. Ακολούθως θα πρέπει να καταγράψουν ένα σενάριο βασισμένο σε μια προσωπική τους εμπειρία από μια εθελοντική δράση. Το σενάριο μπορεί να βασιστεί και σε μια φανταστική δράση ή να περιγράφει μια τυπική ημέρα ενός εθελοντή
- Σε ένα φύλλο χαρτί που θα χωρίσουν σε τετράγωνα κουτάκια (καρέ) ζητήστε τους να ζωγραφίσουν και να αποτυπώσουν την ιστορία τους
- Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τα κόμικς, μια ιδιαίτερα οικεία γλώσσα στα παιδιά για να προσεγγίσουν το θέμα του εθελοντισμού

Ερωτήσεις που βοηθούν στην κατανόηση:

Πώς νιώσατε κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας; Πώς αντέδρασε ο κόσμος; Ήταν εύκολο για τους συμμετέχοντες να εκφράσουν τη γνώμη τους για την έννοια του εθελοντισμού;

Συμβουλές:

Ρωτήστε τους μαθητές αν τους άρεσε η δραστηριότητα και πώς ένιωσαν. Πόσο δύσκολο ήταν να αποτυπώσουν σε εικόνες τι είναι για αυτούς ο εθελοντισμός ή μια εθελοντική δράση; Τι σημαίνει εθελοντισμός και πώς μπορούμε να τον εντάξουμε στη ζωή μας; Πώς μπορούμε να ευαισθητοποιήσουμε και άλλους ανθρώπους να προσφέρουν στο κοινωνικό σύνολο;

Προτάσεις για τη συνέχεια:

Μαζέψτε τις μονοσέλιδες ιστορίες των παιδιών και φτιάξτε ένα μικρό βιβλίο κόμικς με θέμα τις εμπειρίες των εθελοντών. Στη συνέχεια, οργανώστε μια ενημερωτική βραδιά για τον εθελοντισμό για την κοινότητα και μοιράστε το βιβλίο ως υλικό. Αναρτήστε τις ιστορίες σε ειδικό σύνδεσμο στην ιστοσελίδα του σχολείου και ζητήστε από τα παιδιά να συμπληρώσουν το περιεχόμενο του συνδέσμου με υλικό που θα αφορά τον εθελοντισμό. Εναλλακτικά, τα παιδιά μπορούν να επιλέξουν να πάρουν προσωπικές συνεντεύξεις από εθελοντές και στη συνέχεια να τις αποτυπώσουν σε βιβλίο κόμικς.

ΟΙ ΑΞΙΕΣ ΤΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΗ

Ο εθελοντισμός είναι μια μορφή συμμετοχής στα κοινά, όπου ο εθελοντής υπερβαίνει τα ιδιοτελή συμφέροντά του και αφοσιώνεται ενεργά σε ζητήματα που αφορούν την κοινωνία. Ο εθελοντής κινητοποιείται για ζητήματα σχετικά με τα ενδιαφέροντα και τις ανησυχίες του, έχοντας πάντα επίγνωση της αξίας της συμμετοχής. Η συμπεριφορά του εθελοντή διέπεται από γενναιοδωρία, αλtruισμό και δοτικότητα, λειτουργώντας παραδειγματικά για τον ευρύτερο περίγυρο του. Ο εθελοντής διαπιστώνει κοινωνικές ανάγκες ή ανάγκες που έχουν να κάνουν με την ποιότητα ζωής γενικότερα, σχεδιάζει τρόπους ικανοποίησης των αναγκών αυτών και αναπτύσσει τις ευρύτερες δυνατές μορφές συνεργασίας και επικοινωνίας μεταξύ ατόμων και ομάδων προκειμένου να υλοποιηθεί ο εν λόγω σχεδιασμός. Ο εθελοντής ανιδιοτελώς διαθέτει χρόνο, ενέργεια, γνώσεις και δεξιότητες σε κάποιο άτομο, σε μια ομάδα ή σε μια οργάνωση, θέλοντας να προσφέρει στην κοινωνία, να μοιραστεί τις ιδέες του με άλλους ανθρώπους, να μεταδώσει τις γνώσεις του και τις εμπειρίες του και να αποκτήσει νέες εμπειρίες που θα του φανούν χρήσιμες στη ζωή, να αξιοποιήσει τις προσωπικές του δεξιότητες, να αναλάβει ατομική πρωτοβουλία και να αναζητήσει λύσεις στα προβλήματα σε ένα περιβάλλον κοινωνικής αλληλεπίδρασης και συλλογικότητας.

Ο ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΝΕΟΙ

Η συμμετοχή των νέων στους εθελοντικούς οργανισμούς και στον σχεδιασμό και την ανάληψη εθελοντικών πρωτοβουλιών, είναι πολύτιμη αφού διαθέτουν ενθουσιασμό και τεράστια αποθέματα ενέργειας, δημιουργικές ιδέες και νέες προοπτικές, ενώ παράλληλα τους δίνεται η δυνατότητα να προσφέρουν τη γνώση και τις δεξιότητές τους. Η συμμετοχή των νέων είναι σημαντική επειδή:

- Μπορούν να είναι μέρος της λύσης. Με αυτόν τον τρόπο αποκτάται θετική στάση, η οποία χτίζεται πάνω στις δυνάμεις, την ενέργεια, τον ενθουσιασμό και τη δημιουργικότητά τους.
- Η συμμετοχή προάγει μια πιο υγιή στάση ζωής. Οι χώροι όπου διεξάγονται εθελοντικές δραστηριότητες είναι ασφαλείς και δίνουν νέα ερεθίσματα, ενώ μειώνουν την έκθεση των νέων σε κινδύνους.
- Η συμμετοχή είναι κεντρικό σημείο της θετικής ανάπτυξης της νεολαίας. Για την ομαλή μετάβαση στην ενήλικη ζωή, οι έφηβοι πρέπει να νιώσουν ικανοί και υπεύθυνοι, να νοιάζονται για τους συνανθρώπους τους, να παίρνουν θέση και να αναλαμβάνουν δράση.
- Οι επιλογές των νέων στον ελεύθερο χρόνο τους καθορίζουν τον τρόπο ζωής τους όχι μόνο τη δεδομένη χρονική στιγμή αλλά και μελλοντικά. Η αξιοποίηση και η διαχείριση του ελεύθερου χρόνου μπορεί να οδηγήσει στην επιλογή της συμμετοχής σε μια εθελοντική οργάνωση, επιλογή η οποία έχει άμεση σχέση με την οικογένεια, τον κοινωνικό περίγυρο του ατόμου καθώς και προβληματισμούς ή ανησυχίες που μπορεί να αναπτύξει το άτομο με την πάροδο του χρόνου.

ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΗ ΝΕΟΛΑΙΟΧΩΡΑ (ΚΑΛΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ)

Ποια ζητήματα προσεγγίζει;	συνθήκες συμμετοχής των νέων
Ποιοι είναι οι στόχοι;	να συζητήσετε τις αρχές της συμμετοχής των νέων και τις ευνοϊκές συνθήκες για εφαρμογή τους σε τοπικό επίπεδο
Χρόνος:	150 λεπτά
Για πόσα άτομα;	από 10 μέχρι 30
Τι θα χρειαστείτε;	μεγάλα φύλλα λευκό χαρτί, χρωματιστά χαρτιά, κόλλα, μαρκαδόρους

Οδηγίες παιχνιδιού:

- Χωρίστε τους συμμετέχοντες σε ομάδες των πέντε ατόμων. Οι συμμετέχοντες θα πρέπει να φανταστούν ότι μόλις έχουν γυρίσει από αποστολή στη Νεολαιοχώρα (ιδανική κοινότητα), όπου υπήρξαν μάρτυρες ιδανικών συνθηκών συμμετοχής των νέων. Η κάθε ομάδα θα πρέπει να μοιραστεί την εμπειρία της με τους υπόλοιπους
- Σε χρόνο 45 λεπτών, οι ομάδες θα πρέπει να παρουσιάσουν με δημιουργικό τρόπο τα μέτρα, τις δράσεις, τους κανονισμούς και άλλες ιδέες, οι οποίες με μεγάλη επιτυχία εφαρμόστηκαν στη Νεολαιοχώρα
- Συλλέξτε στον πίνακα όλες τις πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα για την υποστήριξη της συμμετοχής των νέων σε τοπικό επίπεδο και αφήστε ελεύθερο το πεδίο για συζήτηση, σχόλια, απόψεις κτλ. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να σκεφτούν ατομικά ποια από τα μέτρα θα μπορούσαν να εφαρμοστούν στη δική τους κοινότητα

Ερωτήσεις που βοηθούν στην κατανόηση:

Πώς νιώσατε όταν φανταστήκατε τη Νεολαιοχώρα, την ιδανική κοινότητα για τη συμμετοχή των νέων; Πόσο ρεαλιστικά είναι τα μέτρα που εφαρμόστηκαν εκεί; Πώς αξιολογείτε τις παρουσιάσεις που έγιναν από τις αποστολές; Θα μπορούσαν αυτές οι παρουσιάσεις να απευθυνθούν στον δήμαρχο ή τις τοπικές αρχές μιας πόλης ή χρειάζονται κάποιες βελτιώσεις;

Συμβουλές:

Η δραστηριότητα μπορεί να επικεντρωθεί περισσότερο στην ποιότητα των παρουσιάσεων των αποστολών καθώς η παρουσίαση μπορεί να είναι ένα χρήσιμο εργαλείο για τη δημιουργία συνασπισμών και εποικοδομητικών εταιρικών σχέσεων σε τοπικό επίπεδο.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΚΑΙ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ

Από το 2001, Διεθνές Έτος Εθελοντισμού και χρονιά κατά την οποία εκδόθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή η Λευκή Βίβλος «Μια νέα πνοή για την ευρωπαϊκή νεολαία», ο εθελοντισμός και η κινητικότητα των νέων εθελοντών έχει υπάρξει προτεραιότητα της πολιτικής νεολαίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Στη Λευκή Βίβλο η «εθελοντική υπηρεσία για νέους» ορίζεται ως μέσο κοινωνικής συμμετοχής και παράλληλα εκπαιδευτική εμπειρία και παράγοντας απασχολησιμότητας, ένταξης και ενεργού πολίτη. Στο κείμενο, μάλιστα, υπογραμμίζεται ότι είναι απαραίτητη η αναγνώριση της εθελοντικής υπηρεσίας ως εκπαιδευτικής εμπειρίας και μιας μορφής μη τυπικής μάθησης και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλεί με αυτό τον τρόπο τα κράτη μέλη να άρουν τα εμπόδια της κινητικότητας νέων εθελοντών σε ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Η Πράσινη Βίβλος «Πρωθώντας τη μαθησιακή κινητικότητα των νέων» υπογραμμίζει ότι είναι σημαντικό να γίνει η κινητικότητα, στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας, ο κανόνας και όχι η εξαίρεση για τους περισσότερους νέους, ενώ είναι απαραίτητο να τεθούν οι βάσεις ώστε να μπορούν οι νέοι να μετακινούνται σε κάποιο άλλο κράτος μέλος για λόγους εκπαίδευσης ή κατάρτισης. Ο εθελοντισμός αναφέρεται ως μια από τις επιλογές για μάθηση μέσα από την κινητικότητα. Μάλιστα, η 'Στρατηγική 2020' της ΕΕ έθεσε ως στόχο τη διεθνική κινητικότητα εθελοντών ως μέσο για την εκπαίδευση ενός εργατικού δυναμικού ικανού να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της οικονομίας της γνώσης.

ΟΙ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

Οι εθελοντικές και μη κυβερνητικές οργανώσεις απαιτούν το μεράκι ανθρώπων που επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν ενεργά στα κοινά για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ιδίων και των συμπολιτών τους.

Οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) είναι συνήθως οργανώσεις -

- πολιτικά ανεξάρτητες και κομματικά ανένταχτες,
- που προσφέρουν έργο κοινής ωφέλειας και λύσεις για την αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων,
- είναι μη κερδοσκοπικές και ανεξάρτητες από οικονομικά συμφέροντα,
- στηρίζονται στην εθελοντική συμμετοχή πολιτών,
- λειτουργούν στο πλαίσιο της ισχύουσας νομοθεσίας.

Οι τομείς στους οποίους δραστηριοποιούνται οι εθελοντικές οργανώσεις είναι οι εξής:

- Πολιτισμός, Αθλητισμός και Ψυχαγωγία
- Εκπαίδευση και Έρευνα
- Υγεία
- Περιβάλλον
- Κοινωνικές Υπηρεσίες
- Διεθνής Ανθρωπιστική Βοήθεια
- Νομοθεσία, Υπεράσπιση Δικαιωμάτων
- Φιλανθρωπία και Προώθηση του Εθελοντισμού
- Διεθνή Θέματα
- Θρησκεία

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ

Η αναγνώριση της σημασίας της εθελοντικής προσφοράς είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη συμμετοχή και τη δέσμευση των εθελοντών σε ένα εθελοντικό σχέδιο ή δράση. Η αναγνώριση, αναφέρεται στην αξιολόγηση από την κοινωνία των δεξιοτήτων που αποκτά ένας άνθρωπος μέσα από τον εθελοντισμό και γενικότερα από πρωτοβουλίες άτυπης μάθησης, δεξιότητες οι οποίες είναι χρήσιμες για την επαγγελματική του σταδιοδρομία αλλά και για την καθημερινότητά του.

Ο ΕΘΕΛΟΝΤΗΣ

Τι κινεί τον εθελοντή;

Ως παρακίνηση εννοείται η συναισθηματική κατάσταση ενός ατόμου να καταβάλλει προσπάθεια για την επίτευξη ενός επιθυμητού στόχου, ενώ κίνητρο είναι οτιδήποτε μπορεί να κατευθύνει τη συμπεριφορά του ατόμου ή να το οδηγήσει σε δράση. Τα βασικά κίνητρα που ωθούν τους ανθρώπους σε κάθε μορφή εθελοντικής δραστηριότητας είναι:

- **Αλτρουισμός:** πηγάζει από το αίσθημα της αλληλεγγύης και της προσφοράς προς αυτούς που χρειάζονται υποστήριξη.
- **Δύναμη:** πηγάζει από το αίσθημα επιρροής και συμμετοχής στη λήψη αποφάσεων.
- **Συμμετοχή σε ομάδες:** πηγάζει από το αίσθημα συντροφικότητας και κοινωνικότητας.
- **Επίτευξη:** πηγάζει από το αίσθημα προσωπικής ικανοποίησης και ολοκλήρωσης.
- **Εμπειρία:** πηγάζει από το αίσθημα απόκτησης γνώσης, μάθησης και προσωπικής ανάπτυξης.

- **Καταξίωση:** πηγάζει από την ανάγκη αναγνώρισης των δεξιοτήτων και των επιτευγμάτων.
- **Επαγγελματική δικτύωση:** σχετίζεται με την ανάπτυξη επαγγελματικών δεξιοτήτων και δικτύου επαφών.
- **Διασκέδαση:** πηγάζει από την ανάγκη για ψυχαγωγία.

Η σημασία που αποδίδεται σε κάθε ένα από αυτά τα κίνητρα διαφέρει από άτομο σε άτομο και εξαρτάται από τις ανάγκες του (οτιδήποτε χρειάζεται για την επιβίωση και την ευτυχία του, είτε είναι φυσική είτε ψυχολογική ανάγκη), τις αξίες του (οτιδήποτε θεωρεί ωφέλιμο και ενεργοποιείται για να το αποκτήσει ή να το διατηρήσει) και τους στόχους του (τα μέσα που οδηγούν στην πραγμάτωση των αξιών, ο μηχανισμός που μετατρέπει τις αξίες σε πράξεις).

Σύμφωνα με τη θεωρία της ιεράρχησης των αναγκών, οι άνθρωποι παρακινούνται από τις ανάγκες τους, οι οποίες κατατάσσονται σε πέντε βασικές κατηγορίες:

- 1. Φυσιολογικές ανάγκες:** αυτές που συνδέονται με την επιβίωση (τροφή, ενδυμασία, στέγη κτλ.).
- 2. Ανάγκες για ασφάλεια:** αυτές που δημιουργούνται από το αίσθημα αυτοσυντήρησης (ανάγκη προστασίας από τους κινδύνους του περιβάλλοντος και εξασφάλιση σιγουριάς για το μέλλον).
- 3. Κοινωνικές ανάγκες:** αυτές που σχετίζονται με τη συναναστροφή με άλλους ανθρώπους, τη συμμετοχή σε κοινωνικές ομάδες και την εκτίμηση, αγάπη και κατανόηση που παίρνει το άτομο από τη συμμετοχή αυτές.
- 4. Ανάγκες για αυτοεκτίμηση:** αυτές που αναφέρονται στην επιθυμία για αυτοπεποίθηση, αναγνώριση, σεβασμό, ανεξαρτησία.
- 5. Ανάγκες για αυτοεκπλήρωση:** αυτές που αναφέρονται στην ανάπτυξη των ικανοτήτων και την προσέγγιση αυτού που θεωρεί κανείς ιδανικό.

Η ΠΥΡΑΜΙΔΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΟΥ ΜΑΣΛΟΥ

.....

Κατά τον Μάσλοου, για να εμφανιστεί μια κατηγορία αναγκών και για να αποτελέσει κίνητρο για δράση, πρέπει να έχει ικανοποιηθεί, έστω μερικώς, το αμέσως κατώτερο επίπεδο. Αν μια ανάγκη ικανοποιηθεί, μειώνεται η δύναμή της να λειτουργήσει ως κίνητρο. Εξαίρεση αποτελεί η ανάγκη της αυτοπραγμάτωσης, η οποία είναι συνυφασμένη με την αέναη τάση του ανθρώπου για ωρίμανση και δεν καλύπτεται ποτέ.

Σχεδιάστε την πυραμίδα των αναγκών του Μάσλοου στον πίνακα και ζητήστε από τα παιδιά να καταγράψουν τις ανάγκες που μπορούν να σκεφτούν. Ποιες ανάγκες πρέπει να έχει ικανοποιήσει κάποιος για να γίνει εθελοντής; Τι ανάγκες επιθυμεί να καλύψει μέσα από τη συμμετοχή του; Πότε είναι ικανοποιημένος; Αν καλυφθεί η ανάγκη μέσα από την εθελοντική δράση, πώς μπορούμε να διατηρήσουμε τη συμμετοχή τού εθελοντή στη συνέχεια;

ΠΙΘΑΝΑ ΕΜΠΟΔΙΑ ΕΝΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟ

Οι λόγοι μη ενασχόλησης με τον εθελοντισμό είναι ποικίλοι και εξαρτώνται από την προσωπική κατάσταση του κάθε ατόμου.

Σε γενικές γραμμές, τα εμπόδια που μπορεί να προκύψουν είναι τα εξής:

- **Κοινωνικά εμπόδια:** κοινωνικός αποκλεισμός και διακρίσεις, ελλιπής υποστήριξη από το σπίτι, περιορισμένες κοινωνικές δεξιότητες.
- **Οικονομικά εμπόδια:** χαμηλό επίπεδο ζωής, ανεργία ή οικονομικά προβλήματα.
- **Ειδικές ανάγκες:** νοητικές, σωματικές κτλ.
- **Γεωγραφικά εμπόδια:** απομακρυσμένες γεωγραφικά περιοχές αλλά και δυσκολίες στις μεγάλες πόλεις (μετακινήσεις, εγκληματικότητα κτλ.).
- **Έλλειψη χρόνου:** εργασιακές και οικογενειακές υποχρεώσεις.
- **Απουσία ενημέρωσης και απουσία υποστήριξης** από την οικογένεια, την κοινωνία και την πολιτεία.

ΟΝΕΙΡΑ

Ποια ζητήματα προσεγγίζει;	προϋποθέσεις για κοινωνική ευημερία, αλληλεγγύη
Ποιοι είναι οι στόχοι;	να αναλογιστούν τα παιδιά τι θα τα παρακινούσε και τι θα τα εμπόδιζε από το να ασχοληθούν με εθελοντικές δράσεις
Χρόνος:	60 λεπτά
Για πόσα άτομα;	από 6 μέχρι 40
Τι θα χρειαστείτε;	πίνακες παρουσιάσεων και μαρκαδόρους (ένα σετ για κάθε ομάδα)

Οδηγίες παιχνιδιού:

- Χωρίστε τους συμμετέχοντες σε ομάδες των 5-6 ατόμων. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να σκεφτούν το πώς θα ήθελαν να είναι το μέλλον τους σε σχέση με την οικογένεια, την εργασία, τα ενδιαφέροντα, το σπίτι, την προσωπική εξέλιξη, τα κοινωνικά δικαιώματα κτλ.
- Ζητήστε από κάθε ομάδα να καταγράψει ή καλύτερα να ζωγραφίσει τα όνειρά της (π.χ. να έχω δουλειά, να έχω παιδιά, να έχω το δικό μου σπίτι κτλ.) και να παρουσιάσει τις ζωγραφιές ή τα συμπεράσματά της σε όλους.
- Ζητήστε να προσδιορίσουν τρία συγκεκριμένα πράγματα που μπορεί να τους εμποδίσουν να εκπληρώσουν τις προσδοκίες τους και τρία συγκεκριμένα πράγματα που ως ομάδα θα μπορούσαν να κάνουν όλοι μαζί για να φτάσουν λίγο πιο κοντά στην πραγματοποίηση των ονείρων τους.

Ερωτήσεις που βοηθούν στην κατανόηση:

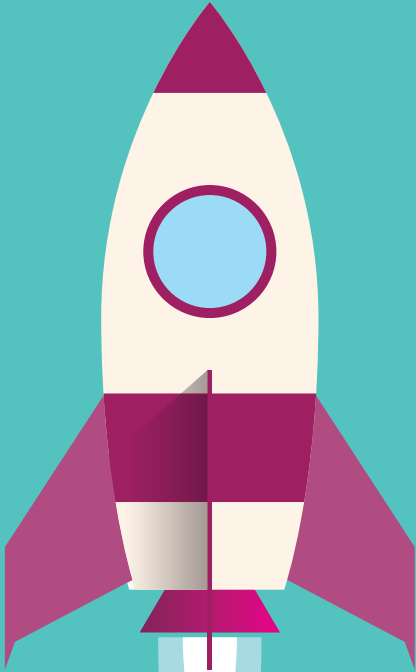
Πώς νιώσατε κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας; Τι σας άρεσε περισσότερο; Υπάρχει κάτι που σας έχει κάνει εντύπωση; Νομίζετε ότι όλοι έχουν δικαίωμα να πραγματοποιήσουν τα όνειρά τους; Νομίζετε ότι κάποιοι άνθρωποι έχουν περισσότερες ευκαιρίες από κάποιους άλλους; Ποιοι και γιατί, είναι δίκαιο αυτό; Πώς θα μπορούσατε να στηρίζετε ο ένας τον άλλον για ξεπεράσετε τα εμπόδια και να πραγματοποιήσετε τα όνειρά σας;

Συμβουλές:

Είναι σημαντικό να τονίσετε την ομαδική προσέγγιση για την άρση ελλείψεων σε προσωπικό επίπεδο (π.χ. «δεν ξέρω πώς να κάνω αυτό ή εκείνο...», «δεν έχω τα μέσα...»). Η δραστηριότητα λειτουργεί καλύτερα αν τα οράματα τεθούν ομαδικά με δημιουργικό τρόπο. Αν η ομάδα έχει πρόβλημα στο να ζωγραφίσει, μπορεί να φτιάξει κολάζ από παλιά περιοδικά ή ακόμα μπορεί να το δραματοποιήσει με ένα σύντομο θεατρικό δρώμενο. Κάθε μέθοδος που προωθεί τη δημιουργική και αυθόρμητη έκφραση είναι προτιμότερη από την προφορική ή τη γραπτή επικοινωνία. Συνδυάστε τα όνειρα με τις ανάγκες της πυραμίδας του Μάσλοου.

Ιδέες για τη συνέχεια:

Δουλέψτε πιο εμπεριστατωμένα στις πρακτικές που σκέφτηκαν οι συμμετέχοντες ή οργανώστε άλλη συνάντηση για να βρουν μαζί πρακτικές στις οποίες θα μπορούσαν να προχωρήσουν. Μπορεί η ομάδα να προτιμήσει να ασχοληθεί με ακτιβιστές των ανθρώπινων δικαιωμάτων που οι δράσεις και όνειρά τους διαμόρφωσαν τις κοινωνίες και ενέπνευσαν τον κόσμο.

ΟΦΕΛΗ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ – ΟΦΕΛΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΘΕΛΟΝΤΗ

Ο εθελοντισμός έχει θετικό αντίκτυπο στην κοινωνία. Πολλά, όμως, είναι και τα ατομικά πλεονεκτήματα για όσους συμμετέχουν σε δράσεις εθελοντισμού-εθελοντές. Τα πλεονεκτήματα αυτά είναι:

- **Συνεχής μάθηση και ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων.** Ο εθελοντής γνωρίζει τις προσωπικές ικανότητες και τα όριά του και ανακαλύπτει πτυχές του εαυτού του που δεν γνώριζε πριν. Αναπτύσσονται διά βίου μαθησιακές δεξιότητες που σχετίζονται με τη διαχείριση χρόνου, την ανάληψη ευθυνών, την ικανότητα ολοκλήρωσης ενός έργου, τη λήψη αποφάσεων και την επίλυση προβλημάτων.
- **Ανάπτυξη αισθήματος προσφοράς προς το κοινωνικό σύνολο.** Η συνειδητοποίηση του δεσμού με το κοινωνικό σύνολο αλλά και η πίστη ότι όλοι έχουμε κοινωνική ευθύνη, ενθαρρύνει την ανάπτυξη μιας συνειδητοποιημένης στάσης ζωής που χαρακτηρίζεται από έντονο ενδιαφέρον για τον συνάνθρωπο και αφοσίωση στην εξυπηρέτηση σκοπών που προάγουν την κοινωνική ευημερία.
- **Αίσθημα ολοκλήρωσης.** Μέσα από την ενασχόληση με εθελοντικές δραστηριότητες, ο εθελοντής αποκτά θετική εικόνα για τον εαυτό του και αυτοπεποίθηση για τις ικανότητές του. Η αίσθηση χρησιμότητας και προσφοράς στο κοινωνικό σύνολο προσφέρει ικανοποίηση και μεγαλύτερη ετοιμότητα στην ανάληψη πρωτοβουλιών.
- **Ώθηση στις επαγγελματικές δυνατότητες του εθελοντή.** Μέσα από τον εθελοντισμό δίδεται η δυνατότητα στον εθελοντή να αποκτήσει εμπειρίες, εξειδίκευση αλλά και γνώση ως προς τις επαγγελματικές του επιλογές. Οι εμπειρίες αυτές είναι σημαντικές για τον εμπλουτισμό τού βιογραφικού του εθελοντή ενώ παράλληλα αναπτύσσεται και ο κύκλος επαγγελματικών επαφών του, ο οποίος μπορεί να φανεί χρήσιμος στο μέλλον.
- **Απόκτηση νέων ενδιαφερόντων, νέων εμπειριών και νέων φίλων.** Η έκθεση σε νέες καταστάσεις και νέους ανθρώπους μπορεί να οδηγήσουν σε νέες γνώσεις και δεξιότητες, ενώ αναπτύσσονται ικανότητες στη συναναστροφή και συνεργασία με ανθρώπους διαφορετικού υπόβαθρου. Όσοι συμμετέχουν σε εθελοντικές δραστηριότητες αποκτούν νέα ενδιαφέροντα και ερεθίσματα για όσα συμβαίνουν γύρω τους. Οι πλούσιες εμπειρίες, οι νέοι ρόλοι και η εναλλαγή καταστάσεων που προσφέρει η εθελοντική εργασία είναι πολύτιμες για την ανάπτυξη του ανθρώπου.
- **Πηγή έμπνευσης για τους άλλους.** Ο εθελοντής έχει μια δυναμική που μπορεί να αποτελέσει παράδειγμα προς μίμηση για τους άλλους. Η συμμετοχή των νέων σε εθελοντικές δραστηριότητες μπορεί να είναι ιδιαίτερα πολύτιμη και για αυτούς αλλά και για την κοινωνία γενικότερα. Ο ενθουσιασμός, οι φρέσκες ιδέες αλλά και οι δεξιότητες που έχουν οι νέοι (ειδικά σε θέματα που αφορούν νέες τεχνολογίες) μπορούν με την κατάλληλη εκπαίδευση και καθοδήγηση να έχουν τεράστια οφέλη για την κοινωνία.
- **Παροχή δυνατότητας στους νέους να έρθουν κοντά με άλλες γενιές και να εργαστούν μαζί για την επίτευξη κοινών στόχων.** Με αυτό τον τρόπο, οι ενήλικες μαθαίνουν να σέβονται την άποψη των νέων ενώ οι νέοι νιώθουν ότι μπορούν να επηρεάσουν την κοινωνία τους και να ακουστεί η φωνή τους.
- **Πρόληψη.** Ο εθελοντισμός μπορεί να αποτελέσει σημαντικό εργαλείο πρόληψης ενάντια στα ναρκωτικά, το αλκοόλ και την παραβατικότητα.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΘΕΛΟΝΤΗ

Κάθε εθελοντής απολαμβάνει κάποια δικαιώματα, αλλά έχει και κάποιες υποχρεώσεις.

Το Γραφείο Επιτρόπου Εθελοντισμού και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων εξέδωσε την Διακήρυξη των «Δικαιωμάτων και Ευθυνών των Εθελοντών» Ως αναφέρεται στη Διακήρυξη **«Η πρόσβαση σε ευκαιρίες εθελοντισμού και ενεργού πολιτότητας είναι δικαίωμα και όχι προνόμιο. Κάθε άτομο έχει το δικαίωμα να εργαστεί εθελοντικά οπουδήποτε αυτό επιλέξει»**. Για να προωθηθεί η νοοτροπία της συμμετοχής, της προσωπικής και υπεύθυνης ανάπτυξης, και της ενεργού πολιτότητας στην Κύπρο, πρέπει να δοθεί πρόσβαση, καθώς και ενθάρρυνση στους πολίτες να συμμετάσχουν σε εθελοντικές δραστηριότητες. Ωστόσο, πρωτίστως, οι εθελοντές πρέπει να ενδυναμωθούν με τα δικαιώματα που ανταποκρίνονται στις ανάγκες και στα καθήκοντά τους. Ο εθελοντισμός χρειάζεται ένα δυναμικό και ευνοϊκό περιβάλλον. Η πλήρης και η αποτελεσματική εφαρμογή των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων που αναφέρονται στη Διακήρυξη θα βελτιώσει τις συνθήκες για τους εθελοντές και τον εθελοντισμό.

Αναλυτικά τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των εθελοντών περιλαμβάνονται στη «Διακήρυξη των Δικαιωμάτων και Ευθυνών των Εθελοντών», η οποία επισυνάπτεται στο Παράρτημα II. Συνοπτικά αυτά είναι:

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

1. Να λαμβάνει, τόσο στην αρχή όσο και στην πορεία της εθελοντικής του δραστηριοποίησης, ενημέρωση, καθοδήγηση, υποστήριξη καθώς και τα απαραίτητα μέσα και υλικά για να εκτελέσει τις αρμοδιότητες που του έχουν ανατεθεί.
2. Να απολαμβάνει μια συμπεριφορά χωρίς διακρίσεις, με σεβασμό ως προς την ελευθερία του, την αξιοπρέπεια και τις πεποιθήσεις του.
3. Να απολαμβάνει πλήρη προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του.
4. Να είναι ασφαλισμένος από κάθε κίνδυνο ατυχήματος που μπορεί να προκύψει από την άσκηση των εθελοντικών του καθηκόντων και να εκτελεί τις αρμοδιότητές του σε ένα περιβάλλον ασφαλές, που σέβεται τους κανόνες υγιεινής.
5. Να λαμβάνει αποζημίωση των εξόδων που προκύπτουν από την άσκηση των καθηκόντων του.
6. Να έχει διαπίστευση που να υποδεικνύει ότι είναι εθελοντής.
7. Να λαμβάνει τον σεβασμό και την αναγνώριση για την κοινωνική αξία της προσφοράς του.

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

1. Να φέρει εις πέρας τις δεσμεύσεις που ανέλαβε και να σέβεται τους σκοπούς και κανονισμούς της οργάνωσης στην οποία συμμετέχει.
2. Να σέβεται σύμφωνα με τις υποδείξεις που του έχουν δοθεί, τον εμπιστευτικό χαρακτήρα κάποιων πληροφοριών.
3. Να αρνείται οποιασδήποτε οικονομική ανταμοιβή του προσφέρεται για την εθελοντική του εργασία.
4. Να σέβεται τα δικαιώματα των δικαιούχων των εθελοντικών δράσεων.
5. Να έχει αλληλέγγυα συμπεριφορά μέσα σε ένα πλαίσιο συνεργασίας.
6. Να ακολουθεί τα εκπαιδευτικά προγράμματα που προβλέπονται από την οργάνωση στην οποία συμμετέχει για βελτίωση των γνώσεων και των δεξιοτήτων του.
7. Να ακολουθεί τις υποδείξεις που του γίνονται για την άσκηση των καθηκόντων του.
8. Να κάνει σωστή χρήση της διαπίστευσής του και των λογοτύπων της οργάνωσης στην οποία συμμετέχει και να προσέχει το υλικό που του έχει δοθεί για την άσκηση των καθηκόντων του.

Ο ΚΥΚΛΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΗ

Τα στάδια του κύκλου διοίκησης των εθελοντών είναι απαραίτητα για την ενίσχυση της απόδοσής τους. Αυτά είναι:

● Ευαισθητοποίηση και προσέλκυση εθελοντών

Οι οργανισμοί είναι απαραίτητο να προβούν στην ανάπτυξη ενός στρατηγικού πλάνου με σκοπό την προσέλκυση εθελοντών. Το πρώτο βήμα στην προσέλκυση εθελοντών είναι η περιγραφή της εργασίας που θα υλοποιήσει ο εθελοντής, η οποία πρέπει να περιέχει τον τίτλο, τον σκοπό ή στόχο, συνοπτική περιγραφή των αρμοδιοτήτων, τις γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται, τα στοιχεία προσωπικότητας, τις υποχρεώσεις, τις απαιτήσεις σε επίπεδο χρόνου, τις ανταμοιβές για την προσφορά εθελοντικής εργασίας και την πιθανή εκπαίδευση που προσφέρεται. Επίσης, βάσει της περιγραφής της εργασίας, θα πρέπει να προσδιοριστεί και η ηλικιακή ομάδα, (όπου κρίνεται αναγκαίο), στην οποία απευθύνονται. Τέλος, οι οργανισμοί ανάλογα με την ηλικιακή ομάδα ή τον στόχο, θα πρέπει να αναλογιστούν ποια κανάλια επικοινωνίας θα χρησιμοποιηθούν για να έρθουν σε επαφή με τους δυνητικούς εθελοντές. Δυνατά κανάλια επικοινωνίας μπορεί να είναι οι διαφημίσεις στα ΜΜΕ, η διοργάνωση ειδικών εκδηλώσεων, η διανομή έντυπου ενημερωτικού υλικού, η προβολή στο διαδίκτυο αλλά και η επικοινωνία από στόμα σε στόμα, καθώς πολλοί εθελοντές παρακινούνται από άτομα που ήδη γνωρίζουν. Στη «Διακήρυξη των Δικαιωμάτων και Ευθυνών των Εθελοντών», η οποία επισυνάπτεται στο Παράρτημα II, υπάρχει σαφής αναφορά στα δικαιώματα και τις ευθύνες των φορέων εθελοντισμού, δηλαδή των οργανισμών.

Η επιλογή και τοποθέτηση των εθελοντών σε θέσεις εργασίας τις περισσότερες φορές γίνεται μέσω συνέντευξης, η οποία θα πρέπει να είναι αρμοδιότητα ενός ατόμου με κατάλληλα προσόντα και εκπαίδευση, καλή γνώση του οργανισμού, του σχεδίου δράσης του και των αναγκών του. Μέσα από τη συνέντευξη μπορούν να αναγνωριστούν τα ενδιαφέροντα, τα κίνητρα αλλά και οι περιορισμοί των ατόμων με στόχο την επιτυχημένη τοποθέτησή τους σε συγκεκριμένη θέση εργασίας (ή και την απόρριψή τους νοούμενου ότι υπάρχουν σοβαροί λόγοι που επιβάλλουν την απόρριψη). Στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονιστεί ότι στον εθελοντισμό βασική αρχή είναι ότι **«υπάρχει χώρος για ΟΛΟΥΣ»**.

● Υποδοχή εθελοντών

Η εισαγωγική εκπαίδευση είναι απαραίτητη καθώς είναι ένας από τους σημαντικότερους τρόπους ικανοποίησης των αναγκών τόσο των εθελοντών όσο και των οργανώσεων. Η σωστά στοχευμένη και ολοκληρωμένη εκπαίδευση μπορεί να συμβάλει καθοριστικά στην αποδοτικότητα του εθελοντή. Η εκπαίδευση αποτελεί το μέσο ενημέρωσης των εθελοντών σχετικά με την ιστορία της οργάνωσης και το όραμα και την αποστολή της, τις πηγές χρηματοδότησης, τα πεδία δράσης και τους τρόπους λειτουργίας της, τις ανάγκες της, τη σημασία του έργου των εθελοντών, το οργανόγραμμα, τις διαθέσιμες θέσεις εργασίας αλλά και τους χώρους όπου πραγματοποιούνται οι δραστηριότητες της οργάνωσης. Τέλος, κατά την υποδοχή των εθελοντών σημαντικό εργαλείο αποτελεί η «Διακήρυξη των Δικαιωμάτων και Ευθυνών των Εθελοντών» που μπορεί να λειτουργήσει ως πυξίδα για τους εθελοντές αφού περιέχει βασικές πληροφορίες για τα δικαιώματα τους αλλά και τις ευθύνες των εθελοντικών φορέων. Είναι πολύ σημαντικό να προσδιοριστούν τα κανάλια επικοινωνίας των εθελοντών με την οργάνωση και σε περίπτωση που υπάρχει κάποιος συντονιστής, να εξασφαλιστεί ότι όλοι οι εθελοντές θα τον γνωρίσουν και θα έχουν τα στοιχεία επικοινωνίας του.

● Επίβλεψη εθελοντών

Συνήθως σε μια οργάνωση ορίζεται κάποιος συντονιστής της ομάδας των εθελοντών, ο οποίος επιβλέπει και υποστηρίζει τους εθελοντές. Ο συντονιστής είναι υπεύθυνος για τη σχέση των εθελοντών με τους άλλους υπευθύνους των εθελοντικών δράσεων και με το έμμισθο ή μη προσωπικό του οργανισμού. Η επίβλεψη από πλευράς του συντονιστή, περιλαμβάνει την παροχή υποστήριξης στην επίτευξη των στόχων των εθελοντών, τον επαναπροσδιορισμό των αναγκών τους, τη συνεχή κατάρτιση, την ενίσχυση της συμμετοχής μέσα σε ομάδες εργασίας και την επίλυση προβλημάτων σε περίπτωση που προκύψουν. Στο πλαίσιο της επίβλεψης ενθαρρύνεται η αυτοαξιολόγηση του εθελοντή και ο επαναπροσδιορισμός των αναγκών του ή η προσαρμογή της θέσης εργασίας του, προκειμένου να είναι ικανοποιημένος και να εξασφαλιστεί η παραμονή και ο ενθουσιασμός του για την εθελοντική δράση.

● Αναγνώριση της εθελοντικής εμπειρίας

Η επιβράβευση και η αναγνώριση είναι πολύ σημαντικά στοιχεία στον κύκλο διοίκησης των εθελοντών γιατί οι εθελοντές έχουν την ανάγκη να αισθάνονται ότι αναγνωρίζεται η συνεισφορά και το έργο τους. Ενώ η επίβλεψη και η εκπαίδευση των εθελοντών μπορεί να αποτελούν μέρος μιας γενικότερης στοχοθετημένης στρατηγικής, η επιβράβευση είναι κάτι που πρέπει να προσαρμόζεται ανάλογα με τις συνθήκες, την προσωπικότητα και τα κίνητρα του κάθε εθελοντή. Για αυτό τον λόγο, η οργάνωση είναι απαραίτητο να γνωρίζει όσο γίνεται καλύτερα τους εθελοντές της, ώστε να εφαρμόσει τους κατάλληλους τρόπους επιβράβευσής τους, γνωρίζοντας ότι από την επιβράβευση μπορεί να εξαρτηθεί το αν ο εθελοντής θα παραμείνει στην εθελοντική δράση ή όχι.

Ένας τρόπος επιβράβευσης μπορεί να είναι η αναγνώριση των ικανοτήτων κάποιου εθελοντή και κατά συνέπεια η εκχώρηση σε αυτών περισσότερων αρμοδιοτήτων ή η ανάθεση του ρόλου του εκπαιδευτή για νέους εθελοντές. Επίσης, επιβράβευση μπορεί να είναι η προσφορά κάποιου μικρού δώρου, η διοργάνωση γιορτής προς τιμή τους, μια γραπτή έκφραση ευγνωμοσύνης, δημοσιεύματα στα ΜΜΕ για την αναγνώριση της προσφοράς τους, η παροχή συστατικών επιστολών και βεβαιώσεων συμμετοχής κ.ά. Τέλος, πολύτιμο μέσο επιβράβευσής είναι και το απλό **ευχαριστώ**, που μπορεί, επίσης, να δώσει δύναμη στους εθελοντές να συνεχίσουν να προσφέρουν το πολύτιμο έργο τους.

● Παραμονή στο εθελοντικό σχέδιο ή οργάνωση

Δεν θα πρέπει να ξεχνάμε ότι η παραμονή των εθελοντών στην εθελοντική δράση είναι συνάρτηση πολλών παραγόντων, ανάμεσά τους ο διαθέσιμος χρόνος και οι προσωπικές υποχρεώσεις του εθελοντή, οι οποίες αλλάζουν σε κάθε φάση της ζωής του. Ιδιαίτερη, όμως, προσοχή πρέπει να δίνεται στο γενικότερο εργασιακό κλίμα και τις διαπροσωπικές σχέσεις που αναπτύσσονται καθώς είναι σημαντικό οι εθελοντές να είναι ευχαριστημένοι και να νιώθουν ότι αναγνωρίζεται η εργασία τους.

Ο ΕΘΕΛΟΝΤΗΣ ΣΟΥΠΕΡ-ΗΡΩΑΣ

Ποια ζητήματα προσεγγίζει;	ικανότητες και περιορισμοί του εθελοντή
Ποιοι είναι οι στόχοι;	να αναλογιστούν τα παιδιά τι μπορεί και τι δεν μπορεί να κάνει ο εθελοντής, ποια στοιχεία της προσωπικότητάς του αξιοποιεί, και την ανάγκη συνεργασίας
Χρόνος:	45 λεπτά
Για πόσα άτομα;	από 6 μέχρι 40
Τι θα χρειαστείτε;	εικόνες από ήρωες, μαρκαδόρους, λευκό χαρτί

Οδηγίες παιχνιδιού:

- Ζητήστε από τα παιδιά να φέρουν μια φωτογραφία από έναν ήρωα των παιδικών τους χρόνων (π.χ. του Τούτι, του Σνούπ, του Ταρζάν, του Ποπάι, του Ντόναλντ Ντακ, του Σπάιντερμαν, του Σούπερμαν κτλ.), ή κάποιου που εκείνοι θα φανταστούν, ή θεωρούν ήρωα (ποδοσφαιριστή, αθλητή κ.ά.)
- Εναλλακτικά μπορείτε να παρουσιάσετε στα παιδιά εσείς κάποιες εικόνες και να τους ζητήσετε να επιλέξουν μια από αυτές
- Στη συνέχεια ζητήστε από τα παιδιά να κολλήσουν την εικόνα σε ένα χαρτί και να γράψουν γύρω από αυτήν όλα εκείνα τα χαρακτηριστικά που διαθέτει ο ήρωας που επέλεξαν και που θα τον έκαναν πολύ καλό εθελοντή

Ερωτήσεις που βοηθούν στην κατανόηση:

Γιατί επιλέξατε αυτό τον ήρωα; Ποια χαρακτηριστικά διαθέτει τα οποία καθιστούν τον ήρωα ικανό να προσφέρει στην εθελοντική εργασία; Μπορεί να τα καταφέρει όλα μόνος του; Μήπως χρειάζεται τη βοήθεια άλλων ηρώων; Πώς θα μπορούσαν οι προτεινόμενοι ήρωες να συμπληρώσουν ο ένας τον άλλο;

Προτάσεις για τη συνέχεια:

Μπορείτε να ζητήσετε από τα παιδιά να κάνουν το ίδιο με μια δική τους φωτογραφία. Να συμπληρώσουν δηλαδή τα χαρακτηριστικά τους που κρίνουν ότι θα τους έκαναν πολύ καλούς εθελοντές (δεξιότητες, γνώσεις, στοιχεία προσωπικότητας) και να εντοπίσουν τα ίδια τα παιδιά τις ενδεχόμενες 'ελλείψεις' τους. Επίσης, ζητήστε από τα παιδιά να σκεφτούν πώς θα μπορούσαν να συνεργαστούν μεταξύ τους για να πετύχουν καλύτερα αποτελέσματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Ο σχεδιασμός ενός εθελοντικού σχεδίου επιτρέπει τη μετάβαση από την ιδέα στην πράξη. Πρέπει να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του περιβάλλοντος στο οποίο δραστηριοποιείται το σχολείο, να διαδραματίζεται μέσα σε ένα συγκεκριμένο κοινωνικό, τοπικό και χρονικό πλαίσιο και να έχει μια εκπαιδευτική διάσταση, δηλαδή να δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές και μαθήτριες να μάθουν μέσα από το εθελοντικό σχέδιο. Το σχέδιο είναι αποτέλεσμα μιας συλλογικής δράσης και θα πρέπει να περιλαμβάνει και τη διαδικασία της αξιολόγησης ώστε να εξασφαλιστεί η σύνδεση της ιδέας με την πράξη.

Στο πλαίσιο του σχολείου, ο σχεδιασμός μιας εθελοντικής δράσης θα μπορούσε να έχει τη μορφή της ομαδικής διδασκαλίας στην οποία συμμετέχουν αποτελεσματικά όλοι, ενώ η ίδια η διδασκαλία διαμορφώνεται και διεξάγεται από όλους όσοι συμμετέχουν. Η ομάδα αποφασίζει να ασχοληθεί με ένα συγκεκριμένο θέμα, προγραμματίζει μόνη της την πορεία των ενεργειών της και διεκπεραιώνει αυτό που είχε προγραμματίσει. Η εμπειρία που αποκτούν τα μέλη κατά τη διάρκεια των εργασιών αποτελεί σημαντική πηγή μάθησης.

Η μέθοδος αυτή επιτρέπει τη σύνδεση της διδακτικής ενότητας και του μαθήματος με την καθημερινή ζωή και τα σύγχρονα προβλήματα. Οι μαθητές δεν είναι παθητικοί αποδέκτες της γνώσης αλλά συμμετέχουν στη διαδικασία ανακάλυψής της, συναποφασίζοντας για το θέμα που πρόκειται να ερευνήσουν. Ο εκπαιδευτικός γίνεται συντονιστής και κατευθύνει την ομάδα χωρίς να επιβάλλει τις απόψεις του, ενώ ο κάθε μαθητής ασχολείται με την υλοποίηση ενός μέρους του σχεδίου που βρίσκεται πιο κοντά στα ενδιαφέροντα και τις δεξιότητές του.

Το εθελοντικό σας σχέδιο μπορεί να ειπωθεί ως μια «περιπέτεια». Τα σχέδια ενέχουν κάποια αμφιβολία και ρίσκο, αλλά μια καλή προετοιμασία, ομαδική δουλειά και πίστη στον σκοπό μπορούν να εξασφαλίσουν την επιτυχία του.

Η ΙΔΕΑ

Πολλοί είναι οι τομείς, όπου οι έφηβοι θα μπορούσαν να συμβάλουν και να επιφέρουν κοινωνική αλλαγή. Το βασικό είναι να επιλέξουν ένα θέμα που είναι σημαντικό για αυτούς. Είναι σημαντικό η πρωτοβουλία να προκύπτει από μια ανάγκη που εντοπίζουν τα παιδιά για να γίνει κατορθωτή η ενεργή ανάμειξή τους με το κατάλληλο σχέδιο. Θα πρέπει επίσης να επικρατούν τέτοιες συνθήκες στην ομάδα ώστε να ενθαρρύνονται όλα τα μέλη να εκφράζονται ελεύθερα.

Οι ερωτήσεις που μπορούν να υποβληθούν κατά τη διαδικασία επιλογής ενός σχεδίου είναι οι εξής:

- Τι χρειάζεται ή τι επιθυμούν οι μαθητές από αυτό το σχέδιο; Αποτελεί προτεραιότητα για τους μαθητές; Ποιος το προσδιόρισε αυτό, οι ίδιοι οι μαθητές ή οι εκπαιδευτικοί τους;
- Είναι το σχέδιο χρήσιμο για την κοινωνία και για τους μαθητές;
- Διαφέρει από άλλες δράσεις που ήδη γίνονται στο σχολείο; Τι καινούργιο επιφέρει για τη γειτονιά, το σχολείο ή την τοπική κοινότητα; Ποια λάθη έχουν γίνει από αντίστοιχες δράσεις; Πώς θα μπορούσαν να αποφευχθούν; Ποιους θα μπορούσατε να συμβουλευτείτε;
- Τι αλλαγή μπορεί να επιφέρει η υλοποίηση του σχεδίου; Λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες της ομάδας-στόχου;

.....

Είναι εφικτή η ιδέα; Η τελική ιδέα θα πρέπει να είναι εφικτή. Ποια είναι αυτά τα στοιχεία που βοηθούν στον σχεδιασμό μιας επιτυχημένης δράσης;

Στον πίνακα που ακολουθεί παρατίθενται ενδεικτικές ερωτήσεις, υποβοηθητικές στον καταρτισμό και τον σχεδιασμό τού σχεδίου δράσης καθώς και στον καθορισμό των σταδίων υλοποίησής του.

ΠΟΙΟΣ; ΓΙΑ ΠΟΙΟΝ; ΜΕ ΠΟΙΟΥΣ;

Προσδιορίστε ποιοι συμμετέχουν στο σχέδιο, τους ρόλους και τις σχέσεις μεταξύ τους.

Ποιοι εμπλέκονται εκτός από τους μαθητές; Θα επιδιώξετε συνεργασίες και συνέργειες με άλλους φορείς ή εμπειρογνώμονες; Ποια είναι τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία αυτών των συνεργασιών;

Πώς αντιλαμβάνονται οι μαθητές την εμπλοκή τους στο σχέδιο; Τι νιώθουν για τον σκοπό και το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα;

Σε ποιο κοινό απευθύνεστε; Είναι μια δράση ευαισθητοποίησης για μαθητές, για την κοινωνία γενικότερα, ή για κάποια συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα; Ποια είναι τα χαρακτηριστικά που θα επηρεάσουν το σχέδιο;

Τι;

Ποιες είναι οι κύριες δράσεις του σχεδίου; Είναι αυθόρμητες ή οργανωμένες; Από τι επηρεάζονται;

Ποιες είναι οι οικονομικές, κοινωνικές, εκπαιδευτικές, πολιτιστικές και πολιτικές του διαστάσεις;

Ποιος είναι ο αντίκτυπος του σχεδίου;

Ποιες ανάγκες και επιθυμίες ικανοποιεί αυτό το σχέδιο; Είναι ρεαλιστικές;

Αποτελούν αυτές οι ανάγκες και επιθυμίες δυνατό κίνητρο για τους μαθητές;

Ποιοι είναι οι κύριοι στόχοι του σχεδίου; Τους συμπερίζονται όλοι οι μαθητές; Τους συμπερίζονται όλοι οι συνεργάτες (φορείς, χορηγοί, οικογένειες, σχολείο); Ποιες είναι οι σχέσεις των συνεργατών;

ΠΟΥ;

Σε ποιους χώρους θα υλοποιηθεί το σχέδιο;

Χρειάζονται ειδικές άδειες; Πώς θα εξασφαλιστούν;

ΠΟΤΕ;

Ποιο είναι το χρονικό πλάνο για την υλοποίηση του σχεδίου; Είναι η κατάλληλη στιγμή; Ποιοι παράγοντες μπορεί να επηρεάσουν την υλοποίηση του σχεδίου και μπορεί να αποτελέσουν εμπόδιο;

Ποια είναι η διαθεσιμότητα των συμμετεχόντων; Πόσο χρόνο μπορούν να αφιερώσουν; ΠΩΣ;

Ποια είναι η οργανωτική δομή και το πλάνο συμμετοχής για την υλοποίηση του σχεδίου;

Ποιες μεθοδολογίες και εργαλεία θα χρησιμοποιηθούν;

Τι εμπειρία έχει η ομάδα; Τι μπορεί να προσφέρει ο καθένας;

Υπάρχουν δυνατότητες χρηματοδότησης;

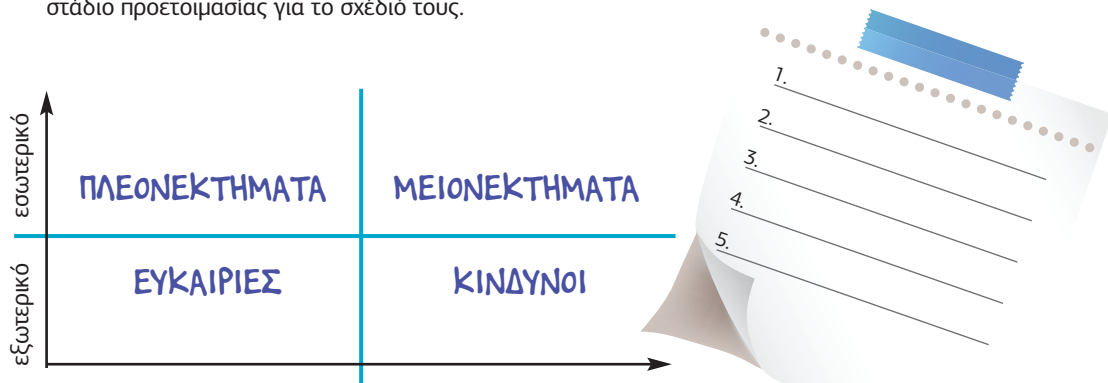
ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΙ;

Πώς θα αξιοποιήσετε τα αποτελέσματα του σχεδίου σας;

Υπάρχει πλάνο ή κάποιες ιδέες για τη συνέχεια; Πώς μπορεί η δράση να είναι βιώσιμη;

Ένα σημαντικό εργαλείο που μπορεί να σας βοηθήσει να προσδιορίσετε κατά πόσο το σχέδιό σας είναι εφικτό είναι η ανάλυση SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats), δηλαδή η ανάλυση των Πλεονεκτημάτων, των Μειονεκτημάτων, των Κινδύνων και των Ευκαιριών. Τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα αναφέρονται στο εσωτερικό περιβάλλον ενός σχεδίου και αφορούν, κυρίως, το ανθρώπινο δυναμικό και τις σχέσεις μεταξύ των μελών. Οι κίνδυνοι και οι ευκαιρίες σχετίζονται με το εξωτερικό περιβάλλον, το οποίο συγκροτούν τόσο ο γεωγραφικός χώρος άμεσης δραστηριοποίησής του όσο και ο σχετικός ευρύτερος χώρος, περιφερειακός και εθνικός.

Μπορείτε να ζητήσετε από τα παιδιά να σκεφτούν και να συμπληρώσουν τον πιο κάτω πίνακα ως ένα στάδιο προετοιμασίας για το σχέδιό τους.

Ακολουθούν κάποιες ενδεικτικές δημιουργικές μέθοδοι ώστε να κινητοποιηθεί το ενδιαφέρον των παιδιών και να οδηγηθούν να σκεφτούν σχετικά με το τι θα μπορούσαν να κάνουν για την κοινωνία τους.

ΚΑΤΑΙΓΙΣΜΟΣ ΙΔΕΩΝ ΜΕ ΛΕΞΕΙΣ (ΚΑΛΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ)

Ποια ζητήματα προσεγγίζει;	καταιγισμός ιδεών (brainstorming), κοινωνία πολιτών, συμμετοχή, δημιουργικότητα
Ποιοι είναι οι στόχοι;	να γεννηθούν νέες ιδέες για σχέδια δράσης
Χρόνος:	60 λεπτά
Για πόσα άτομα;	από 10 μέχρι 30
Τι θα χρειαστείτε;	έναν πίνακα και καρτιά για να γράψετε τις λέξεις

Οδηγίες:

- Φτιάξτε στον πίνακα τέσσερις λίστες με λέξεις που αυθόρμητα δίνουν οι μαθητές.
- Ζητήστε από τους μαθητές να επιλέξουν μια λέξη από κάθε στήλη και με αυτές τις τέσσερις λέξεις να γράψουν σε μια πρόταση ένα πιθανό σχέδιο.
- Παρουσιάστε τις ιδέες στην τάξη και επιλέξτε ποια θα μπορούσε να είναι η καλύτερη για υλοποίηση.

Συμβουλές:

Εξηγήστε ότι από 'τρελές' ιδέες μπορεί να προκύψουν πολύ ενδιαφέροντα σχέδια. Μην απογοητευτείτε αν δεν καταλήξετε πουθενά. Προσπαθήστε να βρείτε τις αλληλουχίες που προκύπτουν από τις λέξεις, π.χ. αν έχετε τη λέξη 'σκουπίδια' ζητήστε από τα παιδιά να σκεφτούν στοιχεία ή/και χαρακτηριστικά που συνδέονται με τα σκουπίδια και που θα μπορούσαν να δώσουν μια ιδέα για μια δραστηριότητα.

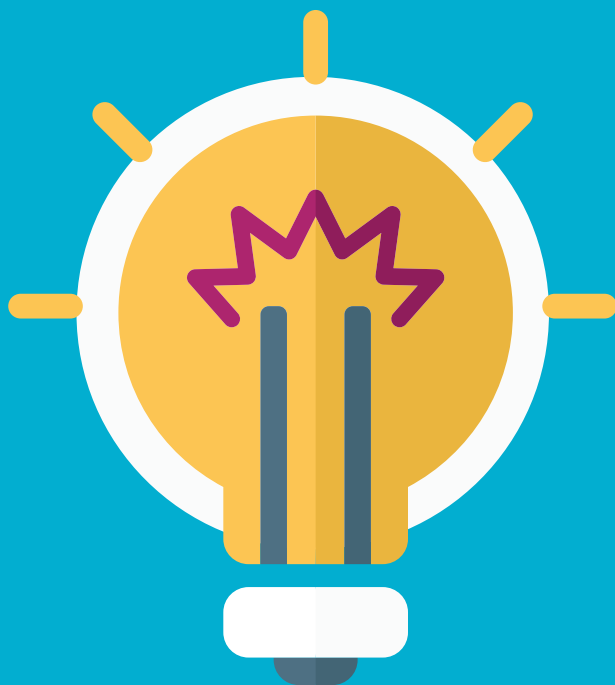
Ο ΦΑΚΕΛΟΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ

Ποια ζητήματα προσεγγίζει;	καταιγισμός ιδεών, κοινωνία των πολιτών, συμμετοχή, δημιουργικότητα
Ποιοι είναι οι στόχοι;	να γεννηθούν νέες ιδέες για σχέδια δράσης
Χρόνος:	60 λεπτά
Για πόσα άτομα;	από 10 μέχρι 30
Τι θα χρειαστείτε;	φάκελους, λευκό χαρτί και αυτοκόλλητα χαρτάκια

ΟΔΗΓΙΕΣ:

- Φτιάξτε ομάδες των 10 ατόμων και καθίστε σε κύκλο δίνοντας σε κάθε έναν από τους μαθητές έναν φάκελο και κάποια αυτοκόλλητα χαρτάκια.
- Αφού σκεφτούν ένα θέμα ή ένα ερώτημα που είναι σημαντικό για εκείνους και για το οποίο θα ήθελαν να δώσουν μια λύση, ζητήστε να το γράψουν σε λευκό χαρτί και να το τοποθετήσουν στον φάκελο. Στη συνέχεια ζητήστε να δώσουν το φάκελο σε αυτόν που βρίσκεται δεξιά τους και να πάρουν τον φάκελο αυτού που βρίσκεται αριστερά τους. Για το θέμα που θα βρουν στον φάκελο θα πρέπει να γράψουν μια ιδέα, μια πρόταση ή μια λύση σε αυτοκόλλητα χαρτάκια.
- Στο τέλος συγκεντρώστε τα θέματα και τις λύσεις και χωρίστε τους μαθητές σε ομάδες ανάλογα με τους τομείς δράσης που προτάθηκαν (κοινωνικά θέματα, περιβάλλον κτλ.). Ζητήστε από τους μαθητές να καταλήξουν σε ένα σχέδιο το οποίο θα παρουσιάσουν στην υπόλοιπη ομάδα (χρόνος: 5 λεπτά) και μετά θα δεχθούν ερωτήσεις.
- Μπορείτε να ζητήσετε από τους μαθητές να ψηφίσουν και να καταλήξουν στο σχέδιο που αντιπροσωπεύει καλύτερα αυτό που θέλουν οι περισσότεροι και στη συνέχεια δώστε τους χρόνο να σκεφτούν πώς μπορούν να πραγματοποιήσουν το σχέδιο αυτό.

ΠΛΕΓΜΑ ΑΙΤΙΩΝ - ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Ποια ζητήματα προσεγγίζει;	αλληλεξάρτηση παραγόντων που επιδρούν στην κοινωνία
Ποιοι είναι οι στόχοι;	να συνειδητοποιήσουν τα παιδιά τη σημασία της συμμετοχής για την επίλυση προβλημάτων
Χρόνος:	30 λεπτά
Για πόσα άτομα;	από 10 μέχρι 40
Τι θα χρειαστείτε;	κουβάρια μαλλί σε διάφορα χρώματα, χάρτινες καρτέλες, μαρκαδόρους, ψαλίδι

Οδηγίες:

- Ζητήστε από τα παιδιά να καταγράψουν τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η κοινωνία τους (ή η γειτονιά τους) σε όλα τα επίπεδα καθώς και τις αιτίες στις οποίες οφείλονται αυτά.
- Χωρίστε τα παιδιά σε ομάδες 3 ατόμων και σε κάθε ομάδα δώστε ένα κουβάρι μαλλιού διαφορετικού χρώματος και μια καρτέλα στην οποία να αναγράφονται αιτίες και τα αποτελέσματα που προσδιορίστηκαν προηγουμένως.
- Σε κάθε ομάδα υπάρχει ένας σταθερός παίκτης και οι σταθεροί παίκτες σχηματίζουν έναν κύκλο κρατώντας την καρτέλα τους.
- Οι άλλοι δυο παίκτες, οι κινούμενοι, αντιγράφουν σε ένα δικό τους χαρτί τις αιτίες και τα αποτελέσματα που αναγράφονται στην καρτέλα της ομάδας τους και κρατώντας το κουβάρι το οποίο έχουν δέσει γύρω από τον σταθερό παίκτη, επισκέπτονται άλλους σταθερούς παίκτες.
- Συγκρίνουν τα δεδομένα και διαπιστώνουν τις σχέσεις μεταξύ τους και στη συνέχεια δένουν γύρω από τον αντίστοιχο σταθερό παίκτη το κουβάρι και συνεχίζουν.

Ερωτήσεις που βοηθούν στην κατανόηση:

Πώς σχετίζονται μεταξύ τους τα προβλήματα; Ποια είναι τα αίτια; Πώς μπορούμε να ανατρέψουμε αυτές τις συνθήκες;

Συμβουλές:

Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε αυτή την άσκηση πριν ορίσετε έναν συγκεκριμένο στόχο ή πρόβλημα προκειμένου να ακουστούν πολλές ιδέες. Μπορείτε επίσης, να έχετε ήδη αποφασίσει για ένα θέμα (π.χ. μετανάστες, περιβάλλον, υγεία κτλ.) και με αυτή την άσκηση να καθοδηγήσετε τους μαθητές να αντιληφθούν τις αλληλεξαρτήσεις.

Προτάσεις για τη συνέχεια:

Το παιχνίδι μπορεί να συνεχιστεί με έναν ακόμη ρόλο, αυτόν της 'ψαλίδας' που θα είναι κάποια πρόταση αλλαγής και αντιμετώπισης του προβλήματος που θα κόβει σιγά-σιγά τα νήματα του πλέγματος απελευθερώνοντας τους στατικούς παίκτες. Με αυτό τον τρόπο οι μαθητές ενθαρρύνονται να σκεφτούν και να υλοποιήσουν τη δική τους ιδέα για κοινωνική δράση.

Σημειώνεται ότι είναι σημαντική η συλλογή όσο το δυνατόν περισσότερων πληροφοριών για το θέμα με το οποίο η ομάδα θέλει να ασχοληθεί πριν προσπαθήσει να βρει λύσεις. Επομένως θα πρέπει να ζητηθεί από τα παιδιά να συγκεντρώσουν όσες περισσότερες πληροφορίες μπορούν από διάφορες πηγές. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσα από συνεντεύξεις, αναλύσεις ερευνών και απολογισμών διαφόρων οργανώσεων, συναντήσεις για ανταλλαγή ιδεών, ερωτηματολόγιο που θα απευθύνεται στην κοινωνική ομάδα την οποία τα παιδιά ενδιαφέρονται να βοηθήσουν κ.ά. Το διαδίκτυο μπορεί να αποτελέσει μια σημαντική πηγή πληροφόρησης. Οι μαθητές θα πρέπει να ενθαρρυνθούν να καταγράψουν τις πηγές των πληροφοριών τους (διαδίκτυο, εφημερίδες, βιβλία ή άλλο οπτικοακουστικό υλικό) για να μπορούν να ανατρέχουν σε αυτές κάθε φορά που χρειάζεται να προσδιορίσουν τα βήματα της υλοποίησης του σχεδίου τους.

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ

Η ομάδα είναι ένα σχετικά μόνιμο σύνολο δυο ή περισσότερων ατόμων τα οποία έχουν έναν κοινό σκοπό, αλληλεπιδρούν μεταξύ τους, εξαρτώνται το ένα από το άλλο και αισθάνονται κάποια ικανοποίηση από την αμοιβαία συνεργασία τους. Η ομαδική εργασία είναι ο τρόπος με τον οποίο τα άτομα πρέπει να εργαστούν και να συνεργαστούν έτσι ώστε να παράγουν κάτι που δεν θα μπορούσε να παραχθεί μόνο από ένα άτομο. Οι ομάδες βοηθούν στην ενθάρρυνση της καινοτομίας και της δημιουργικότητας, λαμβάνουν καλύτερες αποφάσεις από αυτές που λαμβάνουν τα μεμονωμένα άτομα, αυξάνουν την αφοσίωση και τη δέσμευση που χρειάζονται για την υλοποίηση των αποφάσεων, παρέχουν περισσότερες ευκαιρίες αλληλεπίδρασης και αυξάνουν τη συνεκτικότητα των μελών της.

Προσπαθήστε να αναπτύξετε το πνεύμα συνεργασίας μεταξύ της ομάδας για να πολλαπλασιάσετε τις πιθανότητες επιτυχίας του σχεδίου σας. Το παιχνίδι που ακολουθεί μπορεί να βοηθήσει.

Ο ΜΟΥΓΚΟΣ ΠΥΡΓΟΣ

Ποια ζητήματα προσεγγίζει;	συνεργασία και ομαδικό πνεύμα
Ποιοι είναι οι στόχοι;	να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές πώς λαμβάνονται οι αποφάσεις, να ενισχυθεί το πνεύμα συνεργασίας
Χρόνος:	20 λεπτά
Για πόσα άτομα;	από 10 μέχρι 40
Τι θα χρειαστείτε;	συνδετήρες, χαρτιά, μαρκαδόρους, τουβλάκια, ψαλίδια, χαρτοταινία

Οδηγίες:

- Χωρίστε τα παιδιά σε ομάδες των 5 με 8 ατόμων και δώστε τους τα ίδια υλικά όπως 3 μολύβια, 2 μαρκαδόρους, ένα τούβλο, δυο χρωματιστά χαρτιά, ψαλίδι, χαρτοταινία κτλ. και ζητήστε τους με αυτά τα υλικά να φτιάξουν έναν πύργο όσο πιο ψηλό και γερό γίνεται αλλά χωρίς να μιλάνε.
- ο κάθε πύργος θα περάσει από κάποιες δοκιμασίες, όπως δυνατό φύσημα, (η δοκιμασία του αέρα), κούνημα του φύλλου στο οποίο στηρίζεται ο πύργος (η δοκιμασία του σεισμού), νερό (η δοκιμασία της πλημμύρας), στραγάλια (η δοκιμασία της πολιορκίας του πύργου).
- κερδίζει η ομάδα με τον πιο ψηλό και γερό πύργο.

Ερωτήσεις που βοηθούν στην κατανόηση:

Μπορέσατε να συνεργαστείτε αποτελεσματικά χωρίς να συγκρουστείτε; Ποια στοιχεία επικοινωνίας χρησιμοποιήσατε; Σε ποιες καταστάσεις της ζωής σας μπορεί να σας συμβεί κάτι αντίστοιχο; Είχατε όλοι τις ίδιες ιδέες για το πώς θα φτιάξετε τον πύργο; Πώς επικράτησε η πιο ισχυρή ιδέα; Πώς νιώσατε όταν ο πύργος σας κατέρρευσε ή άντεξε στη δοκιμασία;

Συμβουλές:

Χρησιμοποιήστε αυτή την άσκηση για να δείξετε στα παιδιά τι σημαίνει να υπάρχει κοινός στόχος και πώς καταφέρνουμε να έρθουμε σε συμφωνία μέσα σε μια ομάδα.

Οι ομάδες περιλαμβάνουν ανθρώπους με διαφορετικές ικανότητες κατάλληλες για την εκπλήρωση των εργασιών τους.

Υπάρχουν **τρία είδη ικανοτήτων**, τα οποία είναι απαραίτητα για την ολοκληρωμένη ανάπτυξη μιας ομάδας.

- (α) άτομα με τεχνικές ή διαχειριστικές ικανότητες που ασχολούνται με την υλοποίηση των εργασιών της.
- (β) άτομα με ικανότητες που σχετίζονται με την επίλυση προβλημάτων και τη λήψη αποφάσεων, τα οποία βοηθούν την ομάδα να αναγνωρίσει τα προβλήματα, να καθορίσει τις προτεραιότητες, να εκτιμήσει τις εναλλακτικές λύσεις και να φτάσει στη λήψη αποφάσεων.
- (γ) άτομα με διαπροσωπικές ικανότητες, τα οποία αντιμετωπίζουν τις συγκρούσεις, ώστε να παρέχουν στήριξη στην ομάδα.

Σημειώνεται ότι τα μέλη της ομάδας μπορεί να μην έχουν όλες τις πιο πάνω ικανότητες. Ωστόσο, καθώς η ομάδα αναπτύσσεται, δοκιμάζεται και ωριμάζει, τα άτομα που την απαρτίζουν αποκτούν ολοένα και περισσότερες από τις προαναφερθείσες ικανότητες.

Τα χαρακτηριστικά των ομάδων:

- **Μέγεθος της ομάδας:** επιδρά στην απόδοση και στον βαθμό συμμετοχής των μελών στο σχέδιο.
- **Δομή της ομάδας:** αναφέρεται στην ιεραρχία και την κατανομή των ρόλων μέσα σε αυτή.
- **Κοινωνικοί κανόνες της ομάδας:** αφορά τις κοινά αποδεκτές στάσεις, συμπεριφορές και αντιλήψεις που υιοθετεί η ομάδα για να λειτουργήσει.
- **Συνοχή της ομάδας:** σχετίζεται με τον βαθμό αλληλεπίδρασης που υπάρχει μεταξύ των μελών της, κατά πόσο συμμερίζονται τους ίδιους στόχους και κατά πόσο έχουν κάποια κοινά χαρακτηριστικά.

Στάδια ανάπτυξης της ομάδας:

- **Στάδιο σχηματισμού:** σε αυτή τη φάση του προσανατολισμού τα μέλη γνωρίζονται μεταξύ τους, προσδιορίζουν τους στόχους και τους τρόπους επίτευξής τους.
- **Στάδιο ανακατατάξεων:** είναι η φάση κατά την οποία μπορεί να προκύψουν συγκρούσεις σχετικά με την ηγεσία, τον καταμερισμό αρμοδιοτήτων, τις προτεραιότητες της ομάδας.
- **Στάδιο ομαλοποίησης:** αποτελεί το στάδιο συνεκτικότητας της ομάδας καθώς τα μέλη αποδέχονται τους ρόλους και τις αρμοδιότητές τους και γεννιέται αμοιβαία εμπιστοσύνη και συνεργασία μεταξύ τους.
- **Στάδιο απόδοσης:** είναι το στάδιο ωριμότητας κατά το οποίο τα μέλη είναι ικανά να εκτελούν αποτελεσματικά τα καθήκοντα που έχουν αναλάβει και να έχουν αποτελέσματα.
- **Στάδιο διάλυσης:** όταν η διάρκεια του σχεδίου είναι καθορισμένη και εκπληρώνονται οι στόχοι, αυτό είναι το στάδιο όπου η ομάδα διαλύεται και το κάθε μέλος έχοντας αποκτήσει εμπειρία από τη συμμετοχή του στην ομάδα ενδέχεται να ενταχθεί σε άλλες ομάδες.

Αφού προσδιορίσετε τον σκοπό και τις γενικές κατευθυντήριες γραμμές του σχεδίου σας, προσπαθήστε να κατανείμετε τις αρμοδιότητες ανάμεσα στα παιδιά. Ρωτήστε τα τι νομίζουν ότι είναι ικανά να κάνουν και τι τους αρέσει να κάνουν. Φτιάξτε υποομάδες και ζητήστε τους να ορίσουν υπευθύνους. Δώστε τους οδηγίες και συμβουλές αλλά αφήστε τα να αναλάβουν πρωτοβουλίες.

.....

Για να σκεφτούν τα παιδιά σχετικά με τις ηγετικές ικανότητες που δυνατόν να έχουν αλλά και να ανακαλύψουν τα δυνατά και αδύναμα σημεία τους, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το πιο κάτω ερωτηματολόγιο:

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Μου αρέσει περισσότερο όταν...

- A. βοηθάω τους άλλους να κάνουν αυτό που θέλουν
- B. βάζω άλλους να κάνουν αυτά που εγώ θέλω
- Γ. κάνω αυτό που θέλω εγώ χωρίς να δίνω λογαριασμό σε κανέναν

2. Θα περιέγραφα τον εαυτό μου ως ένα άτομο που τον περισσότερο καιρό είναι...

- A. φιλικός/ή, ανοιχτός/ή και βλέπει κάτι καλό σε όλους
- B. ενεργητικός/ή, με αυτοπεποίθηση και εκμεταλλεύεται ευκαιρίες που οι άλλοι χάνουν
- Γ. προσεκτικός/ή και δίκαιος/η και αυτός/ή που θα είναι συνεπής σε αυτό που πιστεύει ότι είναι το σωστό

3. Μου αρέσει να βρίσκομαι σε σχέσεις όπου εγώ...

- A. υποστηρίζω έναν δυνατό ηγέτη στον οποίο έχω εμπιστοσύνη
- B. είμαι ο ηγέτης και οι άλλοι με ακολουθούν
- Γ. δεν είμαι ούτε ο ηγέτης ούτε ο ακόλουθος αλλά είμαι ελεύθερος να ακολουθήσω τον δικό μου ανεξάρτητο δρόμο.

4. Όταν κινούμαι αντίθετα από αυτό που κάνω, τότε κυρίως...

- A. παρατάω ό,τι κάνω και χρησιμοποιώ τα θέλω μου για να είμαι βοηθητικός
- B. γίνομαι ισχυρός/ή και πιέζω προς την κατεύθυνση των δικών μου συμφερόντων
- Γ. γίνομαι διπλά επιφυλακτικός/ή και ελέγχω τη θέση μου πολύ προσεκτικά

5. Όταν συναναστρέφομαι με δύσκολους ανθρώπους, συνήθως...

- A. βρίσκω ευκολότερο το να «πάω με τα νερά τους»
- B. είναι μια πρόκληση να τους αντιμετωπίσω
- Γ. σέβομαι τα δικαιώματά τους και επιμένω να σεβαστούν και αυτοί τα δικά μου δικαιώματα και συμφέροντα

6. Εάν δεν καταφέρω να πάρω αυτό που θέλω σε μία σχέση, τότε...

- A. συνεχίζω να ελπίζω και να πιστεύω ότι τα πράγματα με τον καιρό θα φτιάξουν
- B. γίνομαι πιο ισχυρός/ή και πιεστικός/ή για να πάρω αυτό που θέλω
- Γ. εγκαταλείπω τη σχέση και ψάχνω για κάτι άλλο που θα είναι αυτό που θέλω

Σύνολο για A =

Σύνολο για B =

Σύνολο για Γ =

ΤΟ ΠΛΑΝΟ ΔΡΑΣΗΣ

Όλα όσα έχετε σκεφτεί μέχρι τώρα πρέπει να αποτυπωθούν σε ένα πλάνο δράσης το οποίο να περιλαμβάνει χρονοδιάγραμμα και κατανομή αρμοδιοτήτων, αναφορά στους χώρους όπου θα γίνει η κάθε δραστηριότητα καθώς και αναφορά στο τι θα χρειαστεί η ομάδα σε κάθε περίπτωση. Οι δράσεις είναι ο τρόπος με τον οποίο θα επιτευχθούν τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα του σχεδίου. Θα πρέπει να καθοριστούν όλα τα στάδια για την υλοποίηση των δράσεων και οι συσχετίσεις μεταξύ τους.

Το πιο σημαντικό βήμα είναι να προσδιοριστούν οι δράσεις μέσα σε ένα χρονικό πλαίσιο. Ενδεχομένως οι οικονομικοί, υλικοί και ανθρώπινοι πόροι να επηρεάσουν το χρονικό διάστημα υλοποίησης του σχεδίου. Ενδεχόμενη καθυστέρηση μπορεί να επηρεάσει τον χρόνο υλοποίησης του επόμενου βήματος ή ενέργειας στο σχέδιο. Το όλο σχέδιο θα πρέπει να είναι ρεαλιστικό. Ερωτήσεις και συμβουλές που μπορούν να βοηθήσουν στον προσδιορισμό των δράσεων και τον καθορισμό χρονικών πλαισίων:

- Πότε ξεκινάει και πότε τελειώνει η δράση σας; Με τι θα αρχίσετε και με τι θα τελειώσετε;
- Πότε θα κάνετε τι; Με ποιους;
- Ποιοι είναι οι ρόλοι και οι αρμοδιότητες στο σχέδιο;
- Οι δράσεις προετοιμασίας αποτελούν μέρος του σχεδίου και του χρονοδιαγράμματός σας και θα πρέπει να συμπεριληφθούν στον όλο σχεδιασμό.
- Καθορισμός των επιμέρους δράσεων και πώς αυτές επηρεάζουν τις υπόλοιπες. Καθορισμός των δράσεων θα πρέπει να προηγηθούν για να ακολουθήσουν οι επόμενες.
- Πόση προετοιμασία χρειάζεται για κάθε βήμα;
- Είναι το χρονικό πλάνο ρεαλιστικό και λαμβάνει υπόψη γιορτές, διακοπές, απαιτητικές περιόδους εξετάσεων στο σχολείο;
- Τι περιθώρια υπάρχουν για αναπροσαρμογή του χρονοδιαγράμματος;
- Τι συνεπάγεται ακύρωση μιας δράσης;

Φτιάξτε ένα μεγάλο ημερολόγιο και αναρτήστε το στην τάξη. Εκεί αποτυπώστε τις διαφορετικές φάσεις του σχεδίου σας, το χρονοδιάγραμμα, τι χρειάζεστε και ποιος είναι υπεύθυνος για ποιο πράγμα. Μπορείτε να συμβουλευέστε το ημερολόγιο σε κάθε βήμα του σχεδίου, να ελέγχετε την πορεία του και όπου χρειάζεται να γίνονται αναπροσαρμογές.

Η ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

Γιατί είναι σημαντική η προβολή του σχεδίου;

Η προβολή του σχεδίου επιτρέπει στους άλλους ανθρώπους να μάθουν τι συμβαίνει (στο σχολείο, στην ομάδα, στην κοινότητα κτλ.) και με αυτόν τον τρόπο πολλαπλασιάζονται τα αποτελέσματα της δράσης. Είναι, επίσης, ένας τρόπος για να ασκηθεί πίεση σε εκείνους που λαμβάνουν αποφάσεις και να ακουστεί η φωνή των νέων ανθρώπων. Τέλος, μπορεί να είναι ένας τρόπος που θα επιτρέψει την προσφορά υποστήριξης και βοήθειας για την ομάδα, την υλοποίηση του σχεδίου ή για την εκστρατεία.

Υπάρχει το ενδεχόμενο η ομάδα να μην επιθυμεί προβολή της δράσης της. Σε μια τέτοια περίπτωση η απόφαση της ομάδας είναι σεβαστή. Το σημαντικό είναι η κατανόηση των πλεονεκτημάτων της προβολής.

Ερωτήσεις που πρέπει να απαντηθούν πριν από τον σχεδιασμό του πλάνου προβολής:

- Ποιο είναι το τελικό αποτέλεσμα που επιδιώκεται μέσα από την δημοσιότητα;
- Ποιο είναι το κοινό-στόχος; Γιατί; Ποιας ηλικίας είναι το κοινό-στόχος; Πού βρίσκεται; Πώς θα γίνει η προσέγγιση του κοινού-στόχου; Ποιος θα ενδιαφερόταν για το μήνυμα που η ομάδα θέλει να μεταδώσει;
- Πώς μπορεί το μήνυμά να είναι πρωτοποριακό; Πώς θα αποτελέσει νέα ιστορία ή μια άλλη οπτική μιας ήδη υπάρχουσας ιστορίας;
- Πώς μπορεί το μήνυμα να προσελκύσει το ενδιαφέρον όσο το δυνατόν μεγαλύτερου αριθμού ατόμων;

Η τοπική εφημερίδα, η εφημερίδα ή η ιστοσελίδα του σχολείου, τα τοπικά μέσα μαζικής ενημέρωσης, τα κοινωνικά μέσα δικτύωσης και το διαδίκτυο μπορούν να χρησιμοποιηθούν για σκοπούς ενημέρωσης και προβολής. Το μήνυμά θα πρέπει να είναι σαφές, σύντομο και να μπορεί να αποτυπωθεί στο μυαλό του κοινού-στόχου.

Οι δραστηριότητες που ακολουθούν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να ενθαρρυνθούν οι μαθητές να σκεφτούν δημιουργικά για τα επικοινωνιακά μηνύματα του σχεδίου τους.

ΛΕΓΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΑΣ

Ποια ζητήματα προσεγγίζει;	επικοινωνία μηνυμάτων με δημιουργικό τρόπο
Ποιοι είναι οι στόχοι;	να μάθουν οι μαθητές πώς να μεταδίδουν το μήνυμα του σχεδίου τους με πειστικό τρόπο, επιτυχία συγκεκριμένου σχεδίου για την επίτευξη του τελικού σκοπού
Χρόνος;	60 λεπτά
Για πόσα άτομα;	από 6 μέχρι 30
Τι θα χρειαστείτε;	συνδετήρες, χαρτιά, μαρκαδόρους, τουβλάκια, ψαλίδια, χαρτοταινία

Οδηγίες:

- Τα παιδιά θα πρέπει να είναι σε θέση να εξηγήσουν γιατί θεωρούν το μήνυμα σημαντικό και πώς αυτό τα εμπνέει για να αναλάβουν δράση.
- Χωρίστε τα παιδιά σε ομάδες των δυο ατόμων και ζητήστε από κάθε παιδί να πει σε ένα άλλο παιδί μια δίλεπτη ιστορία, μια ιστορία αστεία, προσωπική, κάτι που έχει ζήσει.
- Απευθύνετε την ερώτηση σε όλη την ομάδα- «τι είναι αυτό που σας έκανε να δείξετε ενδιαφέρον για την ιστορία που ακούσατε;» και κρατήστε σημειώσεις στον πίνακα με τα όσα προκύψουν.
- Ζητήστε από τα παιδιά να γράψουν σε ένα χαρτί το κεντρικό μήνυμα του σχεδίου τους.
- Σχηματίστε δυο ομόκεντρους κύκλους με τον ίδιο αριθμό συμμετεχόντων, στον καθένα με τρόπο ώστε οι μαθητές που βρίσκονται σε κάθε κύκλο να στέκονται μπροστά σε κάποιον συμμετέχοντα από τον άλλο κύκλο.
- Ο κάθε μαθητής πρέπει να πει στον 'συνομιλητή' του σε δυο λεπτά ποιο είναι το μήνυμα του σχεδίου και τι τους ενέπνευσε να αναλάβουν δράση.
- Όταν ο κάθε μαθητής έχει πει την ιστορία του, ο 'συνομιλητής' του πρέπει να του δώσει την άποψή του για το μήνυμα, αν ήταν ενδιαφέρον και αν τον ενέπνευσε, τι μπορούσε να ειπωθεί διαφορετικά κτλ.
- Αλλάζουν οι ρόλοι, το δεύτερο παιδί λέει τη δική του ιστορία και ακολουθούν τα σχόλια του πρώτου.
- Τα παιδιά του εσωτερικού κύκλου κινούνται έτσι ώστε να αλλάξουν 'συνομιλητή' και λαμβάνοντας υπόψη τα προηγούμενα σχόλια, επικοινωνούν και πάλι το μήνυμά τους (βελτιωμένο) στον επόμενο μαθητή.
- Μπορείτε να επαναλάβετε την άσκηση όσες φορές θεωρείτε απαραίτητο.

Ερωτήσεις που βοηθούν στην κατανόηση:

Πώς νιώθετε τώρα; Εμπνευστήκατε από τις ιστορίες των συμμαθητών σας; Αν ναι, γιατί; Αν όχι, γιατί;

Συμβουλές:

Η πιο πάνω άσκηση μπορεί να χρησιμοποιηθεί αφού πρώτα προσδιοριστεί το μήνυμα του σχεδίου. Χρησιμοποιήστε τη λίστα των στοιχείων που έκαναν την πρώτη ιστορία ενδιαφέρουσα για να ενθαρρύνετε τους μαθητές να είναι δημιουργικοί στην επικοινωνία του μηνύματος του σχεδίου τους.

Προτάσεις για τη συνέχεια:

Μπορείτε να σκεφτείτε και να καταγράψετε τους δημιουργικούς τρόπους επικοινωνίας του μηνυματός σας.

ΠΩΣ ΘΑ ΓΡΑΨΕΤΕ ΕΝΑ ΚΑΛΟ ΣΛΟΓΚΑΝ

Ποια ζητήματα προσεγγίζει;	επικοινωνία μηνυμάτων, δημιουργία σλόγκαν
Ποιοι είναι οι στόχοι;	να καταλήξετε σε σλόγκαν για την επικοινωνία της δράσης σας
Χρόνος:	60 λεπτά
Για πόσα άτομα;	από 4 μέχρι 30
Τι θα χρειαστείτε;	μεγάλα λευκά φύλλα χαρτί, καρτοταινία, μαρκαδόρους, στυλό, σλόγκαν από άλλες εκστρατείες

Οδηγίες:

- Ζητήστε από τα παιδιά να αναζητήσουν από εφημερίδες, περιοδικά, φυλλάδια, διαφημίσεις, ιστοσελίδες ΜΚΟ κτλ., κάποια σλόγκαν που θεωρούν επιτυχημένα, και να τα καταγράψουν σε λευκές κόλλες χαρτί.
- Ξεκινήστε ρωτώντας τα παιδιά γιατί θεωρούν ότι τα σλόγκαν είναι σημαντικά για την επικοινωνία των σχεδίων τους και τι μπορούν να επιτύχουν με ένα καλό σλόγκαν. Δώστε χρόνο στα παιδιά να συζητήσουν με έναν συμμαθητή τους για πέντε λεπτά το όλο θέμα. Καταγράψτε στον πίνακα όσα ειπωθούν.
- Τοποθετήστε όλα τα σλόγκαν στο κέντρο της τάξης και ζητήστε από τα παιδιά να περιηγηθούν γύρω από αυτά, να διαλέξουν αυτό που τους αρέσει περισσότερο και να σταθούν δίπλα από αυτό που επέλεξαν.

- Ζητήστε από το κάθε παιδί να διαβάσει το σλόγκαν που έχει επιλέξει και στη συνέχεια ρωτήστε γιατί τα παιδιά επέλεξαν το συγκεκριμένο σλόγκαν, τι συναισθήματα τους προξένησε, γιατί τους ενέπνευσε, κτλ.
- Γράψτε τις απαντήσεις τους στον πίνακα και συζητήστε με την υπόλοιπη ομάδα για το τι πιστεύουν.
- Στη συνέχεια εξηγήστε στην ομάδα ότι ο στόχος είναι η κατάληξη σε ένα σλόγκαν για το σχέδιο της ομάδας και ότι αυτό θα πρέπει προκύψει μέσα από μια ομαδική διαδικασία.
- Γράψτε την κεντρική ιδέα του σχεδίου στον πίνακα, χρησιμοποιήστε μεγάλες λευκές κόλλες χαρτί κολλημένες τη μια δίπλα στην άλλη σε ένα κεντρικό σημείο της αίθουσας και ζητήστε από τα παιδιά να γράψουν κάτι που σκέφτονται για το σχέδιό τους, μια λέξη, μια εικόνα, ένα σχήμα.
- Επιτρέψτε τους να μιλάνε μεταξύ τους, να εμπνέονται από τις ιδέες των συμμαθητών τους, να κάνουν ερωτήσεις, να αμφιβάλλουν.
- Όταν οι λευκές κόλλες γεμίσουν ζητήστε τους με ένα στυλό να κυκλώσουν την ιδέα, λέξη ή σχέδιο που τους άρεσε περισσότερο ή ναβάλουν ένα διακριτικό σήμα. Μια ιδέα μπορεί να επιλεγεί περισσότερες από μια φορές.
- Καθίστε πάλι σε κύκλο και διαβάστε δυνατά τις ιδέες που επιλέχθηκαν τις περισσότερες φορές και γράψτε τις ξανά σε άλλη λευκή κόλλα επιτρέποντας στα παιδιά να κάνουν αλλαγές ή τροποποιήσεις αν χρειάζεται.
- Καταλήξτε σε κάποιο σλόγκαν για το σχέδιο της ομάδας, αποδώστε το μέσα από μια ζωγραφιά και κολλήστε το σε εμφανές μέρος στην τάξη για να σας δίνει έμπνευση στην πορεία υλοποίησης του σχεδίου σας.

Ερωτήσεις που βοηθούν στην κατανόηση:

Νιώθετε ότι το μήνυμα εκφράζει το σχέδιό μας; Γιατί; Πώς;

Συμβουλές:

Εξηγήστε στα παιδιά τα βασικά χαρακτηριστικά ενός σλόγκαν: πρέπει να είναι σύντομο, να είναι πρωτότυπο, να αποτυπώνεται στο μυαλό και να εκφράζει το νόημα του σχεδίου.

Προτάσεις για τη συνέχεια:

Κολλήστε το σλόγκαν κάπου στην τάξη. Δώστε ίσως την ιδέα στα παιδιά να φτιάξουν και ένα τραγούδι με αυτό το σλόγκαν για να νιώσουν το σχέδιο ακόμα πιο δικό τους.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Η διαμόρφωση του προϋπολογισμού της προγραμματιζόμενης δράσης/σχεδίου είναι το πρώτο βήμα. Ζητήστε από τα παιδιά να προβούν σε εκτίμηση των εξόδων που συνεπάγεται η προώθηση της δράσης καθώς και των πιθανών πόρων χρηματοδότησης. Ο προϋπολογισμός της δράσης θα πρέπει να καλύπτει τις ανάγκες που προκύπτουν και να είναι στο πλαίσιο των οικονομικών δυνατοτήτων του σχολείου στην περίπτωση ειδικά που δεν θα αναζητηθούν πόροι από άλλες πηγές χρηματοδότησης. Τονίστε, ότι ο προϋπολογισμός θα πρέπει να αναδιαμορφώνεται κατά την πορεία της δράσης ανάλογα με τις ανάγκες που προκύπτουν αλλά και την εξέλιξή της.

Ενδεικτικές ερωτήσεις που θα βοηθήσουν στον καταρτισμό του προϋπολογισμού είναι: Πώς θα μπορούσε το σχολείο να υποστηρίξει την εθελοντική δράση; Υπάρχουν διαθέσιμοι πόροι και πόσοι; Τι υλικά χρειάζεται να αγοραστούν; Η δράση θα πραγματοποιηθεί σε χώρο του σχολείου ή υπάρχει ανάγκη ενοικίασης χώρου; Χρειάζεται η αγορά ή η ενοικίαση ειδικού εξοπλισμού; Για την προβολή και επικοινωνία της δράσης πριν και μετά την υλοποίησή της, τι δαπάνες απαιτούνται;

Πιθανές πηγές εσόδων:

- Μια πηγή χρηματοδότησης μπορεί να αποτελέσει ένα ευρωπαϊκό ή τοπικό χρηματοδοτικό πρόγραμμα. Στην περίπτωση που θα χρησιμοποιηθεί η εν λόγω πηγή τότε θα πρέπει να διερευνηθούν οι απαιτήσεις του κάθε προγράμματος, να υποβληθεί η σχετική αίτηση όπου θα περιγράφεται αναλυτικά η δράση, να καθορίζεται το υπεύθυνο άτομο επικοινωνίας αλλά και ο συντονιστής της δράσης.
- Τα Υπουργεία και οι κρατικές υπηρεσίες, οι Ημικρατικοί Οργανισμοί, οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ), οι τοπικές αρχές και τα ιδρύματα της κοινότητας στην οποία βρίσκεται η σχολική μονάδα ή/και που θα υλοποιηθεί η δράση, θα μπορούσαν να αποτελέσουν πηγή χρηματοδότησης της δράσης είτε με κάλυψη όλης ή μέρους της δαπάνης είτε μέσω άλλων τρόπων που θα επιφέρουν μείωση του κόστους της δράσης όπως για παράδειγμα προσφορά υποδομών (π.χ. αίθουσας για μια εκδήλωση), υλικού (π.χ. εκτύπωση αφισών), κτλ. Πρόσθετα, άλλοι φορείς ή ιδιωτικές εταιρείες θα μπορούσαν κατά αντίστοιχο τρόπο να αποτελέσουν πηγή χρηματοδότησης της δράσης.
- Μια άλλη επιλογή είναι να διοργανωθεί μια γιορτή ή παζαράκι εντός του σχολείου με σκοπό τη συλλογή χρημάτων ώστε να καλυφθούν οι δαπάνες για την προγραμματιζόμενη δράση. Σε τέτοια περίπτωση θα πρέπει εκ των προτέρων να αναφερθεί ο σκοπός της διοργάνωσης με σύντομη αναφορά στη δράση και τους σκοπούς της. Το πλεονέκτημα της επιλογής αυτής είναι ότι προβάλλεται εκ των προτέρων η δράση και για την υλοποίησή της εμπλέκονται πέραν των ίδιων των μαθητών, η τοπική κοινότητα, οι οικογένειες και οι φίλοι των μαθητών.

Η διοργάνωση εθελοντικής δράσης συμβάλλει, μεταξύ άλλων, στην πληροφόρηση των μαθητών αναφορικά με τους όρους και τις έννοιες της χορηγίας, της χρηματοδότησης, του προϋπολογισμού, έννοιες που ενδεχομένως να χρησιμεύσουν κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής τους δραστηριότητας. Στο πλαίσιο της όλης διοργάνωσης της εθελοντικής δράσης υπάρχει η ευχέρεια σχηματισμού ομάδων εργασίας όπου η κάθε ομάδα θα έχει και έναν τομέα ευθύνης. Μια ομάδα μπορεί να είναι η ομάδα χρηματοδότησης που θα αναλάβει τη σύνταξη του φακέλου της δράσης και τον προσδιορισμό και την προσέγγιση των διαφόρων φορέων και ιδιωτικών εταιρειών που θα μπορούσαν να τη χρηματοδοτήσουν. Μια άλλη ομάδα θα μπορούσε να είναι υπεύθυνη για την οικονομική διαχείριση.

Σημειώνεται ότι θα πρέπει να διευκρινιστεί στα παιδιά ότι μια εθελοντική δράση δεν πρέπει να αποδίδει κέρδος. Όλα τα έσοδα επαναεπενδύονται είτε στην ίδια τη δράση είτε χρησιμοποιούνται σε άλλες. Στην περίπτωση που η προσπάθεια για εξασφάλιση οικονομικών πόρων δεν καρποφορήσει τότε θα πρέπει να εξευρεθούν άλλες δράσεις που δεν συνεπάγονται κάποια οικονομική επιβάρυνση αλλά που θα προσφέρουν στο κοινωνικό σύνολο. Στα επόμενα κεφάλαια παρατίθενται διάφορες ενδεικτικές δραστηριότητες χαμηλού κόστους.

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

Τον προγραμματισμό της δράσης ακολουθεί η εφαρμογή της μέσα από τη σωστή διαχείριση των διαθέσιμων πόρων. Κατά το στάδιο της υλοποίησης θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα:

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΧΡΟΝΟΥ

- Σωστός προγραμματισμός των δράσεων.
- Θα πρέπει να υπάρχει πάντα χρόνος για 'διασκέδαση', να μπορούν δηλαδή τα παιδιά να χαρούν και να απολαύσουν τη δράση.
- Κατά τον καθορισμό του χρόνου που θα αφιερωθεί στη δράση θα πρέπει να ληφθούν υπόψη και οι υπόλοιπες υποχρεώσεις των παιδιών, σχολικές ή μη.
- Στην ορθή διαχείριση του χρόνου συμβάλλει η δημιουργία ημερήσιων ή/και εβδομαδιαίων πλάνων εργασίας όπου θα καταγράφεται ποιος αναλαμβάνει τι και το σχετικό χρονοδιάγραμμα.
- Στην ορθή διαχείριση του χρόνου συμβάλλει η δημιουργία λίστας με τα πράγματα που πρέπει να γίνουν και τις προτεραιότητες. Όλοι όσοι εμπλέκονται στη δράση θα πρέπει να ενημερωθούν για το περιεχόμενό της.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Στις περιπτώσεις όπου η δράση προγραμματίζεται στο πλαίσιο του σχολικού προγράμματος ενδεχομένως να μην υπάρξει ανάγκη για οικονομική διαχείριση. Αν χρειάζεται, όμως, να γίνει οικονομική διαχείριση της δράσης τότε η ομάδα των παιδιών που θα οριστεί ως υπεύθυνη για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να παρακολουθεί τον προϋπολογισμό, να κάνει τις απαραίτητες πληρωμές και αγορές όπου και αν χρειάζεται, να κρατάει τις αποδείξεις και τα παραστατικά. Τονίζεται ότι αυτή είναι σημαντική εμπειρία για τα παιδιά καθώς τους παρέχεται η δυνατότητα να αναλάβουν την ευθύνη της οικονομικής διαχείρισης που θα πρέπει να διέπεται από διαφάνεια. Ορθή οικονομική διαχείριση και διαφάνεια είναι σημαντικοί όροι που πρέπει διδασχθούν τα παιδιά.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ

Κάθε μέλος που συμμετέχει στην εθελοντική δράση θα πρέπει να αναλάβει κάποιες αρμοδιότητες. Πρόσθετα, θα πρέπει να καθοριστεί ο συντονιστής, ο οποίος θα παρακολουθεί την εξέλιξη της όλης προσπάθειας. Κατά τη διαχείριση των ανθρώπινων πόρων θα πρέπει, όπου κρίνεται αναγκαίο, να γίνεται επαναπροσδιορισμός των ρόλων και αρμοδιοτήτων μέσα στην ομάδα και να προσφέρεται κάθε δυνατή βοήθεια και τυχόν εκπαίδευση στα μέλη της ομάδας.

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ

Η παρακολούθηση της εξέλιξης και πορείας της δράσης είναι εξίσου σημαντική ώστε να εξασφαλιστεί ότι όλες οι δραστηριότητες θα εκτελεστούν όπως είχε προγραμματιστεί και προβλεφθεί. Στο στάδιο αυτό η ανατροφοδότηση είναι χρήσιμο εργαλείο. Επομένως, η καταμέτρηση του βαθμού επιτυχίας των ενδιάμεσων στόχων είναι σημαντική. Κάθε φορά που υλοποιείται ένα βήμα, θα πρέπει να αφιερώνεται χρόνος για να αξιολογηθεί η ενδιάμεση δράση, πώς πήγε, αν κάτι θα μπορούσε να διορθωθεί κτλ.

Τι μπορεί να πάει στραβά;

Όλα τα σχέδια ενέχουν ένα ποσοστό αποτυχίας και ρίσκου και για αυτόν τον λόγο είναι απαραίτητο να έχουν γίνει οι απαραίτητες προβλέψεις. Σε συνεργασία με τα παιδιά θα πρέπει να καταγραφούν τα πιθανά εμπόδια ή δυσκολίες που μπορεί να προκύψουν ώστε όλοι οι εμπλεκόμενοι στη δραστηριότητα να είναι προετοιμασμένοι να δώσουν εναλλακτικές λύσεις.

Η πιο κάτω δραστηριότητα μπορεί να φανεί χρήσιμη:

ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΥΠΟ ΕΞΕΤΑΣΗ

Ποια ζητήματα προσεγγίζει;	εμπόδια στη διοργάνωση εθελοντικών δράσεων
Ποιοι είναι οι στόχοι;	να κάνετε τις απαραίτητες υποθέσεις σχετικά με τα εμπόδια στην υλοποίηση του συγκεκριμένου σχεδίου δράσης
Χρόνος:	30 με 60 λεπτά
Για πόσα άτομα;	από 2 μέχρι 20
Τι θα χρειαστείτε;	ιδέα σχεδίου προς υλοποίηση, στυλό και αντίτυπα του φύλλου εργασίας

Οδηγίες:

- Χωρίστε τα παιδιά σε ομάδες και μοιράστε τους τα φύλλα εργασίας με τις υπό εξέταση υποθέσεις αφού έχετε ήδη αποφασίσει το σχέδιο που θα επεξεργαστείτε και έχετε κάνει μια μικρή παρουσίαση (π.χ. σχέδιο να “πρασινίσουν” το σχολικό κτίριο και τον προαύλιο χώρο).
- Ζητήστε από τα παιδιά να καταγράψουν σε μια στήλη τις ανησυχίες τους σχετικά με τα άτομα ή τις καταστάσεις που μπορεί να σταθούν εμπόδιο στην υλοποίηση του σχεδίου (π.χ. ο διευθυντής δεν δίνει την έγκρισή του, δεν υπάρχουν χρήματα, ανησυχίες για την επιτυχία του σχεδίου κτλ.). Οι στήλες 2 έως 4 θα πρέπει να συμπληρωθούν με τα πορίσματα των παιδιών κατά πόσο οι ανησυχίες τους είναι απλά υποθέσεις ή όχι και στη συνέχεια να μοιραστούν τις πληροφορίες/ιδέες τους που επιβεβαιώνουν ή ακυρώνουν τις υποθέσεις.
- Στη συνέχεια συζητήστε όλοι μαζί ποια βήματα χρειάζεται να γίνουν για να πετύχει το σχέδιο (στήλη 5). Αν οι λύσεις στη στήλη 5 φαίνονται ανεπαρκείς, συζητήστε εναλλακτικούς τρόπους και συμπληρώστε τη στήλη 6.

Ερωτήσεις που βοηθούν στην κατανόηση:

Τι θα θέλατε να συμβεί; Ποιες προϋποθέσεις πρέπει να υπάρχουν ώστε οι υποθέσεις σας να διαψευσθούν; Τι μπορείτε να κάνετε εσείς για αυτό; Τι μπορείτε να ζητήσετε από άλλους; Από ποιους;

Συμβουλές:

Θα πρέπει να έχετε συμφωνήσει σε ένα συγκεκριμένο σχέδιο όπου όλα τα παιδιά είναι πρόθυμα να το υλοποιήσουν.

Προτάσεις για τη συνέχεια:

Φτιάξτε ένα χρονοδιάγραμμα για τη δράση σας όπου θα συμπεριλάβετε και τις υποθέσεις που θα μπορούσαν να την “μπλοκάρουν”. Για την περίπτωση αυτή θα πρέπει να είναι ήδη καταγεγραμμένες, εκ των προτέρων, οι εναλλακτικές επιλογές που θα επιτρέψουν την υλοποίηση της δράσης. Η ομάδα θα πρέπει να έχει σκεφτεί εκ των προτέρων τους τρόπους με τους οποίους θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί μια αρνητική έκβαση στην πορεία υλοποίησης του σχεδίου.

Φύλλο εργασίας:

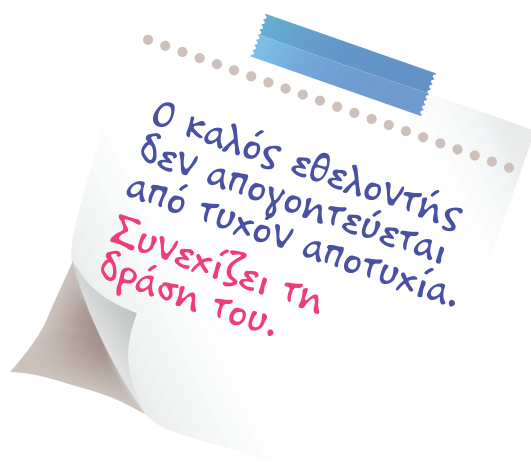
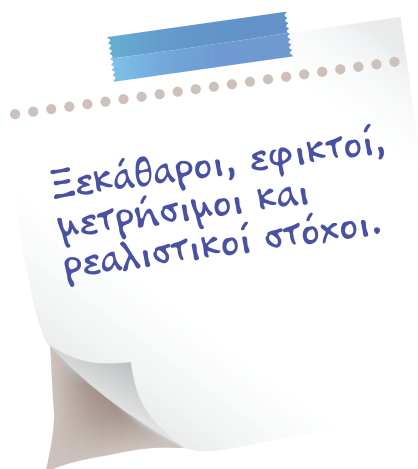
1. Παράγοντες που θα μπορούσαν να εμποδίσουν το σχέδιο	2. Είναι αυτό μία υπόθεση;	3. Βάσει αυτής της υπόθεσης	4. Πώς αξιολογείτε αυτήν την υπόθεση;	5. Τι θα μπορούσε να γίνει ώστε να μη γίνει εμπόδιο στην πρόοδο του σχεδίου	6. Άλλοι τρόποι για να υλοποιήσετε το σχέδιο
1)					
2)					
3)					
4)					
5)					
6)					
7)					

Προτεινόμενο
Σχέδιο

ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ - ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ

- **Μη επαρκής χρόνος:** χρειάζεται σωστός καθορισμός του χρονοδιαγράμματος, το οποίο θα πρέπει να προσαρμόζεται ανάλογα με νέα δεδομένα που ενδεχομένως να προκύψουν.
- **Δουλεύουν λίγοι για τους πολλούς:** προς αποφυγή αυτού του φαινομένου θα πρέπει να είναι ξεκάθαρες σε όλους οι αρμοδιότητες του καθενός και να γίνει ίση κατανομή του όγκου εργασίας.
- **Τα αποτελέσματα της δράσης δεν είναι ορατά/αντιληπτά:** οι στόχοι πρέπει να είναι ξεκάθαροι, εφικτοί, μετρήσιμοι και ρεαλιστικοί.
- **Μη επιτυχής προβολή του σχεδίου:** το πλάνο προβολής θα πρέπει να είναι έξυπνο και επικοινωνιακό.

Για κάθε περίπτωση θα πρέπει οι εκπαιδευτικοί να είναι προετοιμασμένοι να αντιμετωπίσουν το ενδεχόμενο της αποτυχίας (η δραστηριότητα δεν είχε την αναμενόμενη επιτυχία) και να είναι σε θέση να διαχειριστούν τυχόν απογοήτευση των παιδιών. Η σωστή αντιμετώπιση μιας τέτοιας περίπτωσης θα συμβάλει ώστε να αποφευχθούν αρνητικές συνέπειες όπως αποφυγή εμπλοκής των παιδιών σε μελλοντικά παρόμοια σχέδια/δράσεις. Είναι σημαντικό να τονιστεί η αξία της προσπάθειας και όχι του τελικού αποτελέσματος. Στην περίπτωση δε, αποχώρησης κάποιων μελών από την ομάδα, η αναδιάρθρωση της ιεραρχίας και η αλλαγή της στρατηγικής είναι σημαντικά βήματα ώστε να αντιμετωπιστεί η κατάσταση και να μην ναυαγήσει η όλη προσπάθεια.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ- ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Στο τέλος της δράσης θα πρέπει να αφιερωθεί χρόνος για αξιολόγηση της όλης διαδικασίας, της εκπαιδευτικής διαδικασίας και της δράσης -τι πήγε καλά ή λιγότερο καλά. Ερωτήσεις που βοηθούν για την προετοιμασία της αξιολόγησης:

- Τι θα αξιολογηθεί και γιατί; Ποιος ο βαθμός επιτυχίας των στόχων που καθορίστηκαν;
- Ποιοι θα αξιολογηθούν; (π.χ. τα παιδιά, η βοήθεια που λήφθηκε από άλλους εμπλεκόμενους όπως συνεργάτες ή τοπική αρχή)
- Ποιος θα προβεί στην αξιολόγηση; (π.χ. τα παιδιά αξιολογούν τους εαυτούς τους, ο εκπαιδευτικός αξιολογεί τα παιδιά)
- Ποια τα κριτήρια αξιολόγησης; (ποσοτικά και ποιοτικά)
- Σε ποια χρονική στιγμή θα γίνει η αξιολόγηση (π.χ. στο μεσοδιάστημα ή στο τέλος της δράσης, σε τακτά χρονικά διαστήματα και στο τέλος)
- Σε ποιούς θα κοινοποιηθούν τα αποτελέσματα της αξιολόγησης;

Τρόποι και εργαλεία αξιολόγησης:

- **Ερωτηματολόγιο:** Η αξιολόγηση του αντίκτυπου της δράσης μπορεί να διαπιστωθεί μέσω διανομής ενός ερωτηματολόγιου στους κατοίκους της κοινότητας.
- **Συνεντεύξεις:** Η αξιολόγηση του αντίκτυπου της δράσης μπορεί να διαπιστωθεί μέσω συνεντεύξεων των ατόμων που ήταν δέκτες των αποτελεσμάτων αυτής της δράσης.
- **Έκθεση αποτελεσμάτων:** Τα παιδιά καταγράφουν σε μια έκθεση την εμπειρία τους, όσα έμαθαν, έζησαν, όσα τα ευχαρίστησαν, τα εντυπωσίασαν, τα προβλημάτισαν κτλ. Με την πάροδο κάποιου χρονικού διαστήματος οι εκθέσεις αυτές μπορούν να διαβαστούν εκ νέου και να ζητηθεί από τα παιδιά να αξιολογήσουν και να καθορίσουν «τι έχουν κρατήσει και τι έχουν μάθει από τη συγκεκριμένη μαθησιακή διαδικασία».

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ/ΔΡΑΣΗΣ ΜΕ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΜΗ ΤΥΠΙΚΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

Το **‘ΠΟΤΑΜΙ’** μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως μια μεταφορική έννοια πάνω στο οποίο θα ζωγραφίσουν οι μαθητές την εμπειρία τους: από πού ξεκίνησαν και πού κατέληξαν. Είναι μια μέθοδος που επιτρέπει στους μαθητές να εστιάζουν στη διαδικασία και όχι τόσο στη διαχείριση των πόρων ή στα τελικά αποτελέσματα. Η άσκηση αυτή μπορεί να γίνει ατομικά ή ομαδικά και να συζητηθεί και να αναλυθεί στην τάξη.

Επίσης, μπορεί να χρησιμοποιηθεί η μεταφορική έννοια του **‘ΤΡΑΙΝΟΥ ΜΕ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΑ ΒΑΓΟΝΙΑ’** όπου κάθε βαγόνι αποτελεί ένα διαφορετικό συστατικό της δράσης ή του σχεδίου (φάση προετοιμασίας, ομάδα, δράση, επικοινωνία κτλ.). Τα παιδιά θα πρέπει να αναλογιστούν και να καταγράψουν όσα έμαθαν, όσα θεωρούν ότι έγιναν σωστά ή λάθος, όσα θα μπορούσαν να διορθωθούν σε κάθε τομέα κτλ. Το τραίνο δίνει την αίσθηση ενός ταξιδιού που θα έχει μια συνέχεια. Τα παιδιά θα πρέπει να είναι σε θέση να αξιοποιήσουν όσα έμαθαν κατά τον προγραμματισμό των επόμενων σχεδίων/δράσεων.

Κατά την ετοιμασία εθελοντικών σχεδίων/δράσεων θα πρέπει:

- Τα παιδιά να εκφράζονται ελεύθερα και να μην κρίνονται ή κατακρίνονται οι απόψεις και προτάσεις τους.
- Οι δεξιότητες των παιδιών θα πρέπει να αξιοποιούνται κατάλληλα.
- Τα παιδιά να συμμετέχουν ενεργά. Η ενεργός συμμετοχή όλων των παιδιών από την αρχή του σχεδίου ή της δράσης και από τη στιγμή της λήψης των αποφάσεων είναι πολύ σημαντική.
- Οι προσδοκίες να είναι ρεαλιστικές και ξεκάθαρες. Τα παιδιά θα πρέπει να γνωρίζουν και να κατανοούν τι ακριβώς αναμένεται από αυτά και πώς θα μπορούσε να αξιοποιηθεί η συμβολή τους.
- Οι συναντήσεις της ομάδας εργασίας να καθορίζονται σε βολικές ώρες για τα παιδιά και να ξεκαθαριστεί αν θα είναι σε ώρες σχολείου ή εκτός ωρών σχολείου. Στην περίπτωση εκτός ωρών σχολείου θα πρέπει να καθοριστούν οι εκ των προτέρων απαραίτητες ενέργειες (π.χ. άδεια και ενημέρωση γονέων).
- Όλα τα παιδιά να αντιμετωπίζονται ως μονάδες. Θα πρέπει όλα τα παιδιά να εμπλέκονται στο σχέδιο ή τη δράση και ποτέ να μην θεωρηθεί ότι ένα από τα παιδιά μιλάει εκ μέρους όλης της ομάδας.
- Τα παιδιά να έχουν κάθε δυνατή υποστήριξη από τον/την εκπαιδευτικό τους. Η υποστήριξη μπορεί να είναι ηθική, οργανωτική, οικονομική κτλ., και να προσφέρεται σε κάθε στάδιο της διαδικασίας υλοποίησης του σχεδίου ή της δράσης.
- Να αναγνωριστεί η συμμετοχή και η ατομική προσπάθεια. Το σχέδιο θα πρέπει να σχεδιαστεί με τέτοιο τρόπο ώστε να αξιοποιεί τις δυνατότητες όλων των παιδιών και να διασφαλίζει ότι παρέχει σε όλα τα παιδιά τη δυνατότητα συμμετοχής.
- Να αφιερωθεί περισσότερος χρόνος και ενέργεια για να εξασφαλιστεί η συμμετοχή των πιο διστακτικών παιδιών.
- Να διασφαλιστεί το δικαίωμα των παιδιών να αρνηθούν να συμμετάσχουν στην υλοποίηση του σχεδίου ή της δράσης.
- Να διατεθεί χρόνος για την ανάπτυξη, την επεξήγηση και την κατανόηση του σχεδίου ή της δράσης.
- Σε κάθε στάδιο της διαδικασίας του σχεδίου ή της δράσης να διασφαλίζεται ότι υπάρχει χρόνος για διασκέδαση και για εορτασμό της επιτυχίας.

Πιο κάτω ακολουθεί ένα παράδειγμα αναφορικά με την υλοποίηση ενός σχεδίου.

«ΕΝΑ ΠΙΑΤΟ ΦΑΓΗΤΟ»

Σκοπός:

- Η ευαισθητοποίηση των μαθητών σε φλέγοντα κοινωνικά ζητήματα της εποχής, τα οποία έχουν οξυνθεί λόγω της οικονομικής κρίσης.
- Απάντηση στο ερώτημα «τι μπορούμε να κάνουμε;». Διερεύνηση λύσεων μέσω του εθελοντισμού.
- Δοκιμαστική λειτουργία και μελλοντική εφαρμογή στην πράξη εθελοντικής πρωτοβουλίας που θα δημιουργηθεί από τους ίδιους τους μαθητές: της πλατφόρμας διανομής γευμάτων σε άπορους «ΕΝΑ ΠΙΑΤΟ ΦΑΓΗΤΟ».

Μέθοδος εργασίας:

- Μέσω της διαδικασίας καταιγισμού ιδεών θα πρέπει να καταγραφούν στον πίνακα συγκεκριμένα θέματα που θα μπορούσαν να αναπτυχθούν.
- Με στοχευόμενα ερωτήματα στους μαθητές θα πρέπει να οδηγηθεί η συζήτηση στο θέμα του Εθελοντισμού.
- Να τεθεί το ερώτημα στους μαθητές: «τι θα μπορούσαμε να κάνουμε για εκείνους τους συνανθρώπους μας που δεν μπορούν να εξασφαλίσουν ούτε ένα πιάτο φαγητό για την οικογένειά τους;». Να συζητηθούν και να αναλυθούν σχετικές πρωτοβουλίες όπως συσσίτια, διανομή τροφών και ειδών πρώτης ανάγκης σε άπορους κτλ. (η συζήτηση μπορεί να εστιαστεί στην αντίφαση μεταξύ του σπιτικού όπου περισσεύει καθημερινά το φαγητό, και του σπιτικού όπου αυτό το περίσσειμα θα ήταν «θεόστολατο δώρο», και να τεθεί το ερώτημα: «μήπως υπάρχει τρόπος να φτάσει το περίσσειμά μας στο τραπέζι αυτού που το έχει ανάγκη;»)
- Με την ολοκλήρωση της «προκαταρκτικής διερεύνησης» του θέματος θα πρέπει να εντοπιστούν οι ιδιαίτερες προτιμήσεις/δεξιότητες/γνώσεις του κάθε μαθητή ώστε να αξιοποιηθούν προς την επίτευξη του βέλτιστου αποτελέσματος, ενώ ταυτόχρονα θα διατηρείται σε υψηλά επίπεδα η ενεργός συμμετοχή και ο ενθουσιασμός.

Καταρτισμός της ομάδας η οποία ανέθεσε ατομικούς ρόλους «φωτογράφου», «γραφίστα», «σχολιαστή», «ερευνητή παρόμοιων πρωτοβουλιών», «ερευνητή αγοράς» και του «πιο συνεπή εθελοντή».

Το **ζητούμενο** είναι να υλοποιηθεί η ιδέα **«Ένα Πιάτο Φαγητό για Όλους»**: Όλα τα νοικοκυριά ετοιμάζουν καθημερινά το γεύμα για την οικογένειά τους. Είναι σε θέση να δωρίζουν ένα πιάτο από το φαγητό της οικογένειας - μαζί με ψωμί, τυρί και σαλάτα κτλ. - ώστε να καλύψουν την ανάγκη για μεσημεριανό γεύμα ενός μόνο ανθρώπου;

Επιμέρους ερωτήματα:

Πώς θα μπορούσε (τρόπος) το «πιάτο» να «αναρτηθεί» και να προωθηθεί στον κατάλληλο αποδέκτη;

Πώς θα γίνει η διανομή;

Πώς θα βρεθούν οι προσφέροντες;

Πώς θα βρεθούν οι αποδέκτες;

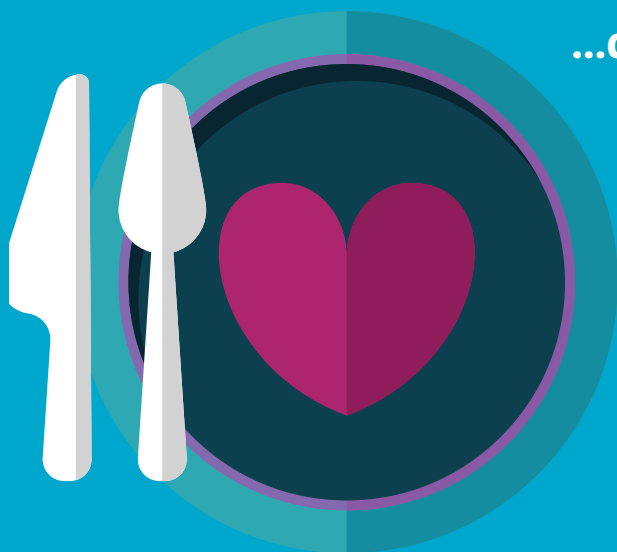
Το αποτέλεσμα:

Μετά από την ολοκλήρωση των ενδιάμεσων ενεργειών (έρευνα με ερωτηματολόγιο, επαφή με κοινωνική λειτουργό, εντοπισμό του κατάλληλου χώρου φιλοξενίας της ηλεκτρονικής πλατφόρμας, σχεδιασμός λογότυπου, δοκιμαστική λειτουργία) η πλατφόρμα με όλο το επιμέρους υλικό μπορεί να αναρτηθεί στο διαδίκτυο.

Δημοσιότητα:

- Παρουσίαση του συστήματος «ΕΝΑ ΠΙΑΤΟ ΦΑΓΗΤΟ» .

**Αν έχεις δώσε...
...αν χρειάζεσαι πάρε**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΚΟΥΤΙ ΙΔΕΩΝ ΓΙΑ ΔΡΑΣΕΙΣ

Στη συνέχεια ακολουθούν παραδείγματα σχολικών δράσεων για θέματα που ευαισθητοποιούν τους μαθητές σχετικά με το θέμα του εθελοντισμού και τους τομείς δράσης του εθελοντισμού. Συγκεκριμένα, οι τομείς, όπου θα μπορούσαν να προσφέρουν οι μαθητές με την καθοδήγηση των καθηγητών τους, είναι πάρα πολλοί και οι δράσεις που προτείνονται είναι μόνο ενδεικτικές.

Στόχος των προτεινόμενων δράσεων είναι οι μαθητές να προβληματιστούν, να σκεφτούν για ποια θέματα στο περιβάλλον τους θα μπορούσαν να δώσουν λύσεις, να προβληματιστούν σχετικά με τους τρόπους ανάμειξής τους, να αναλάβουν πρωτοβουλίες, να νιώσουν την ικανοποίηση της προσφοράς, της συνεργασίας και της εμπειρίας, έτσι ώστε να ξεκινήσουν να είναι ενεργοί πολίτες, μια στάση που θα τους καθοδηγήσει και στην ενήλικη ζωή τους. Την ίδια στιγμή, μέσα από αυτές τις δράσεις, αναγνωρίζεται ο σημαντικός ρόλος που πρέπει να έχουν οι ίδιοι οι μαθητές ώστε να γίνουν φορείς νέων ιδεών, να προβάλουν στάσεις ζωής αλλά και να επηρεάσουν το κοινωνικό σύνολο.

Πολλές από τις προτάσεις που συμπεριλαμβάνονται σε αυτή την ενότητα προέρχονται από Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) που ήδη αναπτύσσουν σχέδια και συχνά έρχονται σε επαφή με τα σχολεία για την προώθηση των δράσεών τους με σκοπό την ευαισθητοποίηση των μαθητών γύρω από θέματα στα οποία εξειδικεύονται.

Οι προτεινόμενες δράσεις χωρίζονται ανά θέμα και οι προτάσεις, αφορούν συγκεκριμένες βιωματικές ασκήσεις-εργαλεία μη τυπικής εκπαίδευσης που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν, εκπαιδευτικά προγράμματα που πραγματοποιούν κάποιες ΜΚΟ στα σχολεία και συμβουλές σχετικά με τις πηγές από τις οποίες θα μπορούσαν να αναζητηθούν περισσότερες πληροφορίες.

ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Τα προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης είναι ευρέως διαδεδομένα στα σχολεία και είναι από τα πρώτα θεματικά πεδία όπου χρησιμοποιούνται εργαλεία μη τυπικής μάθησης για την κατανόηση εννοιών και την ανάληψη δράσεων. Στόχος είναι να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές τη σχέση του ανθρώπου με το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον του, να ευαισθητοποιηθούν για τα περιβαλλοντικά προβλήματα και να δραστηριοποιηθούν με ειδικά προγράμματα ώστε να συμβάλουν στη γενικότερη προσπάθεια αντιμετώπισής τους.

Πρόταση

Διοργάνωση οικολογικών παρεμβάσεων όπως είναι η δενδροφύτευση, καθαρισμός της γειτονιάς, του σχολείου ή της κοινότητας, καθαρισμός μιας παραλίας ή ενός πάρκου, κ.ά.

ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ

Πρόταση

Σχεδιασμός δράσεων για την παροχή βοήθειας υγείας σε ευπαθείς ομάδες.

ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΦΑΡΜΑΚΩΝ. Μέσα από αυτή τη δράση, ο εκπαιδευτικός μπορεί να ευαισθητοποιήσει τους μαθητές σχετικά με τους πληθυσμούς που έχουν ανάγκη από φαρμακευτική αγωγή και να δημιουργηθεί μια εκστρατεία συγκέντρωσης φαρμάκων για τις ευπαθείς ομάδες. Θα χρειαστούν λίστες των αναγκαίων φαρμάκων και ανακοινώσεις που να εξηγούν για ποιους συλλέγονται τα φάρμακα και πώς χορηγούνται.

Άλλες προτάσεις:

- Υλοποίηση δράσεων ενημέρωσης σχετικά με τη σεξουαλική υγεία των εφήβων.
- Υλοποίηση δράσεων ενημέρωσης και πρόληψης σε σχέση με εξαρτησιογόνες ουσίες (αλκοόλ, κάπνισμα, ναρκωτικά) ή άλλες εξαρτήσεις όπως είναι το διαδίκτυο, τα κινητά τηλέφωνα, τα τυχερά παιχνίδια, κ.ά.
- Υλοποίηση δράσεων σχετικά με την εθελοντική αιμοδοσία και τη δωρεά οργάνων.

ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Πρόταση

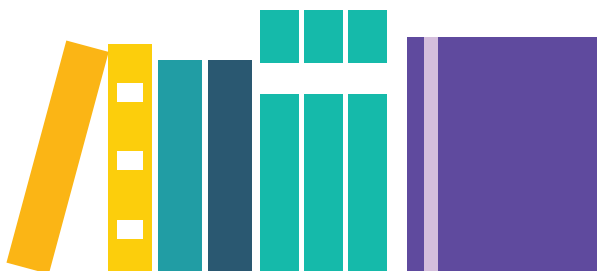
Διοργάνωση δράσεων και παρεμβάσεων για την καταπολέμηση των διακρίσεων και του αποκλεισμού ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων (μεταναστών, αστέγων κ.ά.).

‘ΖΩΝΤΑΝΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ’

Η Ζωντανή Βιβλιοθήκη είναι μια μεθοδολογία που χρησιμοποιείται για να έρθουν σε επαφή άτομα από διαφορετικά περιβάλλοντα. Τα βιβλία αυτής της ιδιαίτερης βιβλιοθήκης είναι οι άνθρωποι, οι ιστορίες και οι εμπειρίες τους. Έτσι, οι ‘αναγνώστες-κοινό’, έχουν τη δυνατότητα να δανειστούν ένα ‘ανθρώπινο βιβλίο’ για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα και ‘διαβάζοντάς το’, να επικοινωνήσουν και να κατανοήσουν τους ανθρώπους που αντιπροσωπεύουν ομάδες ανθρώπων που συχνά έρχονται αντιμέτωποι με συμπεριφορές βασισμένες στις διακρίσεις και στα στερεότυπα. Τα ‘ανθρώπινα βιβλία’ μιλάνε, λένε τις ιστορίες τους, αλλά και απαντούν στους ‘αναγνώστες’.

Με την κατάλληλη καθοδήγηση και προετοιμασία μπορούν να παροτρυνθούν τα παιδιά να διοργανώσουν μια Ζωντανή Βιβλιοθήκη στην κοινότητά τους πάντα υπό την επίβλεψη ενηλίκων λόγω των λεπτών θεμάτων που διαπραγματεύονται. Πρόκειται για ένα εξαιρετικό μέσο άσκησης στη συνύπαρξη, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα και την καταπολέμηση των διακρίσεων.

Το Διεθνές Δίκτυο Ζωντανών Βιβλιοθηκών διοργανώνει δράσεις ανοιχτές σε όσους επιθυμούν να στηρίξουν έναν πολιτισμό που αναγνωρίζει και εκτιμά τη διαφορετικότητα.

Πρόταση

Διοργάνωση δράσεων και παρεμβάσεων για την καταπολέμηση της ενδοσχολικής βίας και κυρίως της ασκούμενης βίας μέσω διαδικτύου και κινητών τηλεφώνων.

Ενημέρωση των παιδιών αναφορικά με τις σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις που έχει η βία μεταξύ των μαθητών για χιλιάδες παιδιά, εφήβους και νέους στη χώρα μας, αλλά και για την κοινωνία γενικότερα, καθώς και για την ανάγκη συστηματικής αντιμετώπισης του φαινομένου αυτού μέσω:

- α) της αποτελεσματικής πρόληψης και αντιμετώπισης της εκδήλωσης βίας μεταξύ μαθητών στο σχολείο ή σε άλλους χώρους που συνδέονται με τη σχολική ζωή και την καθημερινότητα,
- β) της δημιουργίας ενός πλαισίου επιστημονικού και κοινωνικού διαλόγου,
- γ) της προώθησης της επιστημονικής έρευνας στον τομέα αναγνώρισης, πρόληψης και αντιμετώπισης του φαινομένου,
- δ) της συγκέντρωσης και διάδοσης δεδομένων που αφορούν την επιστημονική μελέτη, την ανάπτυξη μεθοδολογίας και καινοτόμων πρακτικών παρέμβασης σχετικά με το φαινόμενο,
- ε) της επιμόρφωσης και υποστήριξης των εκπαιδευτικών και άλλων επαγγελματιών «πρώτης γραμμής» που ασχολούνται με παιδιά και εφήβους,
- στ) της ευαισθητοποίησης μαθητών, γονέων και ολόκληρης της κοινωνίας, σχετικά με το φαινόμενο και
- ζ) της ενθάρρυνσης της συγκρότησης και λειτουργίας συναφών δικτύων στις τοπικές κοινωνίες.

Πρόταση

Ευαισθητοποίηση των παιδιών γύρω από το θέμα του Δίκαιου Εμπορίου

ΜΙΑ ΔΙΚΑΙΗ ΣΟΚΟΛΑΤΟΓΡΑΦΙΑ

Ποια ζητήματα προσεγγίζει;	δίκαιο εμπόριο, παιδική εργασία και εκμετάλλευση, κοινωνικές ανισότητες, ιδιότητα του πολίτη, υγεία, βιώσιμη ανάπτυξη
Ποιοι είναι οι στόχοι;	να συνειδητοποιήσουν τα παιδιά τον ρόλο τους για την εξάλειψη κοινωνικών ανισοτήτων, να αναπτύξουν κριτική σκέψη και να μάθουν τη μεθοδολογία της έρευνας, αναπτύσσοντας δεξιότητες
Χρόνος:	από 1 ώρα μέχρι κα ημέρες
Για πόσα άτομα;	από 10 μέχρι 30
Τι θα χρειαστείτε;	άρθρα και φωτογραφίες για το κακάο, τη σοκολάτα, το δίκαιο εμπόριο και την παιδική εργασία από το διαδίκτυο, εφημερίδες, περιοδικά, εκτυπωμένες φωτογραφίες έργων τοιχογραφίας διαφόρων muralistas (Rivera, Orozco, Siqueiros) και γκράφιτι, μεγάλο χαρτί του μέτρου ή μουσαμά, καραβόπανο (2,5-2m X 4-5m) ή έναν μεγάλο τοίχο/μολύβια, γόμες, χάρακες, κηρομπογιές, κόλλα, πινέλα και νερομπογιές/ χαρτί μιλιμετρέ/ρούχα που δεν πειράζει να λερωθούν Σημείωση: murals είναι οι τοιχογραφίες

Οδηγίες:

- Μοιράστε στα παιδιά τις φωτογραφίες με τις τοιχογραφίες και συζητήστε για την τεχνική τους, τον ρόλο που επιτελούσαν κτλ.
- Ενθαρρύνετε τα παιδιά να βρουν τις διαφορές μεταξύ πίνακα και τοιχογραφίας (αφήγηση, πραγματικές διαστάσεις, συμβολισμοί).
- Εστιάστε στην 'πολιτική τοιχογραφία' αναφερόμενοι σε μεξικανούς muralistas, όπως είναι ο Diego Rivera, και ρωτήστε τα ποιοι θα μπορούσαν να είναι οι σημερινοί muralistas.
- Μοιράστε φωτογραφίες με γκράφιτι, συζητήστε για τα γκράφιτι, τα μηνύματά τους, αν τα θεωρούν βανδαλισμό ή όχι, αν ομορφαίνουν ή ασχημαίνουν την πόλη.
- Ζητήστε από τα παιδιά να φτιάξουν το δικό τους γκράφιτι ή τη δική τους τοιχογραφία με θέμα το δίκαιο εμπόριο της σοκολάτας και ανοίξτε συζήτηση για το δίκαιο εμπόριο, τι νομίζουν ότι είναι κ.ά.
- Δώστε χρόνο στα παιδιά να ψάξουν στο διαδίκτυο για το δίκαιο εμπόριο, για την αλυσίδα της σοκολάτας, την παραγωγή της, την ανακάλυψή της, το εμπόριό της (δίκαιο ή μη), τις συνθήκες εργασίας.

- Στο τέλος της αναζήτησης θα πρέπει να φτιάξουν μια δική τους ιστορία την οποία και θα αναπαράγουν σε τοιχογραφία ή γκράφιτι.
- Σε ομάδες 2-3 ατόμων, ζητήστε από τα παιδιά να προσχεδιάσουν ένα κομμάτι της τοιχογραφίας/γκράφιτι σε χαρτί μιλιμετρέ, ελέγξτε ομαδικά τη συνάφεια μεταξύ των κομματιών, αποφασίστε για τυχόν αλλαγές και καταλήξτε στο τελικό σχέδιο ενώνοντας τα επιμέρους τμήματα.
- Αποφασίστε ομαδικά τον τρόπο που θα μεταφερθεί στον τοίχο/μουσαμά/χαρτί και ποιοι θα αναλάβουν το φόντο, ποιοι τα περιγράμματα, ποιοι τα χρώματα (καλύτερα η αναπαραγωγή -μεγέθυνση της εικόνας στον τοίχο/μουσαμά να γίνει με μολύβι ή κάρβουνο για να μπορείτε να κάνετε διορθώσεις).
- Κάντε τα αποκαλυπτήρια του έργου σας.

Ερωτήσεις που βοηθούν στην κατανόηση:

Σας άρεσε η δραστηριότητα και πώς νιώσατε; Τι σημαίνει γενναιοδωρία και πώς μπορούμε να την εντάξουμε στην καθημερινότητά μας; Πώς μπορούμε να ευαισθητοποιήσουμε και άλλους ανθρώπους να προσφέρουν στο κοινωνικό σύνολο;

Προτάσεις για τη συνέχεια:

Οι μαθητές μπορούν να βιντεοσκοπήσουν τα αποτελέσματα της δραστηριότητάς τους και να τα παρουσιάσουν μαζί με τα αποκαλυπτήρια. Επίσης, θα μπορούσε να γίνει μια επιτροπή που θα κάνει παρουσίαση του προσχέδιου της τοιχογραφίας/γκράφιτι στον διευθυντή του Σχολείου ώστε να ζητηθεί η άδεια του να κοσμηθεί με αυτό κάποιος από τους τοίχους του σχολείου. Τέλος, θα μπορούσατε να δώσετε “ζωή” στο δημιούργημα παροτρύνοντας τα παιδιά να αναλάβουν ρόλους, να ζωντανέψουν τους ήρωες και να παρουσιάσουν το θέμα τους δραματουργικά (θεατρικό παιχνίδι, βιντεοσκόπηση κτλ.).

Πρόταση

Σχεδιασμός δράσεων για την προώθηση του εθελοντισμού.

Διοργάνωση εκδηλώσεων για την προώθηση του εθελοντισμού την 5η Δεκεμβρίου που είναι η Παγκόσμια Ημέρα Εθελοντισμού. Στην εν λόγω εκδήλωση θα μπορούσαν να παρουσιαστούν τα σημαντικότερα πεδία στα οποία εμπλέκεται ο εθελοντισμός, και να ανταλλάγουν εμπειρίες και απόψεις από τους συμμετέχοντες εθελοντές και φορείς για τον τομέα στον οποίο ο κάθε ένας δραστηριοποιείται.

Επίσης, θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν διάφορα **προγράμματα εθελοντικής εργασίας** όπως:

- α) κοινωνική δράση σε οικο ευγηρίας με τη συμμετοχή περίπου 30 παιδιών με στόχο την προώθηση της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών, και
- β) εκπαιδευτική δραστηριότητα που να απευθύνεται σε παιδιά ηλικίας 5-12 ετών με σκοπό να κινητοποιηθούν μέσω βιωματικών μεθόδων προκειμένου να αποκτήσουν το αίσθημα της ευθύνης απέναντι στο περιβάλλον, την κοινωνία και τον πολιτισμό και να εξοικειωθούν με την αξία του εθελοντισμού.

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ- ΚΛΕΙΔΙΑ

ημέρες κατά τις οποίες θα μπορούσε να αναπτυχθεί/υλοποιηθεί μια δραστηριότητα.

Ημερομηνία	Παγκόσμιες Ημέρες
15 Φεβρουαρίου	Παγκόσμια Ημέρα κατά του Παιδικού Καρκίνου
20 Φεβρουαρίου	Παγκόσμια Ημέρα Κοινωνικής Δικαιοσύνης
22 Φεβρουαρίου	Παγκόσμια Ημέρα Σκέψης
6 Μαρτίου	Παγκόσμια Ημέρα κατά του Ενδοσχολικού Εκφοβισμού και της Ενδοσχολικής Βίας
15 Μαρτίου	Παγκόσμια Ημέρα Προστασίας του Καταναλωτή
20 Μαρτίου	Διεθνής Ημέρα της Γης
21 Μαρτίου	Παγκόσμια Ημέρα κατά του Ρατσισμού
22 Μαρτίου	Παγκόσμια Ημέρα του Νερού
27 Μαρτίου	Διεθνής Ημέρα Κοινωνικής Εργασίας
7 Απριλίου	Παγκόσμια Ημέρα Υγείας
18 Απριλίου	Παγκόσμια Ημέρα Πολιτιστικής Κληρονομιάς
23 Απριλίου	Παγκόσμια Ημέρα Βιβλίου
5 Μαΐου	Παγκόσμια Ημέρα για τον Πολιτισμό
8 Μαΐου	Παγκόσμια Ημέρα του Ερυθρού Σταυρού
9 Μαΐου	Ημέρα της Ευρώπης
15 Μαΐου	Παγκόσμια Ημέρα της Οικογένειας
22 Μαΐου	Παγκόσμια Ημέρα Βιοποικιλότητας
31 Μαΐου	Παγκόσμια Ημέρα κατά του Καπνίσματος
4 Ιουνίου	Παγκόσμια Ημέρα Αθώων Παιδιών Θυμάτων Επιθέσεων
5 Ιουνίου	Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος
12 Ιουνίου	Παγκόσμια Ημέρα κατά της Εργασίας των Παιδιών
15 Ιουνίου	Παγκόσμια Ημέρα Διατροφής
12 Αυγούστου	Παγκόσμια Ημέρα Νεολαίας
8 Σεπτεμβρίου	Παγκόσμια Ημέρα του Αλφαριθμητισμού
20 Σεπτεμβρίου	Παγκόσμια Ημέρα χωρίς Αυτοκίνητο
4 Οκτωβρίου	Παγκόσμια Ημέρα των Ζώων
1 Οκτωβρίου	Παγκόσμια Ημέρα Ηλικιωμένων
16 Οκτωβρίου	Παγκόσμια Ημέρα Διατροφής
17 Οκτωβρίου	Παγκόσμια Ημέρα για την Εξάλειψη της Φτώχειας
24 Οκτωβρίου	Παγκόσμια Ημέρα Ενημέρωσης για την Ανάπτυξη
25 Νοεμβρίου	Παγκόσμια Ημέρα για την Εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών
2 Δεκεμβρίου	Παγκόσμια Ημέρα για την Κατάργηση της Δουλείας
3 Δεκεμβρίου	Παγκόσμια Ημέρα των Ατόμων με Ειδικές ανάγκες
5 Δεκεμβρίου	Παγκόσμια Ημέρα Εθελοντισμού
10 Δεκεμβρίου	Ημέρα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
11 Δεκεμβρίου	Παγκόσμια Ημέρα για τα Δικαιώματα του Παιδιού
18 Δεκεμβρίου	Παγκόσμια Ημέρα Μεταναστών

Στην συνέχεια ακολουθεί ένας μικρός οδηγός σχεδιασμένος για χρήση στη δημοτική εκπαίδευση. Ο εν λόγω οδηγός περιλαμβάνει ενδεικτικές βιωματικές πρακτικές οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν συμπληρωματικά με τις πρακτικές που αναφέρθηκαν πιο πάνω. Σημειώνεται ότι οι δράσεις που προτείνονται στον οδηγό αυτό μπορούν να προσαρμοστούν ανάλογα με την ηλικία, τα ενδιαφέροντα και τον αριθμό των παιδιών μιας τάξης ή ενός δημοτικού σχολείου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΜΙΚΡΟΙ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΝ

Σημείωση: Ο οδηγός «Μικροί Εθελοντές Συμμετέχουν και Προσφέρουν» βασίστηκε, κυρίως, στη φιλοσοφία του οδηγού «Μικρός Εθελοντής» που εξέδωσε το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων της Αθήνας. Ο αναλυτικός οδηγός «Μικρός Εθελοντής» υπάρχει αναρτημένος στην ακόλουθη ιστοσελίδα:

http://olympiakipaideia.instore.gr/gr/download/books/MEthelontis_v1.pdf

ΟΔΗΓΟΣ: ΜΙΚΡΟΙ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΝ

Ο οδηγός «Μικροί Εθελοντές Συμμετέχουν και Προσφέρουν» απευθύνεται σε παιδιά ηλικίας Δημοτικού. Σχεδιάστηκε με σκοπό να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς και τα παιδιά μέσα από συγκεκριμένες δράσεις να γνωρίσουν, να εξοικειωθούν και να ζήσουν την αξία του εθελοντισμού.

Οι προτεινόμενες δράσεις του προγράμματος μπορεί να προετοιμαστούν όσο ο μαθητής βρίσκεται είτε στο σχολείο είτε στο σπίτι του. Οι δραστηριότητες είναι κατά κύριο λόγο βιωματικές. Συνολικά υπάρχουν 7 δραστηριότητες με διαφορετικό θέμα η κάθε μια. Ανάλογα με τη θεματική δραστηριότητα που επιλέγεται και ολοκληρώνεται, στη λήξη της ο μαθητής λαμβάνει και το ανάλογο Πιστοποιητικό Συμμετοχής. Οι θεματικές δραστηριότητες είναι:

- Μικροί Εθελοντές Συμμετέχουν και Προσφέρουν στο Σχολείο
- Μικροί Εθελοντές Συμμετέχουν και Προσφέρουν στη Γειτονιά
- Μικροί Εθελοντές Συμμετέχουν και Προσφέρουν στο χωριό/στην πόλη
- Μικροί Εθελοντές Συμμετέχουν και Προσφέρουν στην Κύπρο
- Μικροί Εθελοντές Συμμετέχουν και Προσφέρουν στην Ευρώπη
- Μικροί Εθελοντές Συμμετέχουν και Προσφέρουν στον Κόσμο
- Μικροί Εθελοντές Συμμετέχουν και Προσφέρουν σε Παιδιά με Ειδικές Ικανότητες

Τα πιστοποιητικά απονέμονται από τους δασκάλους σε ειδικές τελετές δύο φορές τον χρόνο.

Τέλος, στους μαθητές που έχουν ολοκληρώσει και τα 7 πιο πάνω στάδια απονέμεται το πιστοποιητικό «Μικροί Εθελοντές Συμμετέχουν και Προσφέρουν - Μικροί Εθελοντές και Ενεργοί Πολίτες». Το πιστοποιητικό αυτό υπογράφεται ή/και απονέμεται από τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού.

Χρόνος υλοποίησης

Κάθε κεφάλαιο μπορεί να υλοποιείται μέσα σε διάστημα 2-3 μηνών. Σε μια σχολική χρονιά ένα παιδί, ανάλογα με την ενασχόλησή του, μπορεί να αποκτήσει 3-4 πιστοποιητικά, σε 2 χρόνια να ολοκληρώσει και τα 7 στάδια και να αποκτήσει το τελευταίο πιστοποιητικό.

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού

Ο εκπαιδευτικός διευκολύνει, προτρέπει και οργανώνει τις δράσεις που οι μαθητές επιλέγουν με σκοπό να ενθαρρύνει την συμμετοχή τους στο πρόγραμμα.

Εκπαιδευτικά μέσα

Παιχνίδια, τραγούδια, εργαστήρια, κατασκευές, εκθέσεις, παραστάσεις, εκστρατείες ενημέρωσης, έρευνες, εκδρομές, επισκέψεις, ενέργειες προσφοράς υπηρεσίας, ημερολόγιο και πιστοποιητικά προόδου.

Υλικά

Τα υλικά που θα χρειαστούν είναι ανάλογα με τις δραστηριότητες που θα επιλέξει κάθε παιδί. Τα πιο κάτω είναι ενδεικτικά:

Κόλλες, καρφίτσες, ψαλίδια, συνδετήρες, πινέζες, σελοτέιπ, ξυλομπογιές, πλαστικά χρώματα, δαχτυλομπογιές, χαρτόνια, χαρτί γκοφρέ, κόλλες γλασέ, πινέλα λεπτά και χοντρά, πανί ζωγραφικής, άχρηστα υλικά, σπάγκοι, γλαστράκια, χώμα, λουλούδια, μουσικά όργανα, μπάλες, σύρμα, κούτες χάρτινες, βιβλία για βοηθητικό υλικό.

Πιο κάτω αναλύονται ενδεικτικές δραστηριότητες ή/και παιχνίδια για κάθε θεματική δραστηριότητα.

ΜΙΚΡΟΙ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΝ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

1. Ο κήπος της τάξης μου

- Ζητήστε από τα παιδιά να φέρουν λουλούδια, σπόρους, βολβούς-χώμα- γλάστρες (αν δεν υπάρχει χώρος στον εξωτερικό χώρο για να φυτέψετε). Αν χρειαστεί να ζητηθεί από τον Σύνδεσμο Γονέων να αγοράσουν κάποια υλικά για λογαριασμό των παιδιών αντί να ζητηθούν εισφορές από τα παιδιά.
- Φτιάξτε λοιπόν τον δικό σας κήπο.
- Ορίστε κάποια άτομα που θα είναι Υπεύθυνοι για τη φροντίδα των λουλουδιών εκ περιτροπής.

2. Κάδοι Ανακύκλωσης (εργαστήριο)

- Βρείτε τρεις κούτες.
- Βάψτε τις κούτες, και διακοσμήστε τις με γκράφιτι, κολάζ κ.ά.
- Κάντε μια τρύπα στις κούτες για να ρίχνουν τα υλικά.
- Γράψτε στον κάθε κάδο την ιδιότητα του (Χαρτί - Γυαλί - Αλουμίνιο).
- Τέλος συνεννοηθείτε με τις τοπικές αρχές (κοινοτικό συμβούλιο, δημαρχείο) για την αποκομίδα τους.

3. Χριστουγεννιάτικο ή πασχαλινό παζαράκι

- Αποφασίστε τι θα φτιάξετε... (χριστουγεννιάτικα ή πασχαλινά στολίδια, κάρτες, κεριά κ.ά.)
- Προσκλήσεις για να καλέσετε τους γονείς και φίλους στο παζαράκι .
- Μπορείτε να φέρετε επίσης πράγματα από το σπίτι που δεν χρειάζεστε πια και να τα πουλήσετε και αυτά.

Με τα λεφτά που θα μαζέψετε...

- Αγοράστε γλυκά, σοκολάτες, κουλουράκια ή μικρά δώρα και πηγαίνετε τα σ' ένα ορφανοτροφείο ή γηροκομείο για να τα μοιράσετε μαζί με τις ευχές σας!

4. Το Πριν και το Μετά... (γιγαντοαφίσα)

- Σε πανί (κάμποτο) 1m x 3m τραβήξτε μια χοντρή γραμμή στη μέση για να το χωρίσετε (μην το κόψετε).
- Το μισό θα είναι το Πριν και το άλλο μισό το Μετά!
- Το Πριν θα αναφέρεται στο περιβάλλον και πώς είναι τώρα το χωριό, η πόλη ή η γειτονιά στην οποία βρίσκεται το σχολείο (π.χ. πολλά κτίρια, χωρίς πράσινο, μέρος για παιχνίδι).
- Το Μετά, θα αναφέρεται στο πώς θα ήθελαν τα παιδιά να είναι το χωριό, η πόλη ή η γειτονιά στην οποία βρίσκεται το σχολείο τους.
- Μαζέψτε αποκόμματα από περιοδικά, φωτογραφίες, υλικά της φύσης, ζωγραφίστε με διάφορα είδη μπογιάς κ.ά.
- Φτιάξτε την πιο μεγάλη αφίσα και κρεμάστε την στο σχολείο με σκοπό να ευαισθητοποιηθούν τόσο τα ίδια τα παιδιά όσο και οι μεγαλύτεροι.

ΜΙΚΡΟΙ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΝ ΣΤΗ ΓΕΙΤΟΝΙΑ

1. Κάνε μια έρευνα ρωτώντας κατοίκους της περιοχής, της γειτονιάς ή του χωριού/δήμου με ποιες αλλαγές πιστεύουν ότι θα γίνει πιο ανθρώπινη η περιοχή, η γειτονιά ή το χωριό. Δημοσιοποίησε τις προτάσεις στην τοπική εφημερίδα, στην ιστοσελίδα του σχολείου ή του χωριού/δήμου.
2. Γέμισε με λουλούδια την αυλή ή το μπαλκόνι σου και παρότρυνε τα άλλα παιδιά της γειτονιάς να κάνουν το ίδιο διοργανώνοντας διαγωνισμό κήπου.
3. Ετοίμασε καλάθια για άχρηστα αντικείμενα που να γράφουν μηνύματα σχετικά με την καθαριότητα και τοποθέτησέ τα στους δρόμους και τα πάρκα της γειτονιάς σου, αφού ζητήσεις άδεια από τους υπευθύνους.
4. Μάθε για τον ναό της ενορίας σου, ποιες δραστηριότητες έχει και παρότρυνε και άλλα παιδιά να βοηθήσουν σε αυτές.
5. Ανέλαβε την φροντίδα μιας όμορφης περιοχής της γειτονιάς σου που δεν την φροντίζει κανείς και οργάνωσε ομαδικά παιχνίδια για να την γνωρίσουν και οι φίλοι σου.
6. Οργάνωσε για μια εβδομάδα “κυνήγι” για τα χαρτιά/σκουπίδια που είναι πεταμένα στους δρόμους της γειτονιάς σου.
7. Πείτε τα καλάντα με τα παιδιά της γειτονιάς και δώστε τα χρήματα που θα μαζέψετε σε μια οικογένεια που τα έχει ανάγκη.
8. Ετοιμάστε δώρα φιλίας και προσφέρετέ τα σε ίδρυμα της περιοχής σας.
9. Κάνετε μια έρευνα στην περιοχή ή την γειτονιά σας και εντοπίστε τις οικογένειες που χρειάζονται στήριξη. Σκεφτείτε δράσεις μέσα από τις οποίες θα μπορέσετε να τις βοηθήσετε.

ΜΙΚΡΟΙ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΝ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ / ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ

1. Μάθε για τις διάφορες κοινωνικές υπηρεσίες του χωριού ή της πόλης που βρίσκεται το σχολείο. Πού βρίσκονται; Πώς μπορείς να επικοινωνήσεις μαζί τους; Τι προσφέρουν (υπηρεσίες υγείας, εκπαιδεύσεις, πυροσβεστική, άμεση δράση, βιβλιοθήκες, παιδικές χαρές, εθελοντικές και μη κυβερνητικές οργανώσεις).
2. Υιοθέτησε με τα παιδιά στην τάξη σου έναν χώρο στο χωριό/πόλη σου (παιδική χαρά, πάρκο, στάσεις λεωφορείου, τηλεφωνικούς θαλάμους) και φροντίστε τα για ένα χρονικό διάστημα. Παρατηρήστε τις αντιδράσεις των συμπολιτών σας.
3. Στην παιδική βιβλιοθήκη του χωριού ή της πόλης που βρίσκεται το σχολείο φτιάξτε μια υπηρεσία δανεισμού ή ανταλλαγής παιχνιδιών δικών σας ή φίλων σας.
4. Διοργανώστε με την τάξη ή το σχολείο μια αιμοδοσία ή ένα πρόγραμμα ψυχαγωγίας για τους ηλικιωμένους του γηροκομείου του χωριού ή της πόλης που βρίσκεται το σχολείο.
5. Φτιάξτε έναν παιδικό τουριστικό οδηγό του χωριού ή της πόλης που βρίσκεται το σχολείο. Προτείνετε περιοχές για παιχνίδι και άθληση.
6. Ετοιμάστε ένα λεύκωμα με ήθη και έθιμα του τόπου (του χωριού ή της πόλης που βρίσκεται το σχολείο) και παρουσιάστε το στην τάξη ή το σχολείο.

ΜΙΚΡΟΙ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

1. Μάθε τρία παραδοσιακά παιχνίδια της πατρίδας μας και παίξτε τα με άλλα παιδιά στη γειτονιά ή στο σχολείο. Έτσι θα μπορέσεις να προσφέρεις στη διάσωση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.
2. Μάθε τον σκοπό και τις εκδηλώσεις Εθελοντικών Οργανώσεων του χωριού ή της πόλης που βρίσκεται το σχολείο και παρουσιάσε τις στην τάξη σου. Βρες τρόπους να συμμετάσχεις σε αυτές.
3. Οργάνωσε σε συνεργασία με άλλα σχολεία έναν ραδιοφωνικό ή τηλεοπτικό μαραθώνιο για την ενίσχυση ενός συλλόγου που ασχολείται με παιδιά.
4. Οργάνωσε μια έκθεση ζωγραφικής ή φωτογραφίας με τοπία της χώρας μας.
5. Βρες παραδοσιακές συνταγές από όλη την Κύπρο με γλυκά και φαγητά που αρέσουν στα παιδιά. Φτιάξε ένα βιβλίο με αυτές.
6. Επισκεφτείτε με την τάξη σου ή το σχολείο ένα απομακρυσμένο χωριό, βρείτε τις ανάγκες του και προσπαθήστε να το κάνετε πιο όμορφο. Φτιάξτε κάδους σκουπιδιών, πινακίδες στους δρόμους κ.ά.

ΜΙΚΡΟΙ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

1. Διάλεξε μέσα από διαφορετικές εφημερίδες ή περιοδικά τουλάχιστον 5 προβλήματα που αφορούν τα παιδιά που ζουν σε χώρες της Ευρώπης και γράψε τις σκέψεις σου για την αντιμετώπισή τους.
2. Γράψε ένα άρθρο στην εφημερίδα του σχολείου σου για το έργο και τη δράση μιας Ευρωπαϊκής Εθελοντικής Οικολογικής Οργάνωσης.
3. Σε όλη την Ευρώπη αναπτύσσουν δράση πολλές Εθελοντικές Οργανώσεις σε διαφορετικούς τομείς, π.χ. περιβάλλον, παιδιά, κ.ά. Ψάξε και βρες πληροφορίες για 6 από αυτές και δημιούργησε ένα αρχείο.
4. Φτιάξε ένα επιτραπέζιο παιχνίδι γνώσεων με θέμα «Ευρωπαϊκές πρωτεύουσες και Ολυμπιακοί αγώνες».
5. Μάθε ποια ζώα ή ψάρια απειλούνται με εξαφάνιση από τις θάλασσες και τα δάση της Ευρώπης και ετοίμασε μια ενημερωτική εκδήλωση στην τάξη σου για την προστασία τους.
6. Επίλεξε 5 χώρες από διαφορετικές περιοχές της Ευρώπης και βρες τη μουσική, τα ήθη και έθιμα που τις αντιπροσωπεύουν και φτιάξε ένα λεύκωμα. Παρουσίασέ το στην τάξη σου.
7. Δημιούργησε ένα βιβλίο «Οι συνταγές της Ευρώπης». Με τη βοήθεια της μητέρας σου ετοίμασε ένα γλυκό από μια ευρωπαϊκή χώρα και πρόσφερε το στην τάξη σου.
8. Ψάξε και μάθε τρόπους ανακύκλωσης των άχρηστων υλικών σε χώρες της Ευρώπης. Παρουσίασε τους τρόπους αυτούς σε έκθεση με σκίτσα και εικόνες-πίνακες στην τάξη σου.
9. Μάθε ένα παραμύθι-θρύλο από μια χώρα της Ευρώπης. Οργάνωσε μια θεατρική παράσταση ή κουκλοθέατρο για τα παιδιά της γειτονιάς σου ή εικονογράφησέ το.

ΜΙΚΡΟΙ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΝ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

1. Φτιάξε μια μικρή κυριακή παραδοσιακή χειροτεχνία και στείλε την σ' έναν μαθητή μιας άλλης χώρας.
2. Μάθε τον σκοπό και τις εκδηλώσεις των οργανώσεων UNESCO, UNICEF. Παρουσίασε τις πληροφορίες αυτές στην τάξη σου. Βρες τρόπο να συμμετέχεις σε αυτές.
3. Βρες μύθους από άλλες χώρες, φτιάξε ένα βιβλίο με αυτούς και χάρισέ το στη βιβλιοθήκη του σχολείου σου.
4. Φτιάξε έναν τουριστικό οδηγό για παιδιά με τα κυριότερα αξιοθέατα της χώρας μας και στείλτε τον ταχυδρομικά ή ηλεκτρονικά σε σχολεία άλλων χωρών.
5. Μάθε 1-2 χορούς μιας ξένης χώρας και παρουσίασέ τους στην τάξη σου.
6. Φαντάσου και δημιούργησε μια παγκόσμια σημαία όλων των χωρών του πλανήτη. Παρουσίασέ την στην τάξη σου.
7. Γνώρισε 3 παγκόσμια προβλήματα που απασχολούν τον πλανήτη μας και πρότεινε λύσεις σε μια ημερίδα που θα γίνει στο σχολείο ή στην Κοινότητα/Δήμο.

ΜΙΚΡΟΙ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΝ ΣΕ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ

1. Προετοίμασε με τη βοήθεια των συμμαθητών σου μια γιορτή από κοινού με μία ειδική τάξη.
2. Ετοίμασε με τη βοήθεια των συμμαθητών σου μια μουσική ή θεατρική παράσταση και παρουσιάστε την σε ένα ειδικό σχολείο.
3. Προετοίμασε χριστουγεννιάτικες, αποκριάτικες ή πασχαλινές χειροτεχνίες και πήγαινε να τις υλοποιήσεις σε μία τάξη ενός ειδικού σχολείου ή προσκάλεσε τα παιδιά μιας τάξης ενός ειδικού σχολείου στη δική σου τάξη.
4. Οργάνωσε να τραγουδήσετε τα κάλαντα με τους φίλους σου προσκαλώντας στην παρέα σας και παιδιά με κινητικά προβλήματα ή προβλήματα όρασεως.
5. Διοργάνωσε ένα παζάρι με χειροτεχνίες παρέα με τα παιδιά μιας τάξης ενός ειδικού σχολείου.
6. Διοργάνωσε μια ημέρα με αθλητικά παιχνίδια με τη συμμετοχή παιδιών από μία τάξη ενός ειδικού σχολείου.
7. Ζήσε μία μέρα μέσα στην τάξη σου με τα μάτια δεμένα. Μοιράσου με τους συμμαθητές σου τα συναισθήματα και τις δυσκολίες που συνάντησες.
8. Πέρασε κάποιες ώρες μιας ημέρας σε αναπηρικό καροτσάκι, προσπάθησε να μετακινηθείς μόνος σου, να παίξεις με τους φίλους σου, να πας στην τουαλέτα.
9. Μάθε στο δακτυλικό αλφάβητο που χρησιμοποιούν τα άτομα με κώφωση να λες: καλημέρα, χαίρετε, αντίο, πώς σε λένε, με λένε...
10. Μάθε να γράφεις το όνομά σου, την τάξη σου, τη διεύθυνση και το τηλέφωνό σου με το αλφάβητο των τυφλών (Μπράιγ).
11. Ανάλαβε μαζί με έναν φίλο σου τη φροντίδα ενός ατόμου με ειδικές ικανότητες για μια εβδομάδα.
12. Ζήτησε από τον δάσκαλο ενός ειδικού σχολείου να σου εξηγήσει τις ιδιαιτερότητες του σχολείου και μοιράσου ό,τι έμαθες με τους συμμαθητές σου.
13. Παρακολούθησε για μια μέρα την εκπαιδευτική διαδικασία σε μια τάξη ενός ειδικού σχολείου και μετέφερε την εμπειρία σου στους συμμαθητές σου.
14. Έλα σε επαφή με κάποιον σύλλογο γονέων και κηδεμόνων ατόμων με ειδικές ικανότητες και πρόσφερε τη βοήθεια σου σε κάποια εκδήλωση που πρόκειται να πραγματοποιήσουν.
15. Σκέψου και οργάνωσε παιχνίδια προσανατολισμού και ψηλάφησης και παίξτε τα με τους συμμαθητές σου με τα μάτια κλειστά. Μοιραστείτε τις δυσκολίες και τα συναισθήματά σας.
16. Οργάνωσε ένα παιχνίδι ζωγραφικής για τους συμμαθητές ή τους φίλους σου. Τα σχέδια θα πρέπει να τα ζωγραφίσετε με το πόδι ή το στόμα.
17. Κάλεσε στο σπίτι σου ή επισκέψου εσύ κάποιο παιδί με ειδικές ικανότητες και προσπάθησε να το φέρεις σε επαφή με άλλους φίλους σου.

Ακολουθούν ενδεικτικά Πιστοποιητικά τα οποία θα δίδονται στα παιδιά που ολοκλήρωσαν κάποιο πρόγραμμα.

ΜΙΚΡΟΙ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ

Το Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας
σε συνεργασία με το Γραφείο Επιτρόπου Εθελοντισμού και
Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων απονέμει το παρόν πιστοποιητικό:

Στον / Στην

Μαθητή/Μαθήτρια.....

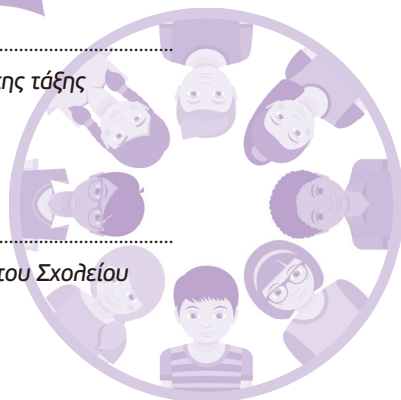
της τάξης του Δημοτικού Σχολείου

.....
που ολοκλήρωσε επιτυχώς τις δραστηριότητες της Ενότητας

**«ΜΙΚΡΟΙ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΝ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ»**

.....
Ο Δάσκαλος / Η Δασκάλα της τάξης

.....
Ο Διευθυντής / Η Διευθύντρια του Σχολείου

ΜΙΚΡΟΙ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ

Το Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας
σε συνεργασία με το Γραφείο Επιτρόπου Εθελοντισμού και
Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων απονέμει το παρόν πιστοποιητικό:

Στον / Στην

Μαθητή/Μαθήτρια.....

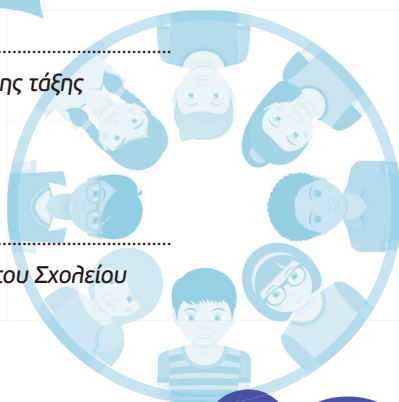
της τάξης του Δημοτικού Σχολείου

.....
που ολοκλήρωσε επιτυχώς τις δραστηριότητες της Ενότητας

**«ΜΙΚΡΟΙ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΝ ΣΤΗ ΓΕΙΤΟΝΙΑ»**

.....
Ο Δάσκαλος / Η Δασκάλα της τάξης

.....
Ο Διευθυντής / Η Διευθύντρια του Σχολείου

ΜΙΚΡΟΙ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ

Το Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας
σε συνεργασία με το Γραφείο Επιτρόπου Εθελοντισμού και
Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων απονέμει το παρόν πιστοποιητικό:

Στον / Στην

Μαθητή/Μαθήτρια.....

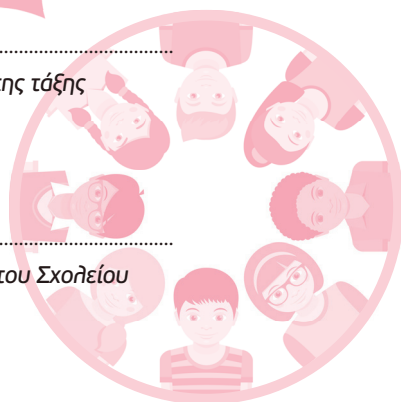
της τάξης του Δημοτικού Σχολείου

.....
που ολοκλήρωσε επιτυχώς τις δραστηριότητες της Ενότητας

**«ΜΙΚΡΟΙ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΝ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ / ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ»**

.....
Ο Δάσκαλος / Η Δασκάλα της τάξης

.....
Ο Διευθυντής / Η Διευθύντρια του Σχολείου

ΜΙΚΡΟΙ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ

Το Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας
σε συνεργασία με το Γραφείο Επιτρόπου Εθελοντισμού και
Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων απονέμει το παρόν πιστοποιητικό:

Στον / Στην

Μαθητή/Μαθήτρια.....

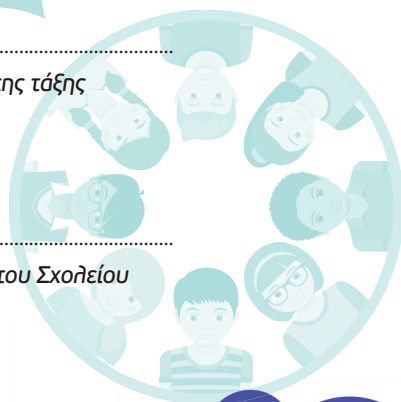
της τάξης του Δημοτικού Σχολείου

.....
που ολοκλήρωσε επιτυχώς τις δραστηριότητες της Ενότητας

**«ΜΙΚΡΟΙ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ»**

.....
Ο Δάσκαλος / Η Δασκάλα της τάξης

.....
Ο Διευθυντής / Η Διευθύντρια του Σχολείου

ΜΙΚΡΟΙ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ

Το Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας
σε συνεργασία με το Γραφείο Επιτρόπου Εθελοντισμού και
Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων απονέμει το παρόν πιστοποιητικό:

Στον / Στην

Μαθητή/Μαθήτρια.....

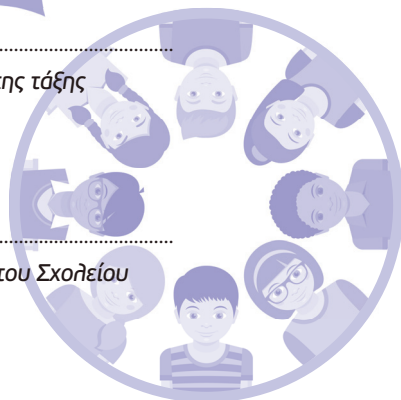
της τάξης του Δημοτικού Σχολείου

.....
που ολοκλήρωσε επιτυχώς τις δραστηριότητες της Ενότητας

**«ΜΙΚΡΟΙ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ»**

.....
Ο Δάσκαλος / Η Δασκάλα της τάξης

.....
Ο Διευθυντής / Η Διευθύντρια του Σχολείου

ΜΙΚΡΟΙ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ

Το Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας
σε συνεργασία με το Γραφείο Επιτρόπου Εθελοντισμού και
Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων απονέμει το παρόν πιστοποιητικό:

Στον / Στην

Μαθητή/Μαθήτρια.....

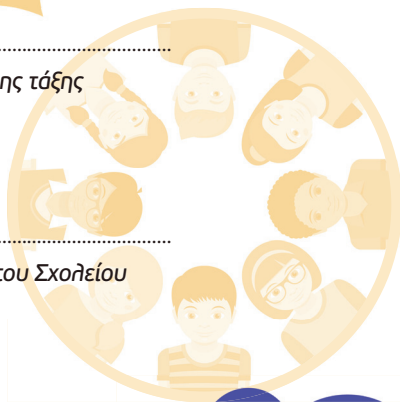
της τάξης του Δημοτικού Σχολείου

.....
που ολοκλήρωσε επιτυχώς τις δραστηριότητες της Ενότητας

**«ΜΙΚΡΟΙ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΝ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ»**

.....
Ο Δάσκαλος / Η Δασκάλα της τάξης

.....
Ο Διευθυντής / Η Διευθύντρια του Σχολείου

ΜΙΚΡΟΙ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ

Το Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας
σε συνεργασία με το Γραφείο Επιτρόπου Εθελοντισμού και
Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων απονέμει το παρόν πιστοποιητικό:

Στον / Στην

Μαθητή/Μαθήτρια.....

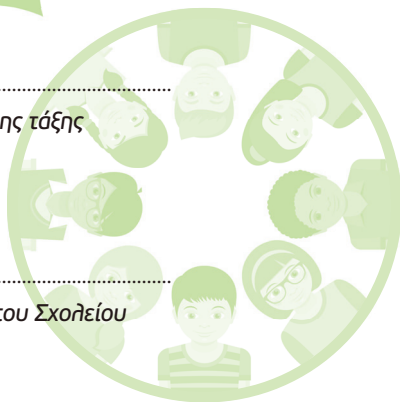
της τάξης του Δημοτικού Σχολείου

.....
που ολοκλήρωσε επιτυχώς τις δραστηριότητες της Ενότητας

**«ΜΙΚΡΟΙ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΝ ΣΕ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ
ΕΙΔΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ»**

.....
Ο Δάσκαλος / Η Δασκάλα της τάξης

.....
Ο Διευθυντής / Η Διευθύντρια του Σχολείου

ΜΙΚΡΟΙ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ

Το Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας
σε συνεργασία με το Γραφείο Επιτρόπου Εθελοντισμού και
Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων απονέμει το παρόν πιστοποιητικό:

Στον / Στην

Μαθητή/Μαθήτρια.....

της τάξης του Δημοτικού Σχολείου

που ολοκλήρωσε επιτυχώς τις δραστηριότητες της Ενότητας

**«ΜΙΚΡΟΙ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΝ - ΜΙΚΡΟΙ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ
ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΟΙ ΠΟΛΙΤΕΣ»**

.....
Ο Δάσκαλος / Η Δασκάλα της τάξης

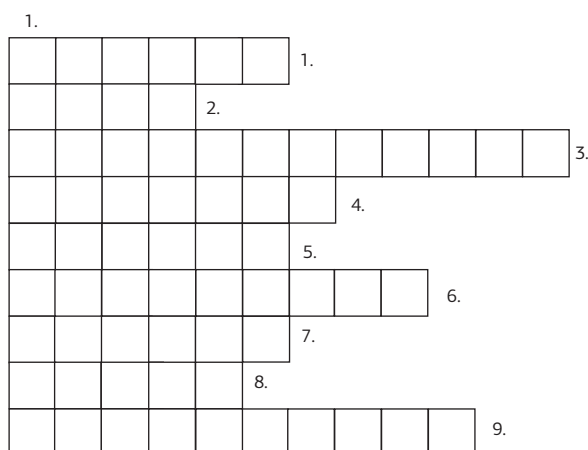
.....
Ο Διευθυντής / Η Διευθύντρια του Σχολείου

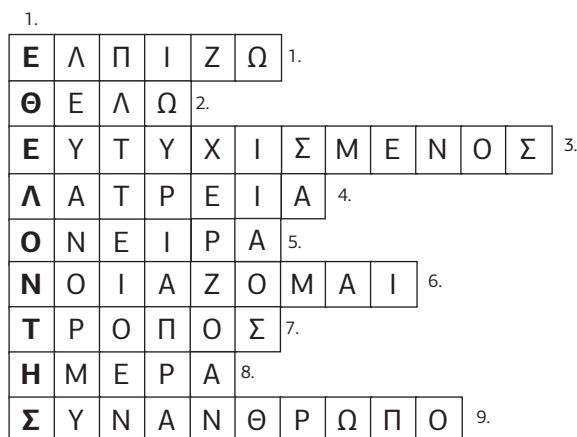
Για σκοπούς εξακρίβωσης ή διαπίστωσης κατά πόσο τα παιδιά έχουν κατανοήσει την έννοια και τις αξίες του εθελοντισμού παρατίθενται πιο κάτω ενδεικτικές ασκήσεις ή/και παιχνίδια.

1. Κρυπτόλεξο - Βρες τη λέξη που σχηματίζεται στο 1 καθέτως

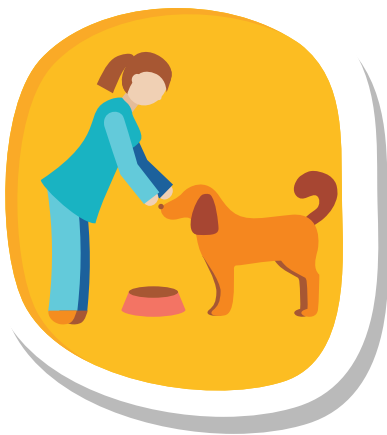
1. Ρήμα από τη λέξη ελπίδα
2. Ρήμα από τη λέξη θέληση
3. Όταν δεν είμαι δυστυχισμένος, είμαι
4. Υπερβολική αγάπη
5. Τα βλέπουμε το βράδυ όταν κοιμόμαστε
6. Ρήμα που δείχνει ότι ενδιαφέρομαι για τον συνάνθρωπό μου
7. Πάντα υπάρχει να βοηθήσεις κάποιον
8. Η 5η Δεκεμβρίου είναι η παγκόσμια Εθελοντισμού
9. Βοηθώ και αγαπώ τον

Λύση:

2. Περιγράψετε την εθελοντική δραστηριότητα που παρουσιάζει η κάθε μια από τις παρακάτω εικόνες:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Σπάσε τα «μαύρα μπαλόνια»

Αν θεωρήσουμε ότι τα «μαύρα μπαλόνια» συμβολίζουν όλα τα άσχημα και τα δύσκολα της ζωής τότε σκέψου πώς μπορείς να τα μετατρέψεις σε όμορφα και χαρούμενα. Ξεκίνησε με το σπάσιμο του «μαύρου μπαλονιού» και αντικατέστησέ το με ένα άλλο που θα γράφει επάνω λέξεις που συμβολίζουν την αγάπη και τον εθελοντισμό. Έτσι, για κάθε μπαλόνι που σπάζει θα δημιουργείτε ένα καινούργιο με νέο χρώμα και με τη λέξη που επιλέγηκε αποτυπωμένη επάνω. Παραδείγματα:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Ο ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΣΤΑΣΗ ΖΩΗΣ

Τι είναι ο Εθελοντισμός;

- Είναι μια στάση ζωής με ανιδιοτέλεια, αξίες και αρετές.
- Επενδύει στην κοινωνική αλληλεγγύη και συνοχή.
- Προάγει την ενεργό συμμετοχή των πολιτών.
- Αναπτύσσει στον εθελοντή νέες ικανότητες και δεξιότητες.
- Δίνει εμπειρίες, γνώσεις και νέο περιεχόμενο στη ζωή των ατόμων.
- Συμβάλλει στην αντιμετώπιση των κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών προβλημάτων.
- Προσφέρει ευκαιρίες εξεύρεσης εργασίας, καταπολεμώντας την ανεργία.

Έρθε επιτέλους η ώρα να συμβάλουμε όλοι στον εθελοντισμό έτσι ώστε η κοινωνία να τύχει στήριξης και αναγνώρισης.

Με την ουσιαστική συμμετοχή σας, προσφέρετε και εσείς για μια καλύτερη κοινωνία.

Συμμετέχω
– Διαμορφώνω!

Γίνε Εθελοντής.
Κάνε τη διαφορά!

Όλοι μαζί,
μπορούμε
καλύτερα!

Γιατί ο
Εθελοντισμός
είναι Πολιτισμός!

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΕΘΕΛΟΝΤΗ

Η έγκριση από το Υπουργικό Συμβούλιο της υπό αναφορά Διακήρυξης, θεσμοθετεί πολιτικά, ένα έγγραφο το οποίο ενδυναμώνει και βελτιώνει τον τρόπο λειτουργίας του Εθελοντικού Κινήματος, καθορίζοντας μια κοινή βάση, για τον εκσυγχρονισμό του Εθελοντικού κινήματος.

Η υιοθέτηση της Διακήρυξης των «Δικαιωμάτων και Ευθυνών των Εθελοντών» από την Κυπριακή Δημοκρατία, είναι ένα σημαντικό βήμα στην αναγνώριση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης (Εθελοντισμός).

Την πολιτική του Προέδρου της Δημοκρατίας για την στήριξη και εκσυγχρονισμό του Εθελοντικού Κινήματος, εφαρμόζει το Γραφείο του Επιτρόπου Εθελοντισμού και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων.

Εισαγωγή

Η πρόσβαση σε ευκαιρίες εθελοντισμού και ενεργού πολιτότητας είναι δικαίωμα και όχι προνόμιο. Κάθε άτομο έχει το δικαίωμα να εργαστεί εθελοντικά οπουδήποτε αυτός επιλέξει.

Για να προωθηθεί η νοοτροπία της συμμετοχής, της προσωπικής και υπεύθυνης ανάπτυξης, και της ενεργού πολιτότητας στην Κύπρο, πρέπει να δοθεί πρόσβαση, καθώς και ενθάρρυνση στους πολίτες να συμμετάσχουν σε εθελοντικές δραστηριότητες. Ωστόσο, πρωτίστως, οι εθελοντές πρέπει να ενδυναμωθούν με τα δικαιώματα που ανταποκρίνονται στις ανάγκες και στα καθήκοντά τους. Ο εθελοντισμός χρειάζεται ένα δυναμικό και ευνοϊκό περιβάλλον. Η πλήρης και αποτελεσματική εφαρμογή των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων του παρόντος εγγράφου θα βελτιώσει τις συνθήκες για τους εθελοντές και τον εθελοντισμό.

Η Διακήρυξη βασίζεται στα δικαιώματα, τους κανόνες, τις αρχές, τα πρότυπα και τους στόχους τού εθελοντισμού, αναγνωρίζει το συγκεκριμένο πλαίσιο και τις διάφορες μορφές του εθελοντισμού. Καθιερώνει τους εθελοντές ως ενεργούς κατόχους δικαιωμάτων και δημιουργεί αντίστοιχες υποχρεώσεις.

Η βάση της Διακήρυξης αυτής, βασίζεται στα δικαιώματα του εθελοντισμού στην Ευρώπη, όπως αντικατοπτρίζεται στα βασικά έγγραφα και εργαλεία των Ηνωμένων Εθνών, του Συμβουλίου της Ευρώπης, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των περίπου 40 Ευρωπαϊκών Δικτύων που δραστηριοποιούνται στον τομέα του εθελοντισμού.

Η επένδυση στον Εθελοντισμό αποτελεί επένδυση στην κοινωνική συνοχή. Κατ' επέκταση, η αξία του εθελοντισμού χρειάζεται πλήρη αναγνώριση.

Η αναγνώρισή της, δημιουργεί την αίσθηση της ενεργού πολιτότητας, της συμβολής στο κοινό καλό, στο ανθρώπινο και το κοινωνικό κεφάλαιο. Επιπλέον, είναι μια πηγή οικονομικής ανάπτυξης, είναι ο δρόμος για την ενσωμάτωση και την απασχόληση, ένα θετικό αποτέλεσμα και ένας μηχανισμός για τη βελτίωση της συνοχής. Ο εθελοντισμός μειώνει επίσης τις οικονομικές, τις κοινωνικές και τις περιβαλλοντικές ανισότητες.

Η Διακήρυξη προάγει και τον ρόλο των συμμετοχικών οργανισμών και φορέων, πράγμα που σημαίνει ότι οι εθελοντές πρέπει να έχουν πρόσβαση στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, και συνεπώς να αποτελούν ενεργό μέρος της ζωής του οργανισμού, ως οι κύριοι φορείς εθελοντισμού.

Ταυτόχρονα, η Διακήρυξη αναγνωρίζει τη διαφορετικότητα των εθελοντικών δραστηριοτήτων και τους διαφορετικούς τομείς στους οποίους δραστηριοποιείται. Επιπρόσθετα, απεικονίζει τις ανάγκες όλων των εθελοντών, συνεπώς περιλαμβάνονται επίσης τα δικαιώματα των ενεργών πολιτών που προσφέρουν εθελοντική εργασία εκτός του πλαισίου των φορέων εθελοντισμού.

Ο Χάρτης των «Δικαιωμάτων και Ευθυνών των Εθελοντών» δημιουργεί μια κοινή κατανόηση του ορισμού των εθελοντών, των εθελοντικών δραστηριοτήτων και των φορέων εθελοντισμού από το τοπικό έως το ευρωπαϊκό επίπεδο και παρέχει ένα κοινό σύνολο πλαίσιο των δικαιωμάτων των εθελοντών και των φορέων εθελοντισμού.

Το έγγραφο αυτό, χρησιμεύει ως μια έκκληση για τον σχεδιασμό και την αναβάθμιση πολιτικών που σχετίζονται με τον εθελοντισμό σε όλα τα επίπεδα, εστιάζοντας στον καθορισμό και την αναφορά των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των εθελοντών.

Η υιοθέτηση της Διακήρυξης των «Δικαιωμάτων και Ευθυνών των Εθελοντών» από την Κυπριακή Δημοκρατία, είναι ένα σημαντικό βήμα στην αναγνώριση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης (Εθελοντισμός).

ΜΕΡΟΣ Ι

ΟΡΙΣΜΟΣ

1. Ορισμός του εθελοντή

Ο εθελοντής είναι πολίτης, που έχοντας ελεύθερη βούληση, διεξάγει δραστηριότητες προς όφελος της κοινωνίας. Αυτές οι δραστηριότητες διεξάγονται για μη κερδοσκοπικό σκοπό, προσφέροντας στην προσωπική ανάπτυξη του εθελοντή, ο οποίος αφιερώνει τον χρόνο και την ενέργειά του για το γενικό καλό χωρίς οικονομική ανταμοιβή.

2. Ορισμός των φορέων εθελοντισμού

Οι φορείς εθελοντισμού είναι μη κερδοσκοπικές οργανώσεις, ομάδες και φορείς, που είναι ανεξάρτητες και αυτοδιοικούμενες. Δραστηριοποιούνται στη δημόσια ζωή και η δραστηριότητά τους πρέπει να συμβάλλει στο κοινό καλό.

3. Ορισμός εθελοντικής δραστηριότητας

Οι εθελοντικές δραστηριότητες διεξάγονται από εθελοντές. Η δραστηριότητα αυτή διεξάγεται για ένα μη κερδοσκοπικό σκοπό, με στόχο τη βελτίωση της κοινωνίας και δεν αντικαθιστά έμμισθο προσωπικό. Η δραστηριότητα μπορεί να πραγματοποιηθεί από φορέα εθελοντισμού ή με πρωτοβουλία ενός εθελοντή.

ΜΕΡΟΣ II

1. Δικαιώματα του εθελοντή

Βασικά δικαιώματα

Άρθρο 1

Ο κάθε πολίτης που προσφέρει σε εθελοντική δραστηριότητα, έχει το δικαίωμα να έχει την ιδιότητα του «εθελοντή», εφόσον το επιθυμεί. Τότε ο εθελοντής πρέπει να έχει όλα τα βασικά δικαιώματα, όπως αναφέρονται στη Διακήρυξη.

Άρθρο 2

Οι εθελοντές δικαιούνται πλήρη προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους, κατά τη διεξαγωγή της εθελοντικής δραστηριότητας.

Άρθρο 3

Κάθε πολίτης έχει δικαίωμα στην ίση πρόσβαση σε ευκαιρίες εθελοντισμού και προστασία ενάντια σε όλες τις μορφές διακρίσεων, όπως διακρίσεις λόγω ηλικίας, φύλου, σεξουαλικής ταυτότητας, φυλής, χρώματος, γλώσσας, αναπηρίας, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικής ή κοινωνικής προέλευσης, εθνικής μειονότητας, γέννησης, και δεν πρέπει να υφίσταται διακρίσεις με βάση το παρελθόν ή τις πεποιθήσεις του.

Άρθρο 4

Κανείς δεν μπορεί να περιορίζεται από νόμο ή οποιουσδήποτε άλλους κανονισμούς, από το να συμμετέχει σε μια εθελοντική δραστηριότητα της επιλογής του, εφόσον η εθελοντική δραστηριότητα διεξάγεται με σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα και συμβάλλει στο κοινό καλό.

Άρθρο 5

Όλοι οι εθελοντές θα πρέπει να ενημερώνονται σχετικά με τα δικαιώματα και τις ευθύνες τους.

Άρθρο 6

Κάθε εθελοντής έχει δικαίωμα στην κοινωνική προστασία κατά τη διάρκεια της εθελοντικής δραστηριότητας με τη μορφή της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και της ασφάλισης αστικής ευθύνης.

Άρθρο 7

Κάθε εθελοντής έχει το δικαίωμα να συμβιβάζει την εθελοντική δραστηριότητά του με την ιδιωτική και επαγγελματική ζωή του, και έτσι μπορεί να επιτύχει έναν ορισμένο βαθμό ευελιξίας κατά τη διάρκεια της εθελοντικής δραστηριότητας. Κάθε εθελοντής έχει επιπλέον το δικαίωμα να αρνηθεί εργασίες που θα ήταν αντίθετες με τις πεποιθήσεις του και / ή το φρόνημά του.

Άρθρο 8

Κάθε εθελοντής έχει το δικαίωμα να εργαστεί εθελοντικά εκτός της χώρας διαμονής ή γέννησής του. Ως εκ τούτου, εάν απαιτείται θεώρηση διαβατηρίου, θα πρέπει να μπορεί να αποκτηθεί χωρίς χρέωση μέσα από μια ανοικτή, προσιτή και διαφανή διαδικασία, η οποία να ευνοεί και θα ενθαρρύνει την κινητικότητα των εθελοντών.

Δικαίωμα στην υποστήριξη από φορείς εθελοντισμού

Άρθρο 9

Κάθε εθελοντής δικαιούται την επιστροφή των εξόδων που προέκυψαν σε σχέση με την υλοποίηση της εθελοντικής δραστηριότητας (μόνο κάλυψη εξόδων του εθελοντή για τη συγκεκριμένη δραστηριότητα, χωρίς να συμπεριλαμβάνεται οποιαδήποτε αμοιβή ή άλλη αποζημίωση).

Άρθρο 10

Κάθε εθελοντής δικαιούται να αντιμετωπίζεται σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες, τις αρχές, τα πρότυπα και τους στόχους των πολιτικών εθελοντισμού.

Άρθρο 11

Κάθε εθελοντής δικαιούται μια συνεκτική περιγραφή καθηκόντων, που να του επιτρέπει να εφαρμόσει την εθελοντική δραστηριότητα έχοντας ένα σαφές πλαίσιο των σκοπών και των στόχων. Η περιγραφή των εργασιών, στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, θα πρέπει να έχει αναπτυχθεί και συμφωνηθεί από κοινού μεταξύ του φορέα εθελοντισμού και του εθελοντή και, αν χρειαστεί, θα πρέπει να επικαιροποιείται κατά τη διάρκεια της εθελοντικής δραστηριότητας. Επιπλέον, θα πρέπει να ορίζεται ότι οι εθελοντές και το έμμοιθο προσωπικό (εκεί που υπάρχει) έχουν συμπληρωματικούς ρόλους και οι φορείς εθελοντισμού πρέπει να εξασφαλίζουν ότι υπάρχει καλή συνεργασία μεταξύ των δύο αυτών κατηγοριών προσωπικού.

Άρθρο 12

Κάθε εθελοντής δικαιούται υποστήριξη και ανατροφοδότηση κατά την εθελοντική δραστηριότητα. Αυτό περιλαμβάνει την προετοιμασία της δραστηριότητας, προσωπική καθοδήγηση και βοήθεια κατά την υλοποίηση της δραστηριότητας, σωστή αξιολόγηση και απολογισμό μετά από την ολοκλήρωση της δραστηριότητας, και πλήρη υποστήριξη στην υλοποίηση των απαιτούμενων δραστηριοτήτων παρακολούθησης.

Άρθρο 13

Κάθε εθελοντής έχει το δικαίωμα να συμμετέχει στη διαδικασία λήψης αποφάσεων σχετικά με την εθελοντική δραστηριότητα. Επιπλέον, ο κάθε εθελοντής πρέπει να έχει πρόσβαση στις δημοκρατικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων των φορέων. Ο εθελοντής πρέπει να έχει κάποια ιδιοκτησία της δράσης, μέσω της διαδικασίας συναπόφασης κατά την εφαρμογή της, και το δικαίωμα να συμμετέχει στις δημοκρατικές διαδικασίες που σχετίζονται με τη δράση αυτή.

Δικαιώματα στην προσωπική ανάπτυξη

Άρθρο 14

Κάθε εθελοντής δικαιούται την απαραίτητη εκπαιδευτική υποστήριξη και κατάρτιση, προκειμένου να εφαρμόσει με τον καλύτερο τρόπο τις γνώσεις και δεξιότητές του στην υλοποίηση της εθελοντικής δραστηριότητας.

Άρθρο 15

Κάθε εθελοντής έχει το δικαίωμα να του αναγνωρίζονται από επίσημες εκπαιδευτικές και επαγγελματικές δομές και θεσμούς η συμβολή του, οι δεξιότητες και οι ικανότητες που αποκτά μέσω των εθελοντικών δραστηριοτήτων. Οι εθελοντές θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να αναπτύξουν νέες δεξιότητες και ικανότητες και τον χώρο για να ανακαλύψουν, να πειραματιστούν και να αναπτύξουν τον δικό τους τρόπο άτυπης μάθησης.

Άρθρο 16

Κάθε εθελοντής έχει το δικαίωμα, εφόσον απαιτείται από την εθελοντική δραστηριότητα, της ευελιξίας του χρόνου εργασίας και των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, προκειμένου να αναλάβει εθελοντικές δραστηριότητες. Σε περίπτωση που η εφαρμογή των εθελοντικών δραστηριοτήτων απαιτεί κάποια ευελιξία από την πλευρά των συμβατικών ή των εκπαιδευτικών υποχρεώσεων, ο εθελοντής πρέπει να επιδιώξει την επίτευξη συμφωνίας από τον ανάδοχο ή τον εκπαιδευτικό φορέα.

2. Ευθύνες του Εθελοντή

Άρθρο 17

Κάθε εθελοντής σέβεται τους κανόνες δικαίου και της μη διάκρισης σε όλη τη διάρκεια της εθελοντικής του δραστηριότητας.

Άρθρο 18

Ο εθελοντής έχει την ευθύνη να σεβαστεί την ακεραιότητα, την αποστολή, τους στόχους και τις αξίες του φορέα εθελοντισμού.

Άρθρο 19

Κάθε εθελοντής σέβεται τις δεσμεύσεις που γίνονται με τον φορέα εθελοντισμού όσον αφορά τη χρονική διάρκεια, την προσπάθεια και την ποιότητα που απαιτείται, όπως αυτές έχουν συμφωνηθεί από κοινού.

Άρθρο 20

Ο εθελοντής έχει την ευθύνη να συμμετέχει σε σχετικές για τον ίδιο καταρτίσεις που προσφέρονται και σχετίζονται με τις δεξιότητες που απαιτούνται για την εκτέλεση των συμφωνημένων στόχων. Η κατάρτιση πρέπει να είναι δωρεάν για τον εθελοντή.

Άρθρο 21

Κάθε εθελοντής σέβεται την εμπιστευτικότητα των πληροφοριών (της οργάνωσης), ιδίως όσον αφορά τις νομικές υποθέσεις και σχετικές με τα προσωπικά δεδομένα των μελών, του προσωπικού και των δικαιούχων των εθελοντικών δραστηριοτήτων.

Άρθρο 22

Ο εθελοντής καταλαβαίνει ότι ο εθελοντισμός έχει ως κύριο στόχο, τα οφέλη για το κοινό καλό ή την κοινωνία.

Άρθρο 23

Κάθε εθελοντής συνεργάζεται με άλλους εθελοντές εντός της οργάνωσης, ανάλογα με την περίπτωση και συμβάλλει στη βιωσιμότητα της οργάνωσης μέσα από την επικοινωνία με τους άλλους.

ΜΕΡΟΣ III

1. Δικαιώματα των φορέων εθελοντισμού

Άρθρο 24

Μη κερδοσκοπικές Οργανώσεις, ομάδες και φορείς, οι οποίες είναι ανεξάρτητες και αυτοδιοικούμενες, καθώς και άλλες μη κερδοσκοπικές οντότητες ή δημόσιες αρχές που παρέχουν ευκαιρίες εθελοντισμού, δικαιούνται το καθεστώς του φορέα εθελοντισμού.

Άρθρο 25

Οι φορείς εθελοντισμού έχουν δικαίωμα για ένα σταθερό και βιώσιμο πλαίσιο στήριξης και ευνοϊκό περιβάλλον, περιλαμβανομένων των κατάλληλων υποδομών και διαδικασιών χρηματοδότησης.

Άρθρο 26

Οι φορείς εθελοντισμού έχουν δικαίωμα να συμμετέχουν σε πολιτικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων σε όλα τα επίπεδα στον τομέα του εθελοντισμού, εκπροσωπώντας τα συμφέροντα και τις ανάγκες των εθελοντών. Λαμβάνοντας υπόψη την εμπειρία των φορέων εθελοντισμού, ως οι φορείς που είναι πιο κοντά στον εθελοντή, θα πρέπει να ζητείται η γνώμη τους στα θέματα που τους αφορούν.

Άρθρο 27

Οι φορείς εθελοντισμού δεν θα πρέπει να φορολογούνται για τα έσοδά τους.

Άρθρο 28

Εθελοντικοί φορείς, θα μπορούν να επιλέγουν εθελοντές σύμφωνα με την αποστολή και τις ειδικές δεξιότητες και το προφίλ των εθελοντών, εάν ορισμένες εθελοντικές δραστηριότητες το απαιτούν (μόνο σε εξειδικευμένες δράσεις).

2. Ευθύνες των φορέων εθελοντισμού

Βασικές ευθύνες

Άρθρο 29

Οι φορείς εθελοντισμού δεσμεύονται να αναπτύξουν κοινή εθελοντική πολιτική που να σέβεται τα δικαιώματα του εθελοντή.

Άρθρο 30

Οι εθελοντικοί οργανισμοί θα πρέπει να εξοικειωθούν με το ισχύον νομικό πλαίσιο για τον εθελοντισμό και να εφαρμόζουν όλες τις νομικές πτυχές που αφορούν την εφαρμογή και πολιτικές του εθελοντισμού.

Άρθρο 31

Οι φορείς εθελοντισμού θα εξασφαλίζουν την ελαχιστοποίηση των κινδύνων και θα παρέχουν σαφή καθοδήγηση για τον εθελοντή. Στο πλαίσιο αυτό, ο φορέας δεσμεύεται για τη διασφάλιση όσο το δυνατόν ασφαλέστερου περιβάλλοντος για τον εθελοντή και την παροχή πλήρους ενημέρωσής του, σχετικά με τους πιθανούς κινδύνους που σχετίζονται με την εθελοντική δραστηριότητα.

Άρθρο 32

Οι φορείς εθελοντισμού προσφέρουν ισότιμη και διαφανή πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με ευκαιρίες εθελοντισμού, καθώς και σχετικά με τα δικαιώματα και τις ευθύνες των εθελοντών.

Άρθρο 33

Οι φορείς εθελοντισμού θέτουν σε ισχύ ισότιμες και χωρίς αποκλεισμούς διαδικασίες πρόσληψης για τις εθελοντικές δραστηριότητες. Θα πρέπει να προσδιορίζουν τα εμπόδια και να αναπτύσσουν μέτρα για την αντιμετώπισή τους, προκειμένου να συμμετέχουν ποικίλες ομάδες της κοινωνίας των πολιτών.

Άρθρο 34

Οι εθελοντικές οργανώσεις διασφαλίζουν την κατάλληλη ασφάλιση που καλύπτει την κοινωνική προστασία, με τη μορφή της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και της ασφάλισης αστικής ευθύνης για τον εθελοντή κατά τη διάρκεια της εθελοντικής δραστηριότητας.

Άρθρο 35

Οι φορείς εθελοντισμού θα προωθούν τον εθελοντισμό και τα οφέλη του για την κοινωνία και για τον πολίτη.

Ευθύνες για την υποστήριξη των εθελοντών

Άρθρο 36

Οι φορείς εθελοντισμού επιστρέφουν τα έξοδα που έχει επωμισθεί ο εθελοντής και προκύπτουν σε σχέση με την υλοποίηση της εθελοντικής δραστηριότητας.

Άρθρο 37

Οι εθελοντικές οργανώσεις δίνουν σαφή περιγραφή των εργασιών για τη δραστηριότητα που πρέπει να πραγματοποιήσει ο εθελοντής. Το περιεχόμενο της περιγραφής της δράσης θα πρέπει, στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, να έχει αναπτυχθεί και συμφωνηθεί από κοινού από τον φορέα εθελοντισμού και τον εθελοντή και, αν χρειαστεί, θα πρέπει να επικαιροποιείται κατά τη διάρκεια της εθελοντικής δραστηριότητας.

Άρθρο 38

Οι φορείς εθελοντισμού δεσμεύονται για την ανάπτυξη και την εφαρμογή προτύπων ποιότητας που θα εξασφαλίζουν την κατάλληλη προετοιμασία και ενημέρωση, θα προσφέρουν προσωπική καθοδήγηση, υποστήριξη και παρακολούθηση σε όλη τη διαδικασία, σαφείς μηχανισμούς αξιολόγησης και την πλήρη υποστήριξη στην υλοποίηση των απαιτούμενων δραστηριοτήτων. Ο φορέας εθελοντισμού θα πρέπει να έχει σύστημα διασφάλισης της ποιότητας των δράσεων που αναλαμβάνει.

Άρθρο 39

Οι φορείς εθελοντισμού προσφέρουν στους εθελοντές τα απαραίτητα μέσα και πρόσβαση σε υπάρχοντες πόρους και εργαλεία, ώστε να μπορέσουν να εφαρμόσουν τις συμφωνηθείσες δραστηριότητες.

Άρθρο 40

Οι εθελοντικές οργανώσεις, εξασφαλίζουν την αποτελεσματική προσαρμογή και διαδικασία αναφοράς για τους εθελοντές, προκειμένου να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα των εθελοντικών δραστηριοτήτων.

Άρθρο 41

Οι φορείς εθελοντισμού θα εξασφαλίζουν το δικαίωμα συμμετοχής στη διαδικασία λήψης αποφάσεων για τους εθελοντές σε σχέση με την εθελοντική δραστηριότητα. Οι φορείς εθελοντισμού θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι εθελοντές αισθάνονται ιδιοκτησία της δράσης, μέσω της διαδικασίας συναπόφασης και το δικαίωμα να συμμετέχουν στις δημοκρατικές διαδικασίες που σχετίζονται με αυτή. Ο φορέας εθελοντισμού θα πρέπει να διασφαλίζει πρόσβαση για τους εθελοντές, προκειμένου να συμμετέχουν στη λειτουργία της οργάνωσης και στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Επιπλέον, θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι οι εθελοντές έχουν την αυτονομία να αναπτύξουν τις δικές τους πρωτοβουλίες, εφόσον συμβάλλουν στους σκοπούς της οργάνωσης.

..... Συνεργασία και συνέργειες φορέων Εθελοντισμού

Άρθρο 42

Οι φορείς εθελοντισμού εξασφαλίζουν την απαραίτητη στήριξη για όσους θέλουν να γίνουν εθελοντές, για συγκεκριμένες ομάδες-στόχους ενδεχόμενων εθελοντών, όπως είναι τα άτομα με ειδικές ανάγκες, με προβλήματα ψυχικής υγείας, ανήλικοι, ή ηλικιωμένοι.

Ευθύνες για την υποστήριξη της προσωπικής ανάπτυξης του εθελοντή

Άρθρο 43

Οι φορείς εθελοντισμού εξασφαλίζουν την αναγκαία εκπαιδευτική υποστήριξη για τους εθελοντές σε όλη τη διαδικασία. Επιπλέον, πρέπει να εξασφαλίζουν ότι ο εθελοντής έχει τη δυνατότητα να αναπτύξει δεξιότητες και ικανότητες και έχει στη διάθεσή του τα εργαλεία ώστε συνειδητά να προβληματιστεί σχετικά με τις διαδικασίες μάθησης.

Άρθρο 44

Οι φορείς εθελοντισμού εξασφαλίζουν ότι θα τεθούν σε εφαρμογή τα μέσα για την αναγνώριση των ικανοτήτων και των δεξιοτήτων που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια της εθελοντικής δραστηριότητας, σε συνεργασία με τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές δομές, και τα θεσμικά όργανα.

Άρθρο 45

Οι εθελοντικές οργανώσεις διασφαλίζουν την προστασία της ιδιωτικής, προσωπικής και επαγγελματικής ζωής του εθελοντή.

Συνεργασία και συνέργειες φορέων Εθελοντισμού

Άρθρο 46

Οι φορείς εθελοντισμού θα πρέπει να δημιουργούν δίκτυα, ανά τομέα δραστηριοτήτων και θεματικής (Περιβάλλον, Υγείας, κτλ.), ώστε να υπάρχει καλύτερος συντονισμός και μεγιστοποίηση στην αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, υποδομών και χορηγιών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική:

Γραφείο Επιτρόπου Εθελοντισμού και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων. Διακήρυξη των Δικαιωμάτων και Ευθυνών των Εθελοντών/Εθελοντριών, Λευκωσία, 2013.

Γραφείο Επιτρόπου Εθελοντισμού και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων. Ο Εθελοντισμός είναι στάση ζωής, Λευκωσία, 2014.

ΕΚΠΕΘΕ-Ευρωπαϊκή Έκφραση, Οδηγός Προσέγγισης Εθελοντών, Αθήνα, 2006. Προσβάσιμο στην ηλ.διεύθυνση: www.ekfrasi.gr/UserFiles/programmes/alkistis_odigos_ethelonton.pdf

Θάνου, Ε. (2011), Τι είναι και τι προσφέρει ο εθελοντισμός. Βήμα, 18/12/2011. Προσβάσιμο στην ηλ.διεύθυνση: www.slideshare.net/thanasisathanasiou14/ss-29446934?related=2

Μάγκου, Μ. (2012). Διδάσκοντας τον Εθελοντισμό. Αθήνα: Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς. Προσβάσιμο στην ηλ.διεύθυνση: www.slideshare.net/pappa_anna/egxeiridio-ethelontismos

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, (2015) Μικρός Εθελοντής, Αθήνα Προσβάσιμο στην ηλ.διεύθυνση: olympiakipaideia.instore.gr/gr/download/books/MEthelontis_v1.pdf

Ξενόγλωσσον:

Huber, M. (1999). Apprendre en projets: La Pédagogie du projet-élèves, Lyon: Chronique Sociale.

Jeffs, T., Smith, M. (1990). Educating informal educators. In T Jeffs, M Smith (Editors) Using Informal Education, Buckingham: Open University Press.

Lopez, E. (2015). Definition of Volunteer Service. Free Management Library. Accessible at: www.ehow.com/facts_5114452_definition-volunteer-service.html

Raynal, F., Rieunier, A. (1997). Pédagogie: Dictionnaire des concepts clés (Apprentissages, formation et psychologie cognitive), Paris: ESF.

ΓΤΠ 143/2020-1.200

ISBN 978-9963-50-329-2

Εκδόθηκε από το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών

Εκτύπωση: R.P.M. Lithographica Ltd